SÖZ

HAFTALIK HABER YORUM DERGİSİ

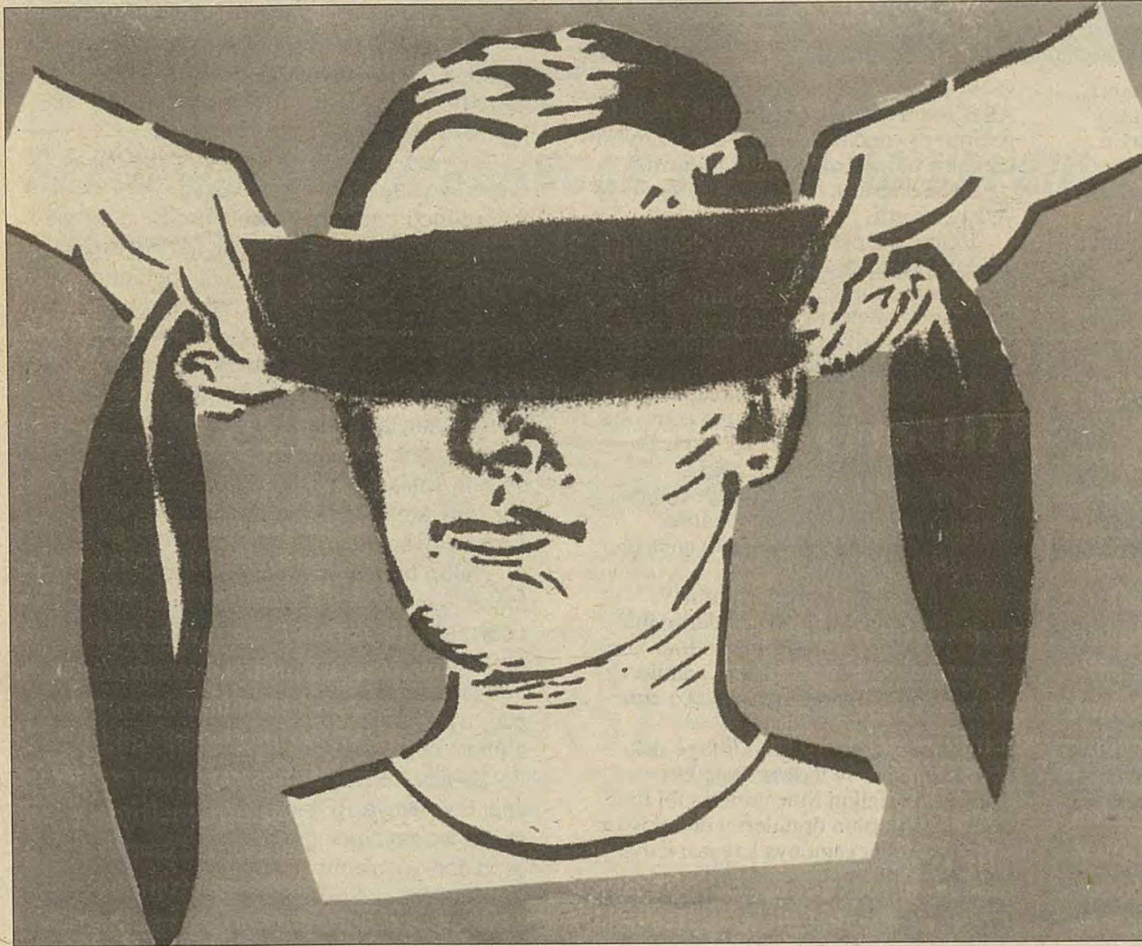
ÖDP üzerine tartışmalar

■ Tarihsel toplumsal olgular ve ÖDP **Teslim TÖRE** ■ Bindik bir alamete.. **Ali Ö. ÖNDEŞ** ■ ÖDP'de nomenklatura'nın oluşumu geciktirilebilir mi? **Mahmut EŞİTMEZ** ■ ÖDP, kadın kotası ve cinsel ayrımcılık **Kemal İNAL**

Ateşkesin sonuna mı geliniyor?

Newroz'dan sonra?!

▼ **Yaklaşık 5 yıl önce, 1991 seçimlerinden sonra kurulan DYP-SHP hükümeti, programı ve özellikle Kürt sorununa yaklaşımıyla ülkede bir 'bahar havası' estirmişti. Bölgeye giden zamanın başbakanı Demirel'in 'Kürt realitesini tanıyoruz' sözleri umudu artırdı.** Ancak 1992 yılı Newroz'unda dökülen kanlar savaşın tırmanmasında bir dönüm noktası olurken, daha sonraki yıllarda ülke Kürt sorununa çözüm bulamamanın sıkıntıları ve acıları içinde kıvranarak bugünlere geldi. Yani yılda 8 milyar dolar harcamaların yanı sıra Mersin-Erdemli'deki çatışmalara geldi. Şimdi yine yeni bir hükümet var ve yine bir Newroz öncesindeyiz... **Üç aydır süren tek taraflı ateşkesin geleceği, haklı olarak 'savaş hükümeti' diye nitelendirilen ANAYOL hükümetinin izleyeceği politikalara göre belirlenecek. Bugünkü Türkiye tablosu ancak 'savaşı yürütenlerin' savaşa son verecek adımları başlatabileceği gerçeğini düşündürüyor. Ama ancak devletin 'asli sahipleri' buna karar vermişse, buna izin verirse... Newroz bu açıdan bir dönüm noktası olacak, bir işaret verecek. Newroz sonrasında Türkiye nereye doğru ilerleyecek?**

Bu sayıda

Necla AKGÖKÇE	Atilla TUNA	Nedim KÖROĞLU
Nurettin ALDEMİR	Sedat KALIPÇI	Ufuk DANIŞMAN
Saruhan OLUÇ	Çiçek BACIK	Timur DANIŞ

Emek Partisi Girişimi

Emekçinin sorunu garnitür olmamalı

■ SÖYLEŞİ 12. ve 13. SAYFALARDA

Eylemlerde yeni aşama

Öğrenciler 23 ve 27 Mart'ta Ankara'da

■ HABERİ 14. SAYFADA

Bosnalı Sanela savaşı anlattı

Yaşam ve dans, savaş ve ihanet

■ YAZISI 10 SAYFADA

Katliamın birinci yılında

Gazi unutmadı, unutturmadı

■ HABERİ 5. SAYFADA

● TARİH: 16 MART 1996 ● SAYI: 57 ● FİYATI: 75.000 TL (KDV DAHİLDİR) ● ALMANYA 4 DM ● İSVİÇRE 4 Sfr ● FRANSA 14 FF ● İNGİLTERE 1.7 £ ● HOLLANDA 5 Hfl ● AVUSTURYA 28 AS ● ABD 3 $

Kriminalistin kriminal çizgisi

Medya dünyası çalkalanıyor.

Gazeteleri okuyan ve ekranlara dalıp giden insanlar, Türkiye'de İran ajanlarının cirit attığına, istediklerini vurup, öldürdüklerine, alıp kaçırdıklarına dair haberlerle serseme dönüyor.

Türkiye'nin üzerinde bir İran hayaleti dolaşıyor.

11 Mart tarihli Hürriyet'te, bize politik-mizah tarzında yazı yazmayı esinlendiren, "gizli işlere" vakıf sempatik yazarımız Ertuğrul Özkök, Çetin Emeç cinayetinin failinin yakalanmasına ilişkin haberin Hürriyet'te yayınlanışının sonrasını şöyle anlatıyor:

"Dün sabah saatlerinde İstanbul Emniyet Müdür Orhan Taşanlar arıyor. Hemen söze giriyor. İlk cümlesi şu: 'Yaktınız bizi. Bugün çok önemli bir hedefe ulaşacaktık. Ama haber basına sızınca kaçırdık."

Özkök devam ediyor:

"Haberin Hürriyet'e sızması poliste tam bir şok etkisi yaptı. Çünkü bu operasyonu İstanbul polisinde sadece 10 kişi biliyordu."

On birinci kişi ise, tahmin edeceğiniz gibi, gizli bilgi küpü Özkök: "Haberin Hürriyet'e gelişinin ilginç bir hikayesi var."

Nedir?

Söyler mi? Özkök bu: "Onu inşallah hatıralarımızda yazarız."

Şimdi durup düşünelim: Eğer bu yazılanlar doğruysa, Hürriyet'in haberi yansıtması vahim bir sonuç doğuruyor. Nitekim, 12 Mart tarihli Milliyet'te şöyle bir haber var: "Bu örgütün beyni olarak kabul ettiğimiz Çağırıcı'nın sağ olarak yakalanması çok önemli bir gelişme. Ancak soruşturma sürerken zamansız olarak basına bilgi sızdırılması Mumcu cinayetinin aydınlanmasını engelledi. Çünkü Çağırıcı iki gün sonra Mumcu cinayetinin kilit ismi olarak belirlenen bir kişiyle Bursa'da buluşacaktı. Şimdi bu buluşma olmayacağı için soruşturma tıkandı. Emeç cinayeti çözülüyor, ama Mumcu cinayetinin üzerindeki sis perdesi kalkmayacak."

Haber "bir polis yetkilisi"nin ağzından kaleme alınmış.

Şimdi sorularımıza gelelim ve sonra da bir sonuca varalım:

Birincisi, Orhan Taşanlar gerçekten de Özkök'e haber basına sızdığı için "çok önemli bir hedefi kaçırdıklarını" söylemiş midir? Taşanlar derhal bir açıklama yapmalıdır.

İkincisi, "Mumcu cinayetinin kilit ismi"ni haber basına sızdığı için elden kaçırdıklarını söyleyen polis yetkilisi kimdir? Bu kimse, ortaya çıkmalı ve böyle bir açıklama yapıp yapmadığını anlatmalıdır.

Üçüncüsü, polisten sızan bilgilere göre, Emeç, Aksoy, Mumcu, Üçok, Dursun gibi ünlü kişiler İran ajanları tarafından öldürülmüş iseler, bu durum Türk-İran ilişkilerini havaya uçuracak denli önem taşımaktadır. Böyle önemli bir durumda, yalnızca on polis tarafından bilinen bir operasyonun basına sızması polis teşkilatını hallaç pamuğu gibi atmayı gerektiren bir skandal değil midir? Çiçeği burnunda İçişleri Bakanı polis teşkilatının bu "güvenilmez" yapısı hakkında ne düşünmektedir? Bakan derhal bir açıklama yapmalıdır.

Dördüncüsü, Hürriyet gazetesi, sızdırdığı bu haberi, tek bir kaynağa mı dayandırmıştır? Böylesine önemli bir operasyona ilişkin bir haberi, kaynağa ne denli güven duyulursa duyulsun, ikinci bir kaynaktan doğrulatmadan yayınlamak gazetecilikle bağdaşır mı?

Beşincisi, medya dünyasında, her önemli yayının devlet güvenlik güçleri tarafından istihbarat ve yönlendirme amacıyla denetlendiği bir yana, MİT ve polisle bağlı kimselerin buralarda istihdam edildiği herkes tarafından bilinen bir "sır" olduğuna göre, polis haberin sızdığını nasıl öğrenememiş ve bu "hassas" operasyonun "suya düşürülmesini" önleyememiştir?

Altıncısı, "hassas" konularda haber yayan tekelci medyanın kendiliğinden güvenlik güçlerine ve Genelkurmay'a başvurdukları ya da bu çevrelerin bazı konularda yayın yapılmaması "rica"larını "kendiliklerinden" kabul ettikleri bilindiğine göre, Emeç cinayeti ile ilgili haberi neden Taşanlar'a duyurmamışlardır? Üstelik "poliste şok etkisi" yapacağını, son derecede vahim sonuçlar doğuracağını, daha da önemlisi Mumcu cinayetinin üstündeki sır perdesinin kalkmasını önleyeceğini bile bile bu haberi hangi akla hizmet ederek ve hangi "mangal yürekli" cesaretle yayınlamışlardır?

Yedincisi, Özkök neden bu kadar neş'elidir? Tüm İran "terör" şebekesini ortaya çıkaracak, Mumcu da içinde birçok cinayeti aydınlatacak bir polis operasyonunu suya düşüren adam hali var mı Özkök'ün yüzünde? Keyifle, şişinerek yazıyor: "Dünyanın her tarafında böyledir. Polisle basın, hep aynı cümlelerle dile getirilen bir rekabet içindedir..."

İnandırıcı mı? Polis dünyayı ayağa kaldıracak bir operasyon başlatacak, onun rakibi de bu operasyonu suya düşürecek, sonra iki taraf "yaktın bizi", "yakarız sizi" muhabbeti içinde gül gibi geçinip gidecek?

Çok dalgacı bir yazar bu Özkök... Okuyucularını dangalak yerine koymuş, keyfine bakıyor.

Türkiye'de çirkin bir oyun oynanıyor. Bu, soğukkkanlılıkla oynanan bir oyun.

Taşanlar'ın "Yaktınız bizi, hedefi elden kaçırdık" demesi de, meçhul polis yetkilisinin "Mumcu cinayetinin kilit ismini elimizden kaçırdık" demesi de, herkesin sözbirliği ile Hürriyet'e sızan haberin gerçekten de sızdığına yemin etmesi de, üstelik bunun tüm polis teşkilatının güvenilmez oduğunu göstereceğini bile bile yapması da, Özkök'ün "nasıl sızdırdığımı hatıralarımı yazınca anlatırım" demesi de, böyle hayati bir operasyonu sızdırıp, suya düşüren Türk polisinin "hatıra yazılacak yaşa kadar" bekletmeyeceğini bile bile, Çağırıcı'yı "pist"e benzetip, Özkök'ün ifadesiyle "bu pist üzerinde iyi mal var" diyen polisin Özkök "pistindeki" malları "ikna yöntemiyle" şıp diye toplayacağını bile bile "sızdırdım" diye efelenmesi de yalnız ve yalnızca bir tek amaca yöneliktir:

Bu haberin devlet tarafından bilinçli olarak basına sızdırıldığı gizlenmek istenmektedir.

Bu bir.

İkincisi, bu haber doğrudan doğruya İran'ı terörist bir devlet olarak suçlamaya ve bu devlete karşı yıllardır hazırlanan ABD operasyonunu uygulamaya geçirmeye yönelik "Şarm el-Şeyh Zirvesi" öncesine bilinçli olarak yetiştirilmiştir.

Daha doğrusu, bu operasyon Zirve'ye yetiştirilmiştir.

Üçüncüsü, operasyonu kimin başardığı sisler içindedir. Bu işte CIA kokusu burnumuzun direğini kıracak denli yoğun ve pistir. Jerusalem Post gazetesi şunları yazmış: "Amerikan Merkezi Haberalma Örgütü CIA'nın Başkan Yardımcısı George Tenet, Arafat'a tutuklanması gereken beş Hamas militanının adını vermiştir." Zirvede İran'ı sıkıştıracak operasyonlar için de böylesi CIA listelerinin varlığına ve Türkiye'nin bu suretle ABD dışpolitikası yönünde kullanıldığına ihtimal vermek yanlış olur mu?

Dördüncüsü, "haber sızdırma" hadisesi, kamuoyunu ABD liderliğinin Türk-İsrail bloku oluşturma ve İran-Suriye gibi devletlerle savaşa kadar varabilecek tehlikeli bir militarist siyasete razı etme girişimlerinin bir halkasıdır.

Şurası çok açık: İran, Türkiye'deki fundamentalist ve terörist örgütleri, Türkiye de Halkın Mücahitleri gibi İran rejim karşıtlarının örgütlerini destekliyor.

Bölgesel hegemonya kavgası içinde olan bu iki ülkenin egemenleri birbirlerinin konumlarını zayıflatmak için her yola başvuruyor.

Karşılıklı olarak bu siyasetin kurbanları ise aydınlar ve halklardır.

Siyasal cinayetlere gelince: Her iki taraf için bu cinayetlerin ortaya çıkarılması da başlı başına siyasal amaçlara tabi kılınıyor.

Tüm bölge halkları, her şeyden önce büyük emperyalist devletlerin global hegemonya kavgası ve Türkiye ve İran gibi ülkelerdeki egemenlerin bölgesel hegemonya kavgası yüzünden adım adım savaşa doğru sürükleniyor.

Nasıl bir tutum alabiliriz?

Petrol kokusuyla delirenlerin peşi sıra "vatan savunması" adına kardeş halkların birbirini kırmalarına "evet" mi diyeceğiz?

Yoksa savaş henüz uzaktayken kendi kapitalistlerimizin petrol heveslerini kursaklarında bırakmak için bölgenin tüm çalışan insanlarının ortak mücadelesini mi örgütleyeceğiz?

Her gün, her dakika ve saniye, toplumsal muhalefet güçlerinin uzlaşmaz bir "barış programı"na olan ihtiyacı avaz avaz bağırarak kulaklarımıza çarpıyor.

Sağır olmadığımızı gösterme zamanıdır.

'Alt partner' Türkiye

Hükümet sözde gövenoyu aldı. Tüm parlamento partileri -bunlara güvensizlik oyu kullanan CHP ve RP de dahildir- hükümete ilişkin görüş farklılıklarına karşın, devletin temel stratejik yöneliminde tam bir "milli mutabakat" içinde olduklarını gösterdiler.

Her şeyi konuştular. Bir konu hariç...

Türk-İsrail ilişkilerindeki niteliksel dönemeç hakkında tek laf etmediler.

Oysa Türk-İsrail ilişkilerindeki bu niteliksel dönemeç, Türkiye'nin tüm dış politikasını, ekonomik, iç politik, güvenlik, kültür işlerini A'dan Z'ye kadar belirleyecektir.

Bu yeni dönemecin mimarı elbette şimdi kurulan hükümet değildir. Devletin zirvesini elinde tutan güçler, Türk-İsrail ilişkilerindeki yeni doğrultuyu, hükümetin kurulmasını ve güvenoyu almasını bile beklemeden uygulamaya koymuşlardır bile.

Bu birinci saptama.

İkincisi, bizzat bu yeni doğrultu, Yılmaz hükümetinin neden kurdurtulduğunu ve RP'nin hükümete gelmesinin neden önlendiğini, kısaca yeni dünya koşullarına uygun bir "muhtıra" ya neden gerek duyulduğunu da gözler önüne seriyor.

Türk-İsrail ilişkilerindeki yeni dönemeç, Türkiye'nin Menderes sonrası Ortadoğu politikasından kesin bir kopuş ve Türkiye'nin konumu açısından başta Suriye ve İran olmak üzere bölge devletlerinin karşısına ABD-İsrail ittifakının, Cengiz Çandar'ın deyimiyle, bir "alt partner"i oluşu anlamına gelmektedir.

Bu yeni doğrultuyu RP ağırlıklı bir hükümetle uygulamanın imkanı yoktur.

Üçüncü saptamaya gelince: Sözkonusu doğrultu, ABD ile yakınlığı çok iyi bilinen Çiller yerine, neden parlamentoda üçüncü parti konumundaki ANAP Başkanı Yılmaz'a verilmiştir? Çünkü, Yılmaz öteden beri Federal Alman Cumhuriyeti eksenli bir politikanın insanı olarak politika sahnesine çıkmıştır. Avrupa Birliği, ABD'den farklı olarak İran'la ilişkilerin kesilmesine karşı çıkmaktadır. Türk-İslam sentezcilerine yaslanan Yılmaz'dan Avrupa ile ilişkileri koruyarak Amerikan politikasını uygulama canbazlığı beklenmektedir.

Bütün bunlar ve eklenecek başka saptamalar, şimdiki hükümetin devleti yönetmeyeceği, fakat devletin zirvesindeki örgütlü bir azınlığın hükümete iş yaptıracağı gerçeğini ortaya koymaktadır. Hükümete iş gördüren bu güç, aynı zamanda RP'yi "tehlikeli alanlarda" muhalefet yapmaktan da caydıracaktır.

Bir ucu İran'la çatışmaya kadar uzanan bu yeni doğrultuya RP'nin susarak boyun eğmesi, devlet caydırıcılığının büyük gücünü daha şimdiden kanıtlamış bulunuyor.

Türk-İsrail ilişkilerindeki yeni gelişmenin hükümetin kuruluşuna ilişkin etkisi için bu kadar yeterlidir.

Bu parlamento halkın iradesini yansıtmıyor.

Halkın iradesini yansıtmadığı halde, bu parlamentoya bile hükümet kurma serbestisi tanınmıyor.

Halka rağmen ve halkın iradesini yansıtmayan parlamentoya bile hükümet kurdurtulmuyor.

Kurdurtulan hükümet önümüzdeki on ay içinde ufak - tefek rötuşlarla geriye dönüşü mümkün olmayan bir rotaya memleketi oturtmak niyetindedir.

Ona verilen görev budur.

Mesut Yılmaz devlet zirvesindeki güçlerin "has" adamı olarak belki de siyasal yaşamını sona erdirecek bu "milli görev"i işte bu nedenle binbir entrika ile yüklenmiştir.

Parlamento dışındaki toplumsal muhalefeti çetin görevler bekliyor. Krizden militarist-yayılmacı ve anti-sosyal çıkış siyasetini başarısızlığa uğratmak ve krizi çalışan halkın yararına aşmak için Türkiye'nin politik güç dengesini sol güçlerden yana değiştirmek...

Üniformayı da insana dar ediyorlar

Yıllardan beri rutin bir Olağanüstü Hal Valiliği açıklamasına alışmış bulunuyoruz:

"Bölücü terör örgütü PKK artık dağ kadrosunu takviye edemez hale geldi. Devletle kucaklaşan bölgedeki yurttaşlarımız arasından kadro bulmakta zorlanan PKK her geçen gün daha fazla öldürülen teröristlerin yerini dolduramıyor..."

Biz bunları dinleriz.

Doğru mudur, eğri midir bilmeyiz. Bildiğimiz bu işin on yıldan fazla bir süredir bitmediğinden ibarettir.

Bir başka şey daha biliriz elbette: Bu savaşa yılda 8 milyar dolar harcandığı malumumuzdur.

Ve biz şimdi bu işlere daha fazla harcama yapılmak istendiğini de bilmekteyiz. Savaş bütçesi her yıl daha da büyüyecektir. Bu elbette salt Kürt meselesi nedeniyle değil, bölgenin aldığı yeni görüntü nedeniyle böyle olacaktır.

Daha şimdiden basında Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının ücretleriyle ilgili araştırmalar boy göstermeye başladı. Bu alışılmadık bir olgudur.

Doç. Dr. Metin Öztürk'ün Milliyet'te yayınlanan yazı dizisinin başlığı "Gözde meslek askerlik cazibesini kaybediyor" şeklinde. Araştırmacı "Ücretler Batı'nın gerisinde kaldı" diyerek tablolar yayınlıyor.

Ve araştırmacı, ordudan dikkate değer sayıda ayrılmaların olduğunu açıklıyor.

Subay sendikalarının kurulup, subayların özlük hakları ve ücretleri uğrunda mücadele etsin gibi bir öneride bulunmayacağız. Ücret artışı için tankların ve uçakların eşliğinde yapılacak bir genel grevin hükümet darbesine dönüşmesinden korkarız!

Bu işin şakası...

Sözkonusu araştırmadan aktaralım:

"10 yıla yakın bir süredir devam eden Güneydoğu sorunu, bu bölgede görev yapan profesyonel askerin kendi kendisini sorgulamasına yol açmıştır. Bu bölgede görev yapan profesyonel asker, ağır çalışma koşulları altında ve genellikle ayrılmış aileler rolünü oynayarak, durumunu başkalarıyla karşılaştırma ihtiyacını duymuştur. (...) Bu sorgulamaların, irdelemelerin ve düşüncelerin profesyonel askeri mutsuzluğa iterek genel ayrılmalara neden olduğu düşünülmektedir."

Biz değil, Doç. Dr. Öztürk bunları söylüyor.

Savaşın bilançosu dehşet vericidir. İnsanlara üniformayı dar hale getirmiştir.

Şimdi de Özel Harekat Dairesi polislerine gelelim.

Fatih Altaylı şunları yazıyor:

"Antalya Emniyet Müdürü Mete Altan'la sohbet ediyoruz. Konu kente atanan Özel Harekat Dairesi polislerine geliyor. Mete bey dertli. 'Çok zor' diyor, 'çocukların ruh hali iyi değil. Rehabilitasyon için buraya geliyorlar. Ancak intibak problemli oluyor. Çok hızlı sinirlenip, çok çabuk parlıyorlar.' (...) Güneydoğu'ya gitmeden önce, sizin bizim gibi normal birer insan olan bu adamlar, oradaki şartlarda yıllarca yaşayınca değişiyorlar. Tekrar normale dönmek içinse, ciddi psikolojik yardıma ihtiyaçları var." Altaylı'nın söylediğine bakılırsa Manisa Emniyet Müdürü Kemal İskender de bu saptamalara katılıyor.

Her yıl yüzbinlerce insanın savaş tezgahından geçtiği düşünülürse, şu on yıl içinde yaklaşık 2 ya da 3 milyon asker ve polisin "Vietnam sendromu"na benzer bir sendromun kurbanı haline geldiği çok kolay anlaşılır.

Sahiplerine üniformayı dar hale getiren bu savaş, bir süre sonra toplumun bütününü tehdit edecek sonuçlara gebedir.

İçel'in Erdemli ilçesinde binlerce insanı Kürt göçmenlere karşı kışkırtanların, imkan olup yaşamları incelense, biz eminiz ki, bunların önemli bir bölüm bu kirli savaşta zihnen, ruhen sakatlanmış kimseler olarak önümüze çıkacaklardır.

PKK ile çatışmalar Sivas'a kadar yayılmıştır.

Erdemli ne ilk, ne son olacaktır.

Savaş iki cephede de savaşanları yormuştur.

Hep birlikte kan kaybediyoruz ve Kürt göçünün olduğu her yerde bir kardeş kavgasına doğru adım adım sürükleniyoruz.

Tek taraflı ateşkesin devamı ilk adım olarak devletin de silahları susturmasına bağlıdır.

Savaşamaz hale gelene kadar savaşmanın ne alemi var? Kronik savaştan zafer umulmaz. Savaşa barışla son verilir ancak...

Sermayeden öğrenilecek şeyler de vardır

Bazılarınızın yukarıdaki başlığa bakar bakmaz, "Hoppala, bunlar da globalci oldu herhalde" diye düşüneceklerini biliyoruz.

Ama acele etmeyin. Önce anlatalım. Sonra kararınızı verin.

Basına yansıyan haber özetle şöyle:

"TÜSİAD Meclis'e bazı yasaların hazırlanması konusunda yardım teklif etmeye hazırlanıyor. TÜSİAD, 65 akademisyenin hazırladığı demokratikleşmeden, sosyal güvenliğe kadar pek çok konuyu yasalaştırılması isteği ile Meclis'e götürecek."

TÜSİAD bunu yaparken Fransızların patron örgütü "Conseil National du Patronat Français"i örnek alıyormuş...

Haber böyle.

Demek oluyor ki, sermaye geçmişte kendi alanındaki ekonomik sorunlara ilişkin olarak hükümetlere yaptığı telkinin alanını genişletiyor. Hemen her konuda sözünü söylemeye geçmişten çok daha örgütlü hazırlanıyor.

Sonuç alabilirler mi?

Elbette. TÜSİAD'çılar gerçekçi insanlardır. Meclis'tekilerin sermaye sözü dinleyeceklerini, Yalım Erez gibi bakanlarla olan çelişkilerini de uzlaştırabileceklerini biliyorlar.

Bizim dikkatimizi çeken husus başka.

Onmilyonlarca seçmen, binbir antidemokratik yasayla yapılan dört ya da beş yılda bir seçimlerde şaşkınlık içinde partilerden birine oyunu atıyor. Seçilenler beş yıl boyunca seçmen adına yasaları çıkarıyor. Seçmenden tık yok.

Ama sermaye seçimcilik oyununa gelmiyor. Her Allahın günü sözünü söylüyor. Şimdi meclisin kararlarına belirleyici bir güçle "katılıyor."

Şimdi biraz hayal kuralım ve şu hayali tabloyu çizelim:

Toplumsal muhalefet hareketinin değişik bileşenleri, TÜSİAD'ın atağına bir karşı atakla yanıt verseler... Diyelim ki, kamu çalışanları sendikaları tüm üyelerini ülke çapında bir konferansta toplasalar. Aynı işi işçi sendikaları deneseler. Bunlara meslek odaları katılsalar. Öğrenciler Türkiye çapında isteyen gencin katılacağı benzer bir konferans toplasalar...

Bu konferanslarda hepsi eşit miktarda temsilcilerini seçimle tayin etseler.

Bu temsilcilerden bir alternatif meclis oluştursalar.

Alternatif meclise parlamento dışındaki sol partileri de çağırsalar.

Ve yasa önerileri hazırlasalar...

Bunları onaylasalar...

Bu yasların hayata geçmesi için meclise katılan tüm örgütler "sürekli eylem" çizgisi uygulasalar. Mecliste onayladıklarını milyonlarca insana sunsalar, onların desteğini elde etseler... TBMM'de görüşülen her yasaya karşı bir alternatif yasa hazırlayıp, parlamento üstünde baskı yapsalar...

Hayal bu ya... Örneğin hangi parti yaşamın öne çıkarttığı konulardaki bu alternatif yasaları kendi eylem programına koyuyorsa, o partiyle dayanışma içinde olsalar...

İyi olurdu elbette...

Sermayenin yasaları ile halkın yasaları arasındaki fark ortaya çıkardı o zaman.

Kitlelerle birlikte geleceğin pojesi eylem içinde oluşmaya başlardı.

"Hemen şimdi"li sloganlar edebi bir istek olmaktan çıkar, uğrunda mücadele edilen somut hedeflere dönüşürdü.

Eğri oturup doğru konuşmak gerekir kuşkusuz.

TÜSİAD'ın yaptığı gerçekçi bir iş, bizimki ise gerçekleşmesi müşkül bir iş olurdu. Onların yasaları TBMM'de hemencecik onaylanıp yürürlüğe girerdi. Bizimkiler ise alternatif meclisten birer hayal ürünü olarak doğardı.

Eee, sonuç...

Sabırsızlanmakta haklısınız.

Hayal ile gerçek arasında ne gözkorkutucu bir boşluk olduğunu hemen görürdük. Ve bu ikisinin arasına bir muhkem köprü kurardık.

Ne köprüsü?

Elbette Fatih köprüsü değil.

Mücadele köprüsü.

Çünkü bizim hayallerimiz parlamentoda parmak hesabıyla gerçek olamayacak denli engindir, erişilmezdir.

TÜSİAD'ın yasaları sermaye krikosuyla kalkan parmaklarla gerçekleşecekse, bizim hayal yazılarımız yoksul, çalışan ve aydın insanların milyonluk mücadelesiyle gerçeklşecektir.

Biraz daha hayal kursak, aşkımız devrime dönüşüverecek.

Ama yeter.

Şimdilik yeter...

Yalnızca mücadele hayal ile gerçeği birleştirebilir.

Yaşar Kemal ve 'Kültür Bakanı'

Önce kabak tadı veren bir sözde "dayanışma" yönteminden söz edelim.

Hasan Pulur 9 Mart tarihli Milliyet'te şöyle yazıyor:

"Yaşar Kemal'in yazdıklarının virgülüne dahi katılmıyoruz.

Yaşar Kemal'in, mahkumiyet kararından sonra gösterdiği tepkinin hecesine bile katılmıyoruz.

Ama, Yaşar Kemal'in düşüncesini ifade ettiği için, mahkum edilmesine de katılmıyoruz."

Yazısının başlığı "Bir Açıklama."

Kabak tadı veren sözde "dayanışma"nın tipik örneği.

Hazret, Yaşar Kemal'in "virgülüne" dahi katılmadığı yazısının ne olduğundan söz etmiyor, "hecesine" dahi katılmadığı tepkisini tartışmaya bile değer bulmuyor.

Böylece Yaşar Kemal'i bir güzel "tanıtmış" oluyor.

Ardından da Yaşar Kemal'in mahkum edilmesine de katılmadığını açıklayarak, ne yaman bir "demokrat" olduğunu ilan ediyor.

"Dayanışma"nın bu türü ne kadar iki yüzlüyse, "Kültür" Bakanı Agah Oktay Güner'in açıklaması o denli dobra:

"Severek okuduğum bir yazar, ama okunmak kimseye suç işleme hakkını vermez."

Konumu açık. "Kültür" Bakanı Güner, kültür adamı Yaşar Kemal'in "yazarak ve düşüncesini ifade ederek" suç işlemiş olmasını "hoş görmüyor."

Kültür insanlarının başına böyle bir "Kültür" Bakanı getiren bu hükümet, yine aynı bakanın ağzından bakınız ne diyor:

"Hükümet olarak özellikle düşünce suçlarının en aza indirilmesi için özellikle çaba sarfedeceğiz..."

Şimdi azami olanı en aza indirme vaadi "Düşünce Özgürlüğü Ansiklopedi"lerinin giriş cümlesi olmaya adaydır. "Kültür" Bakanı çok ya da az, ama mutlaka düşünceyi suç olarak görüyor.

Türk–İslam sentezi yutturmacasına, biraz da entellik katan MHP artıklarından Kültür Bakanı ve düşünce suçunu adalet terazisine vuracak sistemin başına getirilen polis şefleriyle Türkiye yeni bir döneme hazırlanıyor.

Bu dönemin özelliği şu cümlede yatıyor: "Power is indivisible" Ertuğrul Özkök'ün başbakanlık konutuna hakim olduğunu yazdığı bu görüş, "iktidar bölünemez" görüşü...

Yani...

Türkiye sözde kuvvetler ayrılığını benimsemiştir. Gelgelelim, Adalet Bakanlığı'na, güçlü bir kadrolaşmayı gerçekleştiren Emniyet eski Genel Müdürü Mehmet Ağar getirlmiştir. Bu, hukuken ayrı olan yürütme ile yargıyı fiilen, örneğin DGM'lerde olduğu gibi tüm yargı ölçüsünde birleştirmektir. Azınlık hükümeti aynı zamanda "kararnameler"in sayesinde de yasama ile yürütmeyi tek elde toplayacaktır.

Bu hükümet kuvvetler ayrılığını ne denli işlemez hale getirirse, o denli başaracaktır. Muhtıra hükümetinin cunta hükümetlerinden farklı olmayacağı açıktır.

O nedenle, mahkum edilen aydınların görüşlerini "bölücü" görüşler olarak ilan edip, ardından da "böyle olsa bile mahkum edilmelerine karşıyım" diyenler, ona buna "bölücü" sıfatını yakıştırdıkları, Kürt sorununu ciddiyetle tartışmaktan kaçındıkları sürece, cunta türünde parlamenter hükümetin suç ortağı olmaktan kurtulamazlar.

Orhan Pamuk'un şu sözleri tümüyle yerindedir: "Bu yasaları, bu basını, bu kamuoyu ile Türkiye'ye yakışan Yaşar Kemal'i mahkum etmektir."

Kürt sorunu Newroz'dan sonra yeni gelişmelere gebe

Ateşkesin sonuna mı geliniyor?

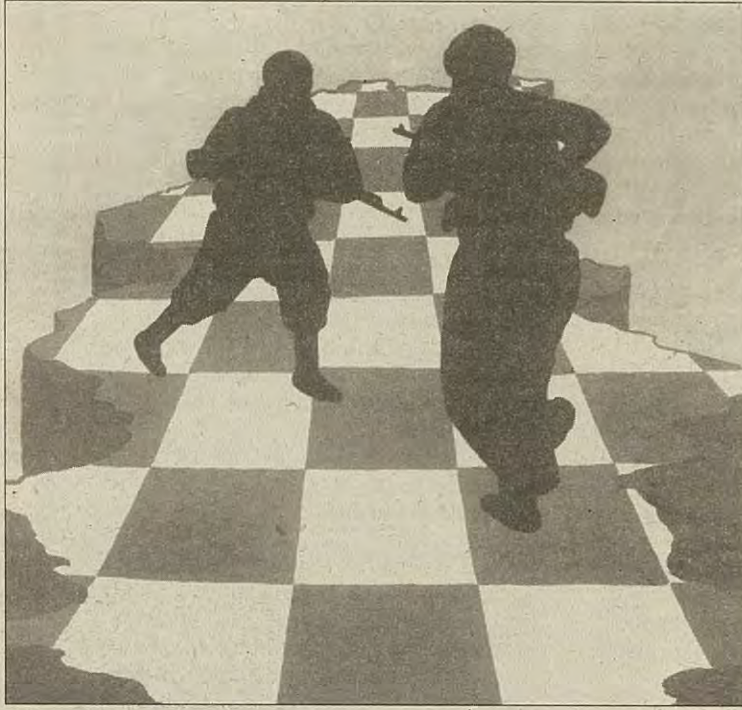
Vehbi ERSAN

PKK'nin 15 Aralık '95'te tek taraflı olarak ilan ettiği ateşkesten bu yana üç ayı aşkın bir süre geçti. Bu süre boyunca, PKK operasyonlardan kaynaklanan çatışmalara girmekten başka silahlı saldırılar gerçekleştirmedi; diğer bir deyişle sözünü tutmuş oldu. Ancak bu süreç boyunca beklediği sinyalleri alamadı.

Kuşkusuz pek çok kişi, PKK'nin kendisi de, bu ateşkesin derhal yanıt bulacağını, yıllarca süren ve 20 binden fazla insanın ölümüne yol açan savaşın sona ereceğini beklemiyordu. Hele İrlanda'da IRA'nın yeniden eylemlere başlamasından sonra... Üstelik orada taraflar sorunu masada çözme konusunda ilkede anlaşmış bulunuyorlardı.

Ateşkes sürecini başından beri izleyen, az çok olayla ilgili herhangi bir kişinin artık sona yaklaşıldığını gözlemlemesi mümkün. PKK'nin yeniden saldırılara başlayacağını düşünmek için kahin olmak gerekmiyor.

Seçim arefesinde ilan edilen ateşkes boyunca, rejim hükümet kriziyle çalkalandı. Ateşkes, hükümete bağlı olmasa da, en azından görünürdeki muhatap ortada bulunmuyordu. Buna karşılık PKK, yeni hükümet kurulana kadar ateşkesi sürdüreceğini açıkladı. Şimdi hükümet nihayet kurulmuş ve Türkiye tarihinin belki de en ironik kabinesi açıklanmış bulunuyor.

Devlet ateşkesten hoşlanmadı

Ateşkes boyunca ülke hükümet kriziyle çalkalanıyordu ama Demirel'in deyişiyle "devletin tüm kurumları dimdik ayaktaydı." Gerçekten de öyleydi. Devlet, ateşkesin, darbe üstüne darbe yiyen PKK'nin toparlanma ve dış kamuoyunda propaganda yapma amacını taşıyan yanıltıcı bir taktik olduğunu açıkladı. Bunu kanıtlamak için birçok yola başvurdu. Şırnak'ın Güçlükonak ilçesinde 11 köylü korkunç bir şekilde öldürüldü ve askeri yetkililer medya mensuplarını çağırarak bu korkunç katliamı PKK'nin yaptığını söylediler. Onlara göre PKK, ateşkes yapmıyordu, işte görüldüğü gibi kanlı eylemlerine devam ediyordu. Sonra bunun hiç de böyle olmadığı ortaya çıktı. Ardından İran sınırında PKK'ye gittiği ileri sürülen TIR dolusu silah ve mühimmatın ele geçirildiği belirtildi ve yine hemen resmi bir açıklama yapılarak, "terör örgütü"nün ateşkes yapmadığı, hızla silahlandığı ileri sürüldü. Sonra bu silahların PKK'ye gitmediği anlaşıldı. İsrail ısrarla bu silahların Hizbullah'a gönderildiğini ileri sürdü. Kısacası devlet yetkilileri, ateşkesin yanıltıcı bir taktik olduğunu anlatmak için ellerinden geleni yaptılar.

Ne olursa olsun ateşkes yine de ateşkesti; bu bir anlamda PKK'nin eylem yapmaması anlamına geliyordu. Bu mola sırasında, asla bir savaş ortamı olmaksızın rahat edemeyen rejim boş durmadı; Kardak krizini yaratarak, Türkiye'yi Yunanistan'la yapay bir savaş atmosferine soktu. İç ve düşmanlar çoktu; birisiyle madem mola verilmişti, öyleyse diğerini bu sırada haklamakta yarar vardı. Zaten bunların hepsi bir cepheydi!

Barış savunucuları umutlandı

Devletin ateşkese yaklaşımı, onun yanıltıcı bir taktik olduğunu anlatmaktan ibaretken, Türkiye ve Avrupa'daki barış savunucuları, tek yanlı ateşkesten umutlandılar. Ateşkesi ciddiye aldılar ve siyasi çözüm için uygun zemin yaratabileceğini düşündüler. Bu nedenle de hem Türkiye'de, hem de Avrupa'da çeşitli konferanslar, sempozyumlar, etkinlikler gerçekleştirdiler. Devlete çağrılar yaparak, tek yanlı ilan edilen ateşkese yanıt vermesini istediler. Diyarbakır ve İstanbul'da gerçekleştirilen konferanslarda toplumun değişik sosyal ve siyasi gruplarından insanlar bir araya geldi, barış ve ateşkesi tartıştı. Hükümetler düzeyinde de dolaylı dolaysız açıklamalarla devletin siyasi çözüm konusunda adım atması istendi.

Operasyonlar ve askeri yığınak

PKK ile çatışmaların yoğunlaştığı illerde, bu illerin dağlık ve kırsal alanlarında askeri operasyonlar aralıksız sürdü. Seçim arefesinde yavaşlayan operasyonlardan en büyüğü Sıvas'ta seçimin hemen ertesinde yapıldı. Alevi ve Sünni çelişkisinin yoğun olarak yaşandığı Sıvas'ta Alevi köyler kuşatma altına alındı. Günlerce medyanın gündeminde yer tutan bu operasyonlar sırasında, PKK'yi desteklediği varsayılan köylerin bir bölümü boşaltıldı, çok sayıda köylü gözaltına alındı. Bu arada Van, Mardin, Hakkari, Diyarbakır, Erzincan gibi illerde köylere yönelik operasyonlar görüldü, hatta bazı köylerin boşaltıldığı basında yer aldı.

Son bir ay içinde ise askeri yığınağın giderek yoğunlaştığı gözlemleniyor. Resmi açıklamalara göre, 500 PKK'linin barındığı Elazığ, Erzincan ve Tunceli'ye 30 bin asker sevk edildi. Kuzey Irak sınırı boyunca, özellikle Şırnak ve Hakkari'nin sınır ilçelerine 40 bin asker konuşlandırılmış bulunuyor. Maraş'ın Nurhak dağlarına önceki yıllarda görülenden birkaç kat daha fazla asker gönderilirken, Siirt'in Eruh ilçesine askeri yığınak yapıldı.

Bütün bu hazırlıkların bir anlamda, PKK'nin ateşkesi bozarak yeniden eylemlere başlamasına karşı hazırlık olarak da değerlendirmek mümkün görünüyor.

Ateşkes ne işe yaradı?

Ateşkesin istediği yanıtı alamadığı, operasyonların aralıksız sürdüğü belirtilerek bunun sonuçta PKK açısından başarısız bir taktik girişim olduğu, dönüp dolaşıp aynı noktaya gelindiği ileri sürülebilir. Ancak gerek Türkiye'deki rejimin Kürt sorunundaki açmazları, gerekse ateşkes sürecindeki gelişmeler izlendiğinde aslında bunun böyle olmadığı görülebilir. Siyasi çözüm istemlerinin rejimin tepesine çöreklenmiş oligarşik grup dışında toplumun hemen tüm kesimlerini kapsadığı, dış politikada rejimin Kürt politikasını değiştirmesi için yoğun baskılara yol açtığı görülmüştür. Kürt sorunun çözümsüzlüğü konusunda, şimdi Ankara eskisinden daha çok ve daha sert eleştirilmektedir. Ortadoğu ve Türkiye'deki Kürt sorunu üzerine görüşlerini aktaran bir Amerikalı yetkili, "Kuzey Irak ve bölgedeki Kürt sorununun PKK hesaba katılmadan çözülemeyeceğinin anlaşıldığı"nı söylemektedir. ABD'li yetkililer PKK'yi taraf olarak görmeye başlamışlardır. Sermayenin, peş peşe düzenlediği konferanslarında resmi söylemde yer alan nitelemelerini terk etme eğilimi gösterdiğini de unutmamak gerekir. Ateşkes ve buna bağlı olarak gerçekleşen politik tutumlar olmasa, rejimin savaş yanlısı cephesinin kendi dostlarına karşı kullandığı kartların hem içeride, hem dışarıda bu kadar zayıflamasının mümkün olmadığını söyleyebiliriz. Ateşkes ayrıca Türkiye'deki barış güçlerini cesaretlendirmiş, barışın geleceğe değil, bugüne ait somut bir talep haline gelmesine katkıda bulunmuştur.

Ya tersine giderse!

Üç aydır süren ateşkesin geleceğinin yeni hükümetin izleyeceği politikalara bağlı olduğu biliniyor. Peki hükümet ne yapacak? Bu konuda biraz spekülasyon yapmaya ne dersiniz?

ANAYOL azınlık hükümetinin bir tür 'ara dönem hükümeti', 'cunta hükümeti' gibi kurulduğu konusunda haklı olarak çok şey söylendi. Gerçekten de bu hükümetin oluşum tarzı ve onu yaratan son iki aylık siyasi gelişmeler dikkate alındığında sözgelimi bir 12 Mart dönemi hükümetlerini hatırlamamak mümkün değil. Sadece halk desteği, parlamento ile ilişkisi açısından da değil, bakan olarak hükümete alınan şahsiyetlerin siyasi sicilleri ve ideolojik formasyonları açısından da bakıldığında sanki çeyrek asır sonra karşımızda yeni bir 12 Mart hükümeti duruyor.

24 Aralık seçimlerinin ortaya çıkardığı tablo 'millet'in böylesi bir hükümeti istediği şeklinde yorumlandı. Bu ülkedeki gerçek iktidar odaklarının, yani tekelci sermaye ve ordu çevrelerinin istekleri öteden beri 'milletin isteği' olarak dillendirilir ve kamuoyu, 'millet' bir süre sonra şu ya da bu ölçüde buna inanmaya başlar. Gerçek iktidar sahiplerinin sözcüsü konumundaki medyanın baskısı ve Başbakan Yılmaz'ın açıkça itiraf ettiği gibi ordunun "telkin ve temennileri" ile kurulan bu hükümet Kürt sorununda ne yapacak?Yeni veya farklı bir adım atacak mı?

ANAP ve DYP'nin yanı sıra aslında MHP ve DSP'nin de içinde olduğu bir hükümetin başındaki Mesut Yılmaz bir süredir Kürt sorununda farklı ve yeni adımlar atmak gerektiğine ilişkin laflar ediyor. En azından Çiller kadar 'şahin' olmayan bir görüntü çizerken HADEP'le, Yaşar Kemal'le görüşüyor. Bu görüşmelerde kendisine anlatılanlara hak verirken, kendi fikri sorulduğunda sadece 'korktuğunu' söylüyor. Yılmaz'ın korkması iyidir, korkmakta haklıdır... Ancak korkunun ecele faydası olmadığını bilerek davranma cesaretini ve basiretini göstermesi kolay değildir. Yılmaz bu korkuyla adım atmaya kalksa bile, hükümet programına bırakın Kürt sorununu, 'Güneydoğu sorunu' sözcüklerinin bile girmesine karşı çıkan DYP'nin, hükümetteki MHP artıklarının ve dışarıdan destek veren DSP'nin itirazları ortada. O zaman ne olabilir?

Hükümetin parlamentonun iradesinden çok tekelci burjuvazinin isteği ve 'ordunun temennisi' ile vücud bulmuş olması hatırlanacak olursa, gelinen noktada bu gerçek iktidar odaklarının Kürt sorununda yeni adımlar atma niyetlerine bağlı olarak ateşkes ve sonrasının şekilleneceği söylenebilir. Bir başka ifadeyle, eğer Mesut Yılmaz ve ANAP cephesinde Kürt sorununda bir viraj alma niyeti varsa, bizzat bu hükümetin kuruluş tarzı ve parlamento dışından sahip olduğu destekleri değerlendirebilirler.

Bu konuda daha da ileri giderek şu spekülasyonu yapabiliriz; mevcut koşullarda bu savaşa son verecek en uygun hükümetlerden biri bu hükümettir. 'Nasıl olur' denecektir, 'bu bir savaş hükümeti değil mi'? Evet, bu bir savaş hükümetidir, ancak mevcut koşullarda ve görünür bir gelecekte bu ülkeye solun egemen olduğu gerçek bir 'barış hükümeti' gelebilir mi? Ufukta böyle bir olasılık var mı? Kendimizi kandırmayacaksak bu soruya yanıt 'Hayır'dır. Ama bir savaş hükümeti de pekala bir savaşa son verecek adımları başlatabilir ve Türkiye'de bunu ancak bu ANAYOL hükümeti gibi bir hükümet yapabilir.

Bir savaşa son vermeye gerçekten muktedir olanlar bizzat o savaşı sürdürenler olabilir. Ve en azından bin yıllık bir geçmişe sahip olan Türk devleti biraz ciddiye alınacak olursa, örneğin bu savaşı yürüten Doğan Güreş, Mehmet Ağar, Ünal Erkan gibi kadroların DYP eliyle önce parlamentoya oradan da hükümete taşınması sadece baskı ve şiddetin yoğunlaştırılması çabasından mı ibarettir diye sormak ve düşünmek yanlış olmaz. Bu, en azından bir sorudur?

Bu savaşta bir viraj almak söz konusu olduğunda, yani şu ya bu biçimde artık devlet böyle bir karar verdiği aşamada, bu poiltika savaşı yürütenlerle çatışarak, gerekirse onların ciddi bir tasfiyesiyle olabilir mi? Hayır, olamaz. Bugünkü ve görünür gelecekteki Türkiye tablosu buna izin vermemekte, bunu mümkün kılmamaktadır. Zaten Türk devlet gelenekleri de buna uygun değildir. Öyleyse siyasal koşullar açısından da, devlet politikaları ve gelenekleri açısından da savaşa ancak onu bu zamana kadar yürütenlerin eliyle son verilebileceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bunun gerçekten olup, olmayacağı ayrı bir konudur, ancak eğer devletin 'asli sahipleri' tarafından buna karar verilirse yine ancak bu kadrolar aracılığıyla yapılabilir. İşte anlatılmak istenen budur.

Peki bu gerçekten olur mu? Şu anda bunu bilemeyiz. Ama 'Kürt realitesini tanıyoruz' diye işe başlayan ve kendilerini solcu zannedenlerin de içinde yer aldığı, programı açıklandığında gazetelerin 'devrim gibi' diye manşetler attığı bir hükümet son 5 yıl boyunca savaşı tırmandırmaktan başka bir şey yapmadı. Bu hükümet ise ilan edildiğinde haklı olarak 'savaş hükümeti' olarak nitelendirilecek bir kadro ve programla işe başlıyor. Yani 5 yıl öncekinin tam tersi bir imaja sahip. Kimbilir belki de gittiği yol da 5 yıl öncekinin tersine olur!

Sene 1995, Mart'ın 12'siydi, 20 kişi öldürülmüştü

Gazi unutmadı, unutturmadı...

Ayla ÖNDER

Mart'ın 12'siydi.. Hava kararmak üzereydi. İstanbul'un bir kenar mahallesinin sakinleri bütün günü sokaklarda geçirmişti. Hava karardığında "ateşler" yakılacaktı. Orada direnişin adı barikattı. Barikatın bir diğer anlamı da "ateş"ti, "yangın"dı.. 356 gün önce yaşanan Gazi katliamı kare kare hatırlanıyordu. Gazililer devlete topyekün muhalefetini sürdürüyordu hala...

O gece TV'lerin haber bültenlerinde Gazi olaylarının yıldönümü "belgeselleri" ilk sıradaydı. Katliamı protesto gösterilerinden "ibret" görüntüler "cımbızlanmıştı". 20 insanını yitiren Gazi mahallesinden "terörist" manzaralarıydı bunlar.. "Resmi" bültenleri izledikten sonra not defterimi açtım. Protesto yürüyüşünü başından sonuna dek izlemiştim.. Ne var ki hafızama takılıp kalanlar "maskeliler" ya da "militanlar" olmamıştı.. Anektodlarım "fotoğraflar" üzerineydi.. Gazi'de katledilenlerin fotoğraflarını taşıyan insanların bir bakışı, bir duruşu, bir sözü not defterimde yer almıştı...

Katliamdan 365 gün sonra

Bir yıl sonraki Gazi çok farklıydı.. Orası sanki başka bir İstanbul'du. Oranın çocukları sanki başka bir ülkenin çocuklarıydılar. "Gazi kadınları", "Gazi gençleri" gibi sıfatların hepsi Türkiye'nin herhangi bir şehrinde yaşayan insanlara verilen anlamlardan çok değişikti.

Ferhat Tunç'un Gazi'de söylediği türkülere Gazililer başka anlamlar yüklüyordu.

Gazi'de katladilenlerin fotoğraflarına tek tek bakıp gözyaşı döken bir kadın yaşlarını elinin tersiyle silip "yine güçlüdür Gazi'nin kadını" diyordu fısıltıyla.. Sözettiği güç acının beslediği güçtü belki de..

Gazi'de 95 Mart'ında yaşanan ve "4 tane kahve ve bir pastanenin taranmasıyla başlayan olaylar"ın neden ve sonuçları hala tartışılıyordu. Bu olayların izlerinin Gazililer'in günlük yaşamındaki anlamını kavramak başkaları için çok zordu.

Onlarca insan Zeynep Poyraz'ın fotoğrafını taşıyordu.. Yüzlercesi yakasına Hasan Ocak'ın fotoğrafını iliştirmişti. O fotoğrafları taşıyan birinci dereceden yakınların, anaların, babaların, kardeşlerin bakışları fotoğraflanıyordu. Bir "acıyı" fotoğraflamak isteyen gazeteciler yarışıyordu. Kameralar ablanın fotoğrafına sarılmış küçük kıza zum yapıyordu. Ve o sırada, o insanlar kalabalığın içinde bir başka yerdeydiler. Dalıp giden her gözün önünden bir "can'ın hayat öyküsü" geçiyordu belki de.. Fotoğraf karelerine yansımayan da buydu aslında.

'Vatan için' öldürülen asker

Taşınan fotoğrafların içinde biri vardı ki üniformalıydı. "Askerlik hatırasını" taşıyan baba her sorana aynı şeyi söylüyordu; "Benim oğlum bu vatan için askere gitmişti, onu da öldürdüler." Fevzi Tunç, askerlik yaptığı kişladaki günlerini anılaştırmak için poz vermişti. Elindeki "rambo" bıçaklarıyla poz verirken bunun son fotoğrafı olacağını düşünmüştü belki de. Ama Gazi'deki ailesini ziyarete gelirken mahallede yaşanan bir çatışmanın ortasına düşeceğini hayal bile edemezdi o fotoğrafı çektirirken. Tam tersi olmuştu "vatan için ölmemiş", "vatan için öldürülmüştü".

Hasan Puyan'ın babası yaşlıydı. Elindeki bastona dayanarak yürüyordu. O bastona aslında acılarını yüklemişti yaşlı adam. Ve o bastonla katillerin kafalarına vuruyordu adeta. Bastonu yere üç kez vurup "katiller bulunsun cezası verilsin" diyordu. Ama bir yıldır bu sese kulak veren olmamıştı.

Sezgin Engin'in fotoğrafına sarılmış babasının bakışları da çok uzaklardaydı. Sezgin, liseye kayıt için çektirdiği fotoğrafından bakıyordu. Hepimizin tanıdığı Baba Ocak, kucağında pembe, kırmızı karanfillerle yürüyordu. Oğlunun öldürüldüğü yere bırakacaktı onları. Ölenlerin hepsinin babasıydı Ocak.. Hepsi için birer karanfil koyacaktı toprağa..

Hasan Çetin, Gazi'nin "gazisiydi".. Altı kurşun yemişti bacağından. Bir yıl önce rengi siyah olan sakalındaki aklar o kadar çoğalmıştı ki.. Koltuk değneği onu Gazi mezarlığına doğru götürüyordu yıldönümünde. Yüzlerce insan oraya akıyordu. Kurtulduğuna, yaşadığına "şükür" diyen bir ifade yoktu yüzünde.

İnsanlar o gün bir biçimde maskelemişti yüzünü. Devletten saklanıyordu yüzler. Özel hazırlanmış maskeler sadece gözleri açıkta bırakıyordu. Kadınların eşarpları da artık "örtü" olmaktan çıkmış "maskelemişti" yüzlerini..

Takım elbiseliler, kravatlılar...

Peki bu yoksul giysili, parkalı, montlu, entarili, şalvarlı insanların arasında kortej oluşturmuş bu takım elbiseli, kravatlı insanların neyin nesiydi. İstanbul'un bir çok ilçesinden gelen CHP'li yöneticiler kolkola yürürken yüzlerindeki "suçluluğu" gizleyemiyorlardı. "CHP'liyiz" sözü başka bir anlam ifade ediyordu duyanlarda..

Özgür Evrim Göçen'in fotoğrafını dayısı taşıyordu. Dayı, Gazi olaylarında halka ateş açan polislerin, Avrasya Feribotu'nun kaçırılışı sırasında sokağa dökülen insanlara gösteriği "farklı muamele"yi hazmedemiyordu. Polisleri ite ite yürüyen bu kalabalığı niye "terörist" olarak görmemişti devlet?

Dilek Sevinç, kaynanasının kucağındaki fotoğraf karesindeh bakıyordu. Beddualar yağdırıyordu kayınvalide gelinini kurşunlayanlara.. "Elleri kırılsın bunu yapanların... Gözleri kör olsun."

"Yaşım 56.. Bu yaşıma kadar böyle adaletsiz yer görmedim" diyen gecekondulu kadın koluma girmişti. Artık güvendiği bir "Allah'ı" kalmıştı. Ama ona da isyan etmişti kolumda yürüyen bu kadın. "Artık o da bize sahiplik yapmıyor" diye isyan ediyordu göğe bakarak. Köyden İstanbul'a gelirken ölümlerin ortasına düşeceğini hiç hesaplamamıştı. "Çoban olup davar gütseydim de gelmeseydim, yakmasaydım çocuklarımı" derken eliyle kavradığı kolumu sarsıyordu.

İllegal örgütlerin dışında iki yasal parti dikkati çekiyordu bu ağır yürüyüşte. ÖDP ve SİP. ÖDP'liler İstanbul'daki ilk kitlesel eylemlerinde "Ağar istifa! Menzir yargılansın!" diye bağırıyorlardı hep bir ağızdan. Maskelilerin arasında yürümek istemeyen kadın ve erkekler usulca onlara sokuluyor, kolkola saf oluşturuyorlardı.

Çocukların 'saf' soruları

Başı kasketli, ya da yün başlıklı adamların çoğu sigara içiyordu. Bazıları el örgüsü atkılarıyla başlarını sarmışlardı. Sonuna kadar içtikleri sigaranın arından hemen bir başkası çıkıyordu buruşmuş paketten. Çocuklarla sohbet etmek kolay değildi. Ellerinde tahta parçası ya da yontulmuş ağaç dallarıyla dolaşan çocuklar için bu yürüyüş bir oyundu belki de.. Onlarla konuşmak için önce sınav vermek gerekiyordu. Kendilerine yaklaşan fotoğraf makinalı "yabancılara" safça soruyorlardı. O yabancının polis olup olmadığını test ediyorlardı o "saf" sorularıyla..

Bu yürüyüşün safında yer almamıştı yaşlı nine. O da soru soran meraklılara iyi gözle bakmıyordu. Zafer işareti yapan torununun eline bir fiske vurup şöyle demişti nine; "Torunlarımı gezmeye götürüyorum!"

Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği önünden Gazi Mezarlığı'na doğru uzanan toprak yol DHKP'lilerin miltarist adımlarıyla tozunu fırlatıyordu havaya. Aynı toprak yol en önde yürüyen şehit aileleri için çok uzamıştı. Onlar adı "şehitlik" olan mezarlığa daha çabuk varmak istiyorlardı.

Beyaz mermerlerle çevrilmiş mezarlar, yüzlerce insanın karanfilleriyle kızıla dönüşmüştü. O sırada yanyana dizili mezarlardan birinin üzerine çıkan 11 yaşındaki bir kız, ablası Dilek için bir şeyler yazmıştı. Analar ağıt yakıyordu. Babaların yüzü donuktu. Küçük kız onların yüzüne tek tek baktıktan sonra cebinden bir kağıt çıkardı. "Çok sevdiğim ablamı kaybettim" diye başlayan o yazıyı okurken 11 yaşında değildi. Yüz mimikleri, duruşu, kağıdı kavrayışıyla 20 yaşında bir genç edasındaydı. Dilek Şimşek'i öldüren silah aslında bir "militanı" öldürmemişti. Kardeş kafa tutuyordu ablasının katillerine, o "militan" duruşuyla. Gazi'de öldürülenlerin yerini yüzlerce minik "militan" almıştı. Şiddetle "kök kazımak" amacıyla yapılan katliamlarıyla, cinayetleriyle "kökü" besliyorlardı.. 96 Martı'nın Gazi'sinde görünen manzara böyleydi.

'Tükürüyorlar o arabalara'

"Dilek murad almadı... gün görmedi" Bu ağıdı 18 yaşındaki Dilek'in annesi yakıyordu. Kürtçe ve Türkçe ağıtların sonu hep aynıydı. "

"Yavrum ben sensiz nerelere gidem."

Gazi'de bütün alışveriş mekanları kapalıydı o gün. Dükkan sahipleri kepenkleri indirip yasa geçmişti. Kilitli kapılar sessiz bir protestoydu. Gazi'de katledilenlerin büyütülmüş fotoğrafları her yerdeydi. Park etmiş otoların silecekleri bu fotoğrafları tutuyordu. Kapalı kepenklerin ardındaki dükkan camlarının kenarlarına fotoğraflar, karanfiller iliştirilmişti.

Bir annenin kucağında bir çocuk, çocuğun kucağında da bir "gonca"nın fotoğrafı vardı. Gonca Demir'in fotoğrafını taşıyan minik çocuk "bu kim" sorusuna karşılık annesine bakmıştı. Annesi ona "Söyle yavrum" diyordu; "Gonca ablam vuruldu de, öldürüldü de"

Gazili kadınların hemen hepsi aynı soruyu soruyordu; "Aradan bir yıl geçti hani bulunacaktı katiller?" Ayni kadınlar çocukların geleceğinden kaygılıydı. Çocukların oyunları savaştı. Biri polis, biri militan oluyordu oyunlarda. Aynı çocuklar geceleri uykuda sıçrıyordu. "Anne öldüreceklerdi beni" diye korkuyla uyanan çocuklar gündüz resmi otoları ve üniformaları görünce korkuyu unutuyorlardı. "Tükürüyorlar o arabalara" diyordu annesi.

35 yıl önce Bulgaristan'dan Gazi'ye göç eden yaşlı adam evinin önündeki taburesinde karısıyla birlikte oturmuş yürüyüşü izliyordu. "Suçlu hükümettir" diyordu saçı sakalı ağarmış dede. Ağzındaki iki dişi kalmış Arif dede, "Yılanın kuyruğuna basmayınca ısırmaz" diye ifade ediyordu Gazi halkının öfkesini...

OHAL'deki bir kadın Dünya Kadınlar Günü'nde ne anlatır?

Diyarbakır'da 'öteki' 8 Mart

Asya DERELİ

Hemen her siyasi parti, her demokratik kitle örgütü 8 Mart'ı bir biçimde kutladı. Hepsinin sloganları, söylemleri farklıydı. 8 Mart'a yüklenen anlamlar da öyle. "Dünya Kadınlar Günü" ve "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" olarak iki ayrı adı vardı 8 Mart'ın.. Ve bu ayrı söylemleri benimseyen kadınlar, bir arada olmadılar.

Örneğin "Kadın erkek birlik/ İş ekmek özgürlük" sloganını benimseyen EKB/D'li kadınlar eylemlerini erkeklerle birlikte gerçekleştirirken 8 Mart Kadın Platformu'nu oluşturanlar bütün eylemlerini sadece kadınlarla gerçekleştirdi.

İşçi kadınlar sokak eylemlerine çok az katıldı. Çünkü o gün iş günüydü. Ama sendikacılar fabrikalarda onları ziyaret edip karanfil armağan etmeyi unutmadılar. ÖDP'li kadınlar için "Hergün 8 Mart hergün mücadele" olmalıydı. İstanbul'un birçok yerinde bildiriler dağıtan ÖDP'liler, "Yasalarda kadınlara karşı suç kavramı oluşturulmasını" istediler. Kadınlar olarak, savaş ekonomisinin ilk mağdurları olduklarını vurguladılar. Silahların susmasını istediler. Sendikalarda kadın kotasını gündeme getirdiler.

Pazartesi dergisi çevresi ise Alman Kültür Merkezi'nde "Kadınlara Mahsus Panayır" düzenledi. Panayırda "yalan yarışması" da vardı, "Siz hangi kadınsınız" testi de.. Pazartesi Grubu'nun talepleri oldukça zengindi; "Hayatımda ve çevremde ayrımcılık ve şiddet istemiyorum", "Şırnaklı arkadaşımla çay içmek istiyorum" "silahsızlandırılmış bir toplum istiyorum" diyordu feminist kadınlar..

8 Mart'ta ülkenin dört bir yanında gerçekleşen çok sayıda eylem, panel, şölen yürüyüş gibi etkinlikler bir hafta boyunca devam etti. 8 Mart gündemden düşünce, kadınlar yine günlük hayatta uğradıkları çok yönlü baskılara karşı savaşmak üzere evlerine, derneklerine, partilerine döndüler. "Mücadeleyi günlük hayata nasıl yayabiliriz" sorusu artık kadınların ilk gündem maddesi oldu.

Peki ya Diyarbakır'daki 8 Mart nasıldı. Orada, Kürt kadınlar 8 Mart'ı nasıl kutlamıştı? İstanbul'da yaşayan kadınların talepleri onların taleplerine denk düşüyor muydu? Bu sorunun yanıtını Cemile Çakır ve Hürriyet Şener'in, izlenimleri çok çarpıcı bir biçimde ortaya koyuyordu.

8 Mart'ta, bu iki kadın arkadaşımız Urfa ve Diyarbakır'daki iki etkinliğe çağrılı gitmişti. Şener ve Çakır'ın izlenimleri şöyleydi:

HÜRRİYET ŞENER:

'Diyarbakır'da sadece barış konuşuluyor'.

Demokrasi Platformu'nun çağrılısı olarak 9 Mart'ta Diyarbakır'a gittim. Platform'un düzenlediği 8 Mart'la ilgili panelde konuşmacıydım. Panel, Diyarbakır Belediyesi toplantı salonunda oldu. Toplam bin kişilik bir salondu. Oraya ayak bastığımda ilk dikkatimi çeken şey Stad Caddesi'ndeki tak oldu. Takın üzerinde "Ne mutlu Türküm diyene" yazıyordu.

Panelde benim konum Türkiye'de ve dünyada kadın hareketleriydi. Ancak ben konuşmamda özellikle "barış ve kadın" hareketlerine ağırlık verdim. Çünkü panel Diyarbakır'daydı. Ve orada konuşulan tek konu buydu. Zaten sohbetlerde İstanbul'a sitemleri vardı. "Kürt kadınlarının gördüğü işkenceden, baskı ve zulümden niye söz etmiyorsunuz" diyorlardı.

Ben panelde şöyle dedim: "Ben burada Kürt kadınlarının yaşadıklarını dinlemeye, öğrenmeye geldim. Kürt kadını savaşta ağır şekilde mağdur oluyor. Türlü baskılara maruz kalıyor. Bunları burada anlatmak benim haddim değil. Ben bunları sizden öğrenmek istiyorum, bunları İstanbul'da anlatmak, sizin sorunlarınızı orada dile getirmek istiyorum. Burada Türk kadınları süren savaş karşısında neler yaptılar ya da yapamadılar, bunu konuşalım ya da neler yapmaları gerekiyor. İşin bu yanını konuşmak daha doğru geliyor bana.." İlginç sorular vardı. "Bağımsız kadın örgütlenmesi ile ilgili olarak siz ne düşünüyorsunuz", "Devrimden sonra kadın sorunu ne boyutta yaşanacak, devam edecek mi" gibi soruların yanıtını istediler. ÖDP ile ilgili sorular da geldi. Ki ben parti temsilcisi olarak gitmemiştim oraya. "ÖDP kadın sorununa nasıl bakıyor, barışa nasıl bakıyor" onu öğrenmek isteyenler oldu.

Sohbetlerde "Barış için neler yapabilirsiniz, ÖDP'liler olarak neler yapabilirsiniz? Partiyi ilgiyle izliyoruz" sözlerini çok duydum. Çok sıcak bir hava vardı. Buralarda görmeyi unuttuğumuz yoğun bir dayanışma vardı. Kadınların düzenlediği bir etkinlikti, ama erkekler de katılıyordu. Erkekler "kadınlar olarak bakalım kotarabilecek misiniz" diye şakalaşmışlar kadınlarla.

Daha sonra 8 Mart şöleni yapıldı. 8 Mart akşamı spor salonunda oldu bu şölen. Salon 1500 kişi alıyormuş. Son beş yıl orada herhangi bir toplantı düzenlenmemiş. Şölen çok disiplinliydi. Tek bir slogan bile atılmadı. Coşkularını alkış ve ıslıklarla diye getirdiler. İçerisi tıklım tıklımdı. 2 bin dolayında insan vardı. Bin dolayında kişi de içeri giremedi. Kapıda kaldı.

Şölende açış konuşmasında 8 Mart'ın tarihçesinden söz edildi. Daha sonra kadın dayanışması dile getirildi.. Panelin konu başlıkları hep kadınla ilgiliydi, ama sonuçta konuşulan hep barış oldu. Talepleri hep barış, barış, barıştı. Burada diyoruz ya "barış hemen şimdi" diye. Diyarbakır'da ise "Hemen şimdi"nin ne demek olduğunu, barışın ne kadar acil bir talep olduğunu insan bir de gözleriyle görüyor.

Diyarbakır'daki kadının sorunu barışla özdeşleşmiş. Barış isteniyor. Kadınlar ikinci cinsmiş falan bunlar tartışılmıyor. Yani ne oradaki koca dayağı, ne iş hayatında kadının sorunu tartışılmadı. İzleyicilerin de soruları bile bu yöndeydi. O kadar baskı var ki, sorular sözlü olarak bile sorulamıyor. Evrakları tamam olmayanların kürsüden konuşması yasaktı.

İstanbul'da da artık 8 Mart etkinliklerinde kadınlar barışı telaffuz ediyor. Ama biz burada başka konuları da dile getiriyoruz. Şeriat ve kadını tartışabiliyoruz. Kadın ve cinselliği tartışabiliyoruz. Orada ise barış barış barış... Başka bir şey yok. Yani barış olamadan bunlar tartışılamaz. Diyarbakır'a gidip de kadının iş yaşamında ya da evde yaşadığı sorunlardan söz etmek mümkün değil. Zaten böyle bir şeyi tartışarak izleyenlerin dikkatini çekmek de mümkün bir şey değil. Doğrudan yaşadığı sorunu tartışıp konuşmak istiyor. Ancak ilginç bir şey oldu. Orada üniversite öğrencisi genç kız yanıma geldi. "Bizler için de bir şey yapın, biz gece geç saatte sokakta olduğumuz zaman orospu muamelesi görmek istemiyoruz" dedi.

Bizim burada toplantılar akşam 7.30'da başlar. Oradaki arkadaşlara sohbet ederken yakındıklarını duydum. "İki haftadır 8 Mart toplantıları için geç saatlere kadar toplanıyoruz" dediler. Onlar için "gece geç saatlerin" anlamı gece 7 ya da 8 demek. Orada saat 4 'ten ya da 5'ten sonra dernekler, sendikalar faaliyet yürütüyor.

CEMİLE ÇAKIR

Onlar için 8 Mart'ın anlamı farklı

8 Mart'ta panelist olarak Urfa ve Diyarbakır'a gittim,

8 Mart günü Urfa'dayım. Tüm Sağlık-Sen'in düzenlediği bir söyleşide şair Aydın Alp de vardı. Söyleşinin konusu 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ydü. Urfa'da bu toplantının açık havada yapılması için izin istenmiş, ama izin verilmemiş. O yüzden kapalı salonda yapıldı söyleşi. Toplantı sendikanın salonunda olmasına rağmen, Terörle Mücadele'den polisler geldi. Söyleşi sırasında insanların gözünün içine bakarak konuşulan her şeyi not aldılar.

Urfa'daki, daha çok kadınların ağırlıkta olduğu bir toplantıydı. Ve onların kendi sorunlarını tartışmaya müthiş eğilimleri olduğunu gördüm. Kadınlar, kadın olmanın getirdiği problemleri tartışmaya çok eğilimliydi. Yalnız polislerin orada olması insanları etkiledi ve söyleşi yumuşak düzeyde kaldı. Söyleşiyi dinlemeye gelenlerin çoğu memur ve sağlıkçı kadınlardı.

Söyleşiye katılan bir kadın dikkatimi çekti. Bu kadının İHD yöneticisi olan kocası gözaltına alınmış. Sonra Dicle nehri kenarında ölü olarak bulunmuş. Yüzü tanınmayacak bir haldeymiş. Ondan sonra kardeşi gözaltına alınmış. İki kardeşi de dağa çıkmış. Bu kadın çıkıp bunları anlatmak istedi, ama Terörle Mücadele'den adamlar onun gözünün içine baktılar dikkatle. Kadın doğal olarak susmak zorunda kaldı.

Daha sonra Urfa'nın yerel radyosu Karacadağ FM'de konuştum. Burada birçok konuda sorular geldi. Duygusallık bile tartışıldı. O sırada gelen soru ilginçti. Ben duygusallıktan yanayım dedim. "Savaş halindeki kadının duygusallığı savaşa zarar verir mi" diye bir soru soruldu.

Urfa'dan sonra Diyarbakır'a gittim. Orada da 9 Mart'ta, Kadın Kurultayı'na katıldım. Çok kalabalıktı salon. İstanbul'da böyle toplantılara en fazla yüz kişi falan katılır. Salonda yaklaşık binin üzerinde insan vardı. Diyarbakır'daki kadınların en acil talebinin barış olduğunu gördüm. Burada bizim kadınların gece sokağa çıkması gibi sorunlar tartışılırken, orada en çok Kürt sorununun tartışılması isteniyor. Onların asıl derdi bu.

Oradaki kadınlar 8 Mart'ı kendi ulusal özgürlük mücadeleleri ile özdeşleştiriyor. Ben konuşmamda tarih içinde kadınların savaş ve barışlarda ne gibi rol aldıklarından söz ettim. Mücadelenin kadınları özgürleştireceğini söyledim. Bana gelen sorular da Kürt kadınların özgürlük mücadelesi içindeki durumunu tartışmaya yönelikti. Şimdi orada tamamiyle yok olma tehlikesi içinde olan insanlar var. Can güvenlikleri yok. Yarına çıkıp çıkamayacaklarının garantisi yok. O yüzden ilk planda bunları konuşuyorlar. Kadın erkek eşitliği ya da erkek egemenliği gibi sorunlar ikinci planda kalıyor.

İstanbul'daki 8 Martlar'la karşılaştırınca çok farklı bir manzara çıkıyor. Diyarbakır'da kadınlar Kürt sorunu üzerinde yoğunlaşılmasını bekliyorlardı. İstanbul'daki kadınların sorunları ise çok farklı. Burada kadınlar Kumkapı'ya meşalelerle yürüyüp geceleri sokakta olma taleplerini dile getirdiler. Böyle bir şeyi ne Diyarbakır'da, ne Urfa'da gündeme getirmek mümkün değil. Orada böyle bir istem söylense kadınlar garip garip bakar bence. Yani kadın erkek eşitliği gibi bir konuyu tartışmıyorlar. İstanbul'daki kadın daha feminist. Orada feministlikten bile çok rahatıkla söz edilemiyor. Burada feministler rahatlıkla kendilerini ifade ediyor. Ama sanıyorum onlar söz etmeseler de feodal baskıyla karşı karşıyalar.

Taşradan bir 8 Mart izlenimi

Çorlu'da 8 Mart Şenliği

Metropole, çevreden feminist birkaç nazar...

Necla AKGÖKÇE

"8 Mart için Çorlu'ya gider misin?" diye bir öneri ile karşılaştığımda ilk işim itiraz etmek oldu. Sonra, "kalabalık önünde konuşamam, dalıp dalıp giderim, unuturum, çok fazla şey hatırlarım" şeklinde bir dizi ağlak... - erkekleri bu tür takıntıları olmadığı için pek seviyorum, kaptılar mı mikrofonu karşıdakileri allah yarattı demeden , ağızlarına ne gelirse artık...- Bölgeyi tanımıyorum, ne anlatacağım türünden pek yerinde sorular da dolaştı uzun süre beynimde . "Önemli olan dayanışma ve iyiniyet" diyenlerin sözlerini dinledim -sonuçta azgelişmiş bir egodan başka kaybedecek neyim vardı ki- dinlemekle ne iyi etmişim... Uzun süredir görüşemediğim Trakyalı bir arkadaşıma meseleyi açtım "aaa ne iyi, ben de geleyim yolda laflarız hem de biraz" dedi... Ehhh yani bundan iyisi... di mi? 9 Mart için sözleştik...

Otogarın yerini yanlış hesapladığımdan -hesap kitap işlerinde kimileri devamlı çuvallar- gitmeyi planladığımız saatteki otobüsü kaçırdık... Arkadaşım sakin kadındır "boşver" dedi... "Yarım saat sonra bir tane daha varmış onunla gideriz." İşsizlik, aşk, imkansızlık, keder, elem, gözyaşı bilumum kadınlık vaziyetlerine ilişkin muhabbetin ağırlıklı olduğu hoş bir yolculuktan sonra Çorlu'ya vardık... Cumhuriyet Meydanı'nda otobüsten indik. Hava ayaz mı ayaz. ÖDP binasına gideceğiz önce, metropol insanı kafası, sokağı soruyoruz, gezici Milli Piyango bayiine. "Bilmemmm" diyor ve tuhaf tuhaf bakıyor yüzümüze. Sonra düğün salonunun ismini veriyoruz.. İki kişi birden "işte şurada" diye parmaklarıyla işaret ediyor...

ÖDP, büyük, modern, iyi aydınlatılmış bir pasajın içinde... Pasajlar bir şehrin karakterini en güzel anlatan mekanlardır. Walter Benjamin, tekstil ticaretindeki büyük yoğunlaşma sonucunda Paris Pasajları'nın ortaya çıktığını yazar. Çorlu'da kadınların tekstil ağırlıklı küçük işletmeler ve fabrikalarda çalıştığının bilgisini daha önce almıştım, tarih ve şimdiki zaman, doğu ve batı... Kadın arkadaşlar Parti'de yoktu, hazırlık yapıyorlarmış, anlatıyoruz meramımızı. Şenlik, Mavi Düğün Salonu'nda -üç renk içinde en fazla sevdiğim-. 8 Mart'a da böylesi yaraşırdı zaten...

Düğün salonu büyük mü büyük, şenliğin başlamasına yarım saat kala içeri giriyoruz... Beyaz geniş masalar henüz boş... Kadınlar kendi ürettikleri boncuktan takı ve duvar süslerini satışa çıkarmışlar.. 8 Mart için de mor kurdeleli el yapımı kokartlar hazırlanmış... Üzerindeki sloganlar şöyle; "dayağa, cinsel tacize hayır", "eviçi emek sömürüsüne hayır", "kadınlar savaş istemiyor", "kadınlar her alanda yönetimlere", "dayak nereden çıktıysa oraya "... Hazırlıkları gerçekleştiren ve şenliği yönetecek olan arkadaşlarla tanışıyoruz... Özel giysiler içerisinde herkes neşeli... Salon hızlı bir biçimde dolmaya başlıyor.. Kızlı erkekli bir grup çocuk pistte koşturup duruyor...

Program iki bölümden oluşuyor; ilk bölümde çeşitli siyasi gruplara, mesleklere mensup kadın arkadaşlar bulundukları yerden, "günün anlam ve önemi" üzerine konuşmalar yapacaklar... Daha sonra eğlence, müzik, dans ...

Geçen yıl, 1995 8 Mart'ını, geniş ve şenlikli bir biçimde kutlamaya karar vermişler. Organizasyon işi ağırlıklı olarak ÖDP içinde kadın komisyonu biçiminde örgütlenmiş kadın arkadaşlar tarafından yürütülmüş. Ama diğer muhalif grupların ve partilerin kadınları da sürece katkılarını esirgememişler...

Evde reis istemiyoruz...

Esasında Çorlu'da iki yıldan beri Çorlu Kadın Platformu ismi altında örgütlenmiş bir kadın grubu var..

Kimlerden oluşuyor bu platform? Program yöneticisi kadın arkadaş açılış konuşmasında platformu şu şekilde tanımlıyor; "Bizi bir araya getiren, siyasal sosyal kimliklerimiz değildi, kadın olmaktan kaynaklanan sorunlar çerçevesinde bir araya geldik. Aramızda çalışanlar vardı, çalışmayanlar vardı, partilisi vardı partisizi vardı, ama her gruptan kadın bir araya gelip, sesimizi yükseltmeye çalıştık, bizler şunları istemiyorduk: bizler evde yaptığımız işin aşağılanmasını istemiyorduk, evde reis olsun istemiyorduk, hayatımızda ve çevremizde ayrımcılık, şiddet ve tecavüz olsun istemiyorduk. Yaşlanınca torunlarımıza bakmak zorunda olmak istemiyorduk. Savaşlarda ölsün diye çocuk doğurmak istemiyorduk. Peki biz ne istiyorduk; biz kendimizi sevmek, özgür olmak, birinin eşi birinin kızı olarak değil, kendimiz olarak yaşamak istiyorduk..."

Toplantıda erkeklerin olabileceğini ve mutlaka bir çıkıntılık yapıp, keyfimizi kaçırabileceklerini düşünüyordum. -Bir gün öncesinde Taksim Meydanı'nda DİSK'li kadınlar adına bir erkek basın açıklaması yapmıştı. Yani kötü niyetimin maddi temelleri bir hayli sağlamdı- Korktuğum olmadı.. Erkekler gık çıkarmadan, büyük salonun arka tarafında kuzu kuzu dinlediler konuşmaları... Duvarları Pazartesi dergisinin afişleriyle süslü salonun eğleneni de, yöneticisi de kadınlardı. Benim gibi çok kötü bir konuşmacıyı bile can kulağı ile dinlediler.

Konuşmacı kadınlar, bulundukları siyasi yapılar ve meslekler içinden ezilme deneyimlerini ve karşı çıkışlarını gündeme getirdiler... Eğitim - Sen'den kadın arkadaş eğitimde cinsiyetçiliğe değindi. HADEP Çorlu İlçe Teşkilatı'ndan kadın arkadaşın vurgusu Türk, Kürt kadınlarının birliği ve kalıcı barışın yaratılması için savaşımdı. Emek Partisi Girişimi'nden, Mimarlar Odası'ndan, Çevre Derneği'nden, Tekirdağ ÖDP'den, Çorlu ÖDP'den kadın arkadaşlar sırasıyla konuştular. Ev kadınlarının çalışmayan kadın olarak değerlendirilmesinin haksızlığının altını çizip, onların doğumdan ölüme ev işlerinde karşılıksız hizmet verdiğini anlatıyordu ev kadınları adına konuşan arkadaş. Şair bir kadının mısralarında "başı açık sokaklarda yürüme istemi" olarak tanımını buluyordu özgürlük ...

"Dol karabakır dol" türküsü eşliğinde dans eden halk oyunları ekibi kız öğrencilerden oluşuyordu... Daha sonra Belediye Orkestrası sahneye çıktı ve tüm kadınları piste davet etti. Davete ret cevabı veren pek az kadın vardı -kadının bedeni ile pozitif ilişki içinde olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilir dans, kimi feministler tarafından-.

Yekpare bir feminizm

Bir yandan seyir, bir yandan düşünce daha çok da farklılıklarımız üzerine... Çorlu her kadının yaşadığı deneyim üzerinden konuşmasının, ne denli elzem olduğunu düşündürdü bana. Bir de bir iletişim ağı oluşturmanın aciliyetini.

Biraz da biz ÖDP içinde İstanbul'dan siyaset yapan kadınlar üzerinde düşündüm... Parti kurulduğundan beri toplanıp, bu yapı içinde nasıl yer alacağımızı, farklılıklarımızı konuşuyoruz ve biz kadınlar diye bir kategoriden bahsediyoruz. Son tartışmalarda parti içinde anti–cinsiyetçi platform ve onun içinde de feminist politikalar üretebilecek bir gruba getirmiştik işi. Böyle bir yapı kadın politikalarının özgünlüğü ve özerkliği açısından zorunlu, ama sadece İstanbul'da kaldığı ve İstanbul'da yaşayan kadınların deneyimlerini, ürettiği politikaları kapsadığı ölçüde de sakıncalı... Yekpare bir kadın kategorisi olmadığı gibi yekpare bir kadın politikası da yok elbette ... Deneyim farklılıklarının eşit biçimde politikalara yansıtılması gerekiyor ya da en azından böyle bir gerekirliğin artık tartışılmaya açılması... İstanbul'un alıp başını gitmesi ortak bir yapı söz konusuysa, İstanbul açısından da ufuk çizgisini ulaşılabilirin sınırına çektiği için daha az özgürleştirici. Küçük kentlerdeki kadın komisyonu anlayışı kadınları belli bir alana hapsettiği gibi, bu yapılar aracılığıyla bir tür hiyerarşi de dayatılıyor kadınlara. Oysa kimsenin deneyimi diğerinden üstün ve tercih edilebilir olmadığı ve deneyimler bir zincirin farklı halkaları gibi birbirine bağlı olduğu için, kadın hareketi içindeki farklılıklar hiyerarşi doğurmaz.. Küçük kentlerde komisyonlar biçiminde örgütlenen kadın arkadaşlara burada olan bitenler ve platform önerisi, diğer öneriler kadınların kendilerine ilişkin alanlarda bağımsız karar alma deneyimleri aktarılmalı, aynı zamanda oralarda olup bitenler de İstanbul'a.. Örneğin bir arkadaş, 5-7 kadından oluşan Çorlu Kadın Komisyonu'nun şenlik çalışmalarını yürütürken en çok da parti içinde bulunan erkekler tarafından engellendiklerini anlattı.. Bu meseleyi 8 Mart'tan sonra tartışmaya açacaklarını söyledi ki Çorlu bu konuda epey mesafe kaydetmiş bir kent... Başka bir şehirde kadınlara ait bir bildiri, eylem il örgütleri tarafından pekala engelenebilir demek ki... Çorlu'da 8 MART gerçek anlamda bir şenlikti...

Hoşçakalın deyip salondan ayrıldığımızda pistte muhabbet doruklarındaydı... Akşamın içine doğru kafamızda onlarca soruyla ilerledik (*). Dışarıda bizi iyice soğumuş, kar serpintili bir hava bekliyordu...

(*) İşte bu sorulardan birkaçı;

Feminizmimizin merkezinde kaçınılmaz olarak İstanbul mu yer alıyor?

Peki İstanbul hangi merkezi temel alarak Türkiye'de yaşayan kadınların büyük bir bölümü için durmadan kimlik üretiyor?

Benim de bayıldığım, "Geceleri de, sokakları da istiyoruz" sloganının kapsayıcılık derecesi nedir? Taşra kentinde yaşayan bir kadın açısından önceliği hangi deneyime dayandırılabilir?

Kumkapı'nın kabe haline getirilmesinde sizi rahatsız eden bir şey yok mu? Her kadın özgürlüğe Kumkapı üzerinden mi ulaşacak? Evet, yine en kızılacak şeyleri dipnota bıraktım... bilinçli... çünkü geçen sefer "ben gerçi yazının tümünü okumadım ama dipnot.." diye başlayan epey övgü ve yergi cümlesine maruz kaldım. O halde buyursunlar efendim..!

Kamu emekçileri, Eğitim-Sen'in kapatılmasını engellediler

'Kar, çamur, fırtına işte geldik Ankara'

Nurettin ALDEMİR (*)

1995 yılında kamu emekçilerinin sendika ve üst örgütler kurabilecekleri Anayasa hükmü haline getirilirken devlet politikası olarak toplusözleşme yerine toplu görüşme öngörülmüştür.

Oysa kamu emekçileri sendikal hedeflerini "grevli ve toplusözleşmeli" olarak tariflemiş ve mücadelesini de buna uygun olarak meşru ve fiili zeminlerde yürütmüştür.

İşveren devletin uygun gördüğü ile kamu emekçilerinin talebi arasında yaşamı belirleyici bir açı vardır. İki taraf da bu açının kendi lehine kapanmasını düşünmüş ve bunun gereklerini yerine getirmeye çalışmıştır.

İşveren devlet, KESK'e bağlı sendikaları devlet güdümlü sendikalar çizgisine çekebilmek için, öteden beri her türlü baskı ve zor yollarını kullanmıştır. Ancak, Anayasa değişikliğinden sonra Anayasal güvenceye kavuşturulan sendika kurma hakkına yönelecek bir saldırı genel olarak beklenmiyordu.

Sonuçta beklenmeyenlerle karşı karşıya kalındı. Anayasa değişikliğinden sonra aynı yıl içinde Tüm Haber-Sen siyasi bir kararla kapatıldı. Böylece devlet KESK'e bağlı sendikalara kendi tarzında mesaj vermiştir.

Bu mesaj, "hizaya gel, yoksa kapatırım"dır.

Kamu emekçileri Tüm Haber Sen'in'in kapatılmasına kadar bu mesajı ya almamış ya da ciddiyetini yeterince kavrayamamıştır.

Tüm Haber-Sen'den sonra Tüm Maliye-Sen ve Eğitim-Sen'e de kapatma istemiyle dava açılması, düşünülmeyeni, düşünülmek istenmeyeni topyekün bilince çıkarmıştır. Bunun yanı sıra genel olarak tüm emekçilere yöneltilen saldırıların dozunun artacağı da anlaşılmıştır.

Seçim sürecinde partilerin bildirgelerinde vaatler anlamında dahi göze görünür bir şey olmayışı sürece ilişkin niyetleri net bir şekilde ortaya koymuştur. Genelde yoksulluk sınırında yaşam standardına sahip olan kamu emekçileri yeniden alanlarda, yollarda, işyerlerinde mücadeleyi, direnişi örgütlemek gereğini duydu.

Belirtilen saptamaların üzerine KESK bir eylem takvimi oluşturdu.

13 Mart 1996 günü Eğitim-Sen'in kapatılması istemiyle açılan davanın kitlesel olarak izlenmesi KESK'in takviminde vardır. Eğitim-Sen kendi örgütsel olanaklarını ve kitle gücünü dikkate alarak 13 Mart'a dair takvim geliştirmiştir.

Yıllardır, yaratılan kamuoyu desteğinin hak almadaki önemini bilen Eğitim-Sen ülkenin gündemine girmek için beş merkezden yürüyüş ve Ankara Güvenpark'ta oturma eylemi yapma kararı aldı.

21-22 Ocak Başkanlar Kurulu'nda beliren eğilimler üzerine alınan kararlar örgütün taban iradesi tarafından sahiplenildi.

"Sendikal hakları kullanma yürüyüşü ve oturma eylemi" olarak ifade edilen 9-13 Mart eylem süreci somut taleplere dayanan bir süreçtir. Bunlar özetle şöyledir:

1. Sendikamız üzerindeki baskılara son

a) Sendikamız ve kamu çalışanları sendikaları hakkında açılmış olan kapatma davaları geri çekilsin.

b) Sendikamız, üye ve yöneticilerine uygulanan baskı, sürgün ve cezalar bütün sonuçlarıyla kaldırılsın.

c) Son 15 yıllık siciller iptal edilsin. Sicil sistemi kaldırılsın, tüm çalışanlara birer kademe verilsin.

2. Haydi toplusözleşmeye

a) Enflasyon karşısında eriyen değil, insanca yaşanacak ücret.

b) Eğitim-öğretim tazminatı yüzde yüz artırılsın. Hizmetli, memur... tüm eğitim, bilim ve kültür çalışanları yararlandırılsın.

c) Fazla ders ücretleri net 300 bin TL olsun. Haftada 10 saat derse hazırlık ücreti verilsin.

ç) Zorunlu tasarruf ve konut fonları derhal faizleriyle birlikte geri ödensin.

d) Yüksek Öğretim Kurumu çalışanlarından yemek ve servis ücreti alınmasın.

e) Mezarda emeklilik anlayışı ve uygulamasına son verilsin.

f) Eğitimci formasyonu kazanmış eğitimcilerin atamaları yapılsın.

g) Hizmetlilerin 8 saatten fazla, angarya usulü keyfi çalıştırılmasına son verilsin.

h) Yılda 4 maaş tutarında ikramiye ödensin.

ı) Kadın çalışanların kadın olmaktan kaynaklı hakları korunup geliştirilsin. Doğumdan önce 3 ay, doğumdan sonra 1 yıl ücretli izin hakkı tanınsın.

Kamuoyuna taleplerimiz ve yoğunlaştırılmış eylem süreci günlerce önce duyurulmuştur. Taleplerimiz çerçevesinde Başbakan'a, partilerin grup başkanvekillerine, İçişleri Bakanlığı'na ve Milli Eğitim Bakanlığı'na yazılı olarak ulaşılmış, görüşme isteklerimiz bildirilmiştir. 9 Mart'taki polis saldırısıyla gelişen direniş ve kamuoyu desteği sonucu 11 Mart tarihinde kendi çağrıları sonucu İçişleri ve Milli Eğitim Bakanlığı ile görüşüldü. Taleplerimizin bakanlıkları ilgilendiren bölümleri sunuldu.

Görüşmeler yapılırken bir taraftan da eylemler her türlü baskıya, gözaltılara, yapılan saldırılara rağmen sürdürüldü.

Güvenpark, eylemcilerin kanlarıyla sulandıktan sonra adı meşruiyet temelinde "Emekçiler Parkı" olarak değiştirilmiş, beş gün boyunca kararlılıkla terkedilmemiştir. Eylem boyunca birçok demokratik kitle örgütü ve partilerin desteği alınmıştır.

Dört gece (gözaltılar olmadıkça) süren yürüyüş güzergah üzerindeki illerde konaklanmıştır. Geçilen her il ve ilçede karşılamalar, uğurlamalar, kitlesel basın açıklamaları yapılmıştır.

13 Mart'ta yürüyüş kollarında bulunan ve şubelerini temsil eden 200 kişilik yönetici grubu ve üyeler bir kez daha "Kar, çamur, fırtına işte geldik Ankara" sloganlarıyla Ankara'ya ulaşmıştır. Diğer illerden gelenlerle Ankaralı kamu emekçileri buluşarak Hipodrom'dan Kızılay Meydanı'na yürüdü. Kızılay bir kez daha kamu emekçilerini ağırlamaktan onur duydu.

Eylem süreci ve sonuçları açısından değerlendirildiğinde bazı saptamalar yapılabilir.

1- Eğitim-Sen ve kamu emekçileri bedeller ödeyerek elde ettikleri kazanımları yine bedeller ödeyerek koruma ve geliştirme kararlılığına sahiptir.

2- Kamu emekçilerinin içinde bulundukları durağanlık bu eylem zinciriyle sona ermiştir.

3- Ortak kültür ve dil yakalama yönünde önemli mesafeler kaydedilmiştir.

4- İlk kez eylem süreci içinde somut kazanımlar elde edilmiş, kapatılma istemi ile açılan dava işlemden kaldırılmıştır. Böylece Eğitim-Sen kapatılamamıştır.

5- Yeniden kamuoyu desteği en yüksek düzeyde sağlanmıştır.

6- Eylem süresince uluslararası emek örgütlerinden somut destek sağlanmıştır.

7- İlk kez Türk-İş, DİSK, HAK-İŞ ve KESK mücadeleye birlikte katkı koymuştur.

8- Siyasi iktidar hala tek yanlı olarak yaşam koşullarımızı belirleme niyetindedir. Buna karşılık da Eğitim-Sen ve kamu emekçileri taraf olarak grev ve toplusözleşme hakkını mücadeleyle kazanıp kullanmada kararlıdır.

Not: Bu yazı eylemlerin hemen bitiminde verilen bir söz uğruna çalakalem yazıldığından okuyucunun bu durumu dikkate almasını diliyoruz.

(*) Eğitim-Sen Genel Sekreteri

Emeğe saldırı hükümeti kuruldu

Saruhan OLUÇ

Sonunda ANAYOL Hükümeti kuruldu. Bir taraftan sermaye sınıfının yoğun talebi, diğer taraftan Refah'ın olası iktidar ortaklığından rahatsız olan asker-sivil çevrelerin istikrarlı müdahaleleri bu sonucu doğurdu.

Bu hükümetin karşımıza çıkaracağı sorunların ve olanakların doğru değerlendirilmesi büyük önem taşıyor. Gerek hükümetin bileşimi, gerekse programı açısından görünen temel özellik, bunun bir kriz yönetimi hükümeti; bir saldırı ve savaş hükümeti olduğu. Bu hükümet tüm ücretli çalışanlar, emekliler, dargelirliler, gençler için ciddi bir tehlikedir.

Bileşimi açısından değerlendirildiğinde, medyadaki ifadesi ile milliyetçi-muhafazakar, diğer bir ifade ile ise, Türk-İslam sentezcisi bir hükümetle karşı karşıya bulunuyoruz. MHP kökenli ya da MHP'ye yakın isimlere bakıldığında Ayvaz Gökdemir, Agah Oktay Güner, Yaşar Dedelek, Lütfullah Kayalar, Mehmet Ağar, İsmet Attila, Mustafa Taşar ilk göze çarpanlar; Şeriat yanlısı çevrelerle yakın ilişkisi olanlara göz atıldığında ise Abdülkadir Aksu, Cemil Çiçek, Hüsnü Doğan, Mehmet Keçeciler gibi isimler ilk akla gelenler oluyor.

Kendi döneminde, "Kahrolsun insan hakları!" diye bağıran polislerin yaptığı gösterileri görmezden gelen, sayısız insan hakkı ihlaline, gözaltında kayıba, faili meçhule, yargısız infaza göz yuman bir şahıs Adalet Bakanı oldu. Karakola adalet gelmesi yerine, karakol adalete geldi. Artık açık ve meşru bir şekilde karakol adaleti uygulanacak.

> Emeğin ve özgürlüğün sesi ve kürsüsü olmak ile kastedilenin layıkıyla yapılacağı bir döneme girildi. İşte bu koşullarda ÖDP'ye büyük görev düşüyor.

Öte yandan, yüzbinlerce insanın evinden yurdundan göç etmesinin nedenlerinden biri olan Olağanüstü Hal Bölge Valisi Ünal Erkan, Toplu Konut İdaresi'nden de sorumlu Devlet Bakanı oldu. Traji komik bir durum. Şimdi göç ettirdiği insanlara ev bulmaya çalışacak.

Programı açısından göz atıldığında ise, bu hükümetin iki önemli özelliği hemen önplana çıkıyor. Birincisi, bu bir özelleştirme hükümetidir. İkincisi ise, bu hükümet Kürt sorunundaki savaş hakkında bugüne kadarki politikalara ekleyecek hiçbir şeyi olmadığını ve bunların devamcısı olduğunu açıkça deklare etmiştir.

Eğitim ve sağlık dahil olmak üzere, tüm alanlarda hızlandırılmış özelleştirme; emekçilerin tüm alanlarda sendikasızlaştırılması; SSK ve diğer sosyal güvenlik alanlarına yönelik saldırılarla tüm ücretli çalışanların haklarının gaspedilmesi; ekonomik paketin açılarak gerçek ücretlerin bir kez daha budanması, yaşam düzeyinin düşmesi önümüzdeki günlerde yaşanacak olanların sadece bir bölümü. Öte yandan ise, Kürt sorununu sadece 7 satırla ele alan bir protokol, bu konuyu askeri otoriteye ve çözüme, yani savaşa terketmiş olmanın en açık işaretlerinden biri.

Peki bu hükümetin karşısında kimler durabilir?

Parlamento içindeki düzen partileri açısından bu soruna bakacak olursak; bir tarafta CHP ve DSP, diğer tarafta ise Refah Partisi var. CHP ve DSP geçmişteki tutumlarını sürdürerek muhalefeti evcilleştirme, sokaklara çıkacak olanları evlerine tıkmakta kararlı davranacak. DSP, hükümeti desteklemesi, ANAP ile işbirliğine çok teşne olduğunu uzun bir süredir göstermesi ile, sermaye yanındaki yerini çok net tanımlıyor. CHP ise 4 yıllık koalisyon iktidarı döneminde yaptıklarının üstünü örtmek için sol bir söylem tutturmaya, muhalefetin sözcülüğünü üstlenmeye çalışıyor.

Bir diğer önemli odağı ise, ana muhalefeti oluşturmayı hedefleyen Refah Partisi oluşturuyor. Üstelik RP, sol bir söylemi kullanarak politika oluşturmaya çabalayacak. Sadece kent yoksullarının değil, aynı zamanda Kürtler'in de desteğini alma yönündeki çalışmalarını derinleştirecek.

Bunlar karşısında yapılması gerekenler detaylı bir şekilde ve kimi yerel özellikleri de göz önüne alarak mutlaka planlanmalı. Ancak kaba hatları ile iki noktayı çok net bir şekilde vurgulamak gerekiyor.

İktidarda emeğe yönelik saldırıları yoğunlaştıracak bir koalisyon; muhalefette ise basiretsiz, devletçi politikaları ve sermayeden yana tutumları ile toplumsal muhalefetin yanında yer alma siyasi cesaretini ve becerisini gösteremeyecek CHP ve DSP bulunuyor. CHP ve DSP, geleneksel yaklaşımları ve politikaları ile parlamento dışı muhalefetin yanında değil, karşısında yer alacak.

Ana muhalefet olarak kendini şekillendirmeye çabalayacak olan RP'nin ise islami sermaye ve burjuvazi ile olan sıkı bağları bu akımın emekçilerden, yoksullardan, ezilenlerden yana bir zemine oturmasını imkansız hale getirecek.

ÖDP'nin yapması gerekenler ise, ilk günden beri hedeflenenlerden farklı değil. Toplumsal muhalefetin sokaklarda, işyerlerinde, hayatın tüm alanlarında, varoşlarda, kent yoksulları arasında, işçi ve emekçilerle birlikte, tüm ezilenlerle beraber örgütlenmesini, mücadelesini yükseltmesini sağlamak.

Emeğin ve özgürlüğün sesi ve kürsüsü olmak ile kastedilenin layıkıyla yapılacağı bir döneme girildi. İşte bu koşullarda ÖDP'ye büyük görev düşüyor. Dar alanlarda, daraltılmış bir zihniyetle değil, emekçileri kucaklayacak, onların politik alana kendi iradeleriyle müdahale etmelerini sağlayacak araçları, tarzı ve içeriği bir an bile gözden kaçırmamak gerek.

Politikada yaratıcı olmak, dışlanmış olanların katılımını sağlayacak bir tarzı yakalamak, ezilenlerin ve sömürülenlerin enerjilerini seferber edebilmek, bütün dikkatimizi buna harcamak büyük önem taşıyor.

Düzeni dışlanmışlar adına değil, onlarla birlikte, onların katılımı ile değiştirmek; işte bugün bu ruh halini yakalamak esas önemli olan.

Bizim gazetelere hiç yakışmıyor

‘Gâvurlarla’, ‘İsrailoğullarıyla’ uğraşmak

Yelda

24 Aralık seçimlerinde aday olmayan Abdülmelik Fırat, dokunulmazlığı kalkar kalkmaz, ikametgahı yeri yurdu belli olduğu halde, tutuklamaya gerekçe gösterilen itirafçının ifadesi geri alındığı halde, ifadesi bile alınmadan tutuklandı. Hayatı sürgünlerle, yargılamalarla, zindanlarla geçen Fırat “Mebushaneyi değil, mapushaneyi” tercih etti...

Kürt aydını Abdülmelik Fırat, 13 Ocak'ta polislerin, evini basıp gözaltına almalarından beri içerdeydi; beşinci kez. 70'ine merdiven dayayan, Erzurum eski DYP milletvekili Fırat, yüksek tansiyonuna, kalp rahatsızlığına rağmen kelepçelenerek DGM'ye getiriliyor, avukatlarının tutuklamaya itirazları fayda etmiyor, ambulansla hapishaneye geri götürülüyordu. Erzincan DGM'ye sevki istenen Abdülmelik Fırat hakkında Bayrampaşa Cezaevi doktorları bile “sevki uygun değildir” raporu verdi. İHD, Mazlum-Der onun sevkedilmemesi, tahliye edilmesi için uğraş verdi.

Fırat, 7 Mart'ta tahliye oldu.

Şimdi, bunca saldırıya uğrarken Abdülmelik Fırat'ı, savaş süregiderken Demokrasi gazetesini eleştirmenin sırası, zamanı mı?

Bugün, dün ve yarın arasında bir yerde olduğuna göre, evet, her zaman sırası...

Evrensel
KUP
4 MART 1996
9
Kaktüs
Hazırlayan: Aytaç GENEL
Satır arası
Biz sisteme karşı olmasak bile o bize karşı
Bob Marley
Bir yazıyla 68 ‘balonunu’ patlatan yazar: Gülay Göktürk
68'i köşeye sıkıştıramazsınız
“Gerdir!”
Göktürk'ün 3 Mart tarihli ‘Üniversite işgali’ başlıklı yazısından inciler:

• TOPLUM Oto yıkama servisinde...
• KÜLTÜR Sakın ‘eyvah’ demeyin!
• SPOR G.Saray'da tek hedef kupa
Günlük Gazete
DEMOKRASİ
Üniversiteyi işgal eden öğrenciler eylemi son
Öğr
Beyazıt'ta gerçek
veren arkadaşlar

Bu ülkede herşeye rağmen hâlâ yaşamaya çalışan azınlıkları, hiç olmazsa muhalifler, en azından rahat bıraksın.

Sırası değil ama, Fırat'a ve Demokrasi'ye eleştiri

Barış için çaba harcayanlardan olan Abdülmelik Fırat, “Bu ülkede yaşayan bütün insanların dini, dili, rengi ne olursa olsun adalet ve mutluluk içinde yaşaması, zulüm ve haksızlığın sona ermesi yegane hedefimizdir” diyor (5. 2. '96, Demokrasi). Bu hedefini kesinlikle paylaşıyorum. Paşalara karşı olmasını da anladım, ama ‘poşa'lara neden karşı olduğunu anlamadım. Poşa; sele, kalbur, elek yapan, fal bakan, dilenen göçebe Çingenelerin bir koludur. Ermenice konuşan Hıristiyan Çingenelerdir. Fırat neden Çingenelere karşı ki?

Asıl bu yazıyı yazmama neden olan, Fırat'ın ‘Beni İsrail’ başlıklı yazısı (4. 3. '96, Demokrasi). Hamas arka arkaya bombalı saldırılar düzenleyip sivil halktan 100'e yakın insanın ölümüne neden olurken, Demokrasi gazetesi “Hamas'tan son bomba” haberinin çerçevesi içinde Fırat'ın yazısını verdi. O yazıda ise “İsrailoğulları”na sitem vardı (sadece sitem olsa...): “Yahudinin ırkî ve dinî taassubu daima vardır. Kendi ırkına yapması yasak olan bir şeyi, kendilerinden olmayanlara uygulamaları mübahtır, olağandır. Bu çirkin ve insani olmayan durumlarını mutlaka tamir edip değiştirmelidirler. ..Hz. İsrail'in çocukları olan siz Yahudiler ..bu kadar zulmü görmüş ve yaşamış bir toplum olarak, yine de zalimden yana taraf tutmak, inanılacak şey değildir. Hiç de temenni etmiyorum ama, tarihteki gibi Allah'ın gazabı yine sizi kuşatır, bu sefer size hiç acıyan da olmaz.”

Nitekim Demokrasi gazetesi ertesi günkü sayısında, Hamas'ın yeni saldırısını “İşte şiddetin sonucu” başlığıyla verdi, masum insanların öldürüldüğüne ilişkin söz söylemeden. Evet, sivillere acıyan olmadı, çünkü onlar “İsrailoğulları” idi...

Demokrasi (13.3.'96), talihsiz bir noktada buluştu Yeni Şafak gazetesiyle: “Bir tek çocuğun burnunun kanamasına da yol açsa, sivillerin hedef seçilmesini İslam'ın onaylaması mümkün değil. Ama bugün bunu ilan etmenin de pek anlamlı olmadığını söylemek lazım. ..(Yahudi) sivil yerleşimcilerin İsrail ordusunun bir uzantısı olduğunu bilmeyen mi kaldı dünyada? ..İşte manzara... ‘Filistinli başka ne yapabilirdi?’ diye sormadan edemiyorsunuz.” (Ahmet Taşgetiren, 7. 3. '96, Y. Şafak)

Görüldüğü gibi, böyle genellemeler yapılınca, hele de devletle halkı ayırmayınca ‘belanızı buldunuz, size müstehak’ anlamına gelen tutumlar alınabiliyor. Ve bu tam da, Demokrasi gazetesiyle ve Fırat'la paylaştığım “halkların kardeşliği” iddiamıza, en azından gölge düşüren bir tutum...

Yok, halkların da masum olmadığı konusunda tartışmak istiyorsak, unutmamamız gereken, masum değiliz hiçbirimiz...

Abdülmelik Fırat, Yahudilerin dünyayı yönetip yönlendirdiklerini iddia edip, onların Masonlarla, Rotary ve Lions Kulüplerle ilişkileri olduğunu gündeme getiriyor. Kötü bir sürpriz, klasik antisemit iddia... İmzayı söylemeden birine okuyun; antisemit İslami bir dergide çıkan yazı zannedebilir. (Her İslamcı yazarın antisemit olmadığını da görüyoruz, neyse ki; örneğin Ali Bulaç.) Demokrasi okurları olarak bunu hak etmiyoruz, yazarı Abdülmelik Fırat da olsa...

Antisemit bir kitaptan* örnek verirsem, bu talihsiz benzerlik daha iyi anlaşılır: “..Yahudi teşkilatlarıyla, mason localarıyla, onun Rotary, Lions, Diners Kulüp gibi yarı kuruluşlarıyla, parlamentolara giren, devlet kademelerinde görevler alan ve dünya siyasetine hükmeden enternasyonal yahudi, dünya üzerinde ihtilâlleri hazırlamış, sürgünleri, firarları, katliamları tezgâhlamış durmuştur. Paranın yanında, entrika ve fesat, yahudinin mel'unluk malzemesidir. Birleşmiş Milletler'de (1988'de); FAO'da 10 kişi, UNESCO'da 9, UNA'da 4 görevli olmak üzere toplam 32 kişi Yahudi'dir.”

Ayrıca Fırat'ın dediğine göre, Kürtlerin içinde, hiçbiri kötü muameleye ve horlamaya tabii tutulmamış olan “İsrailoğulları” yaşamış. Bugün İsrail'de de Kürtlerin yaşadığını, kültürlerini yaşatabildiklerini, dernekler kurabildiklerini de hatırlamalı ve /hatırlatmalı o halde.

Şuna kimsenin itirazı yok değil mi: Topyekün iyi halk-kötü halk diye bir şey yoktur...

Evrensel ve ‘gâvur’ları

Gülay Göktürk, son öğrenci eylemlilikleri hakkında, beni de çileden çıkaran bir yazı yazmıştı (3.3.'96, Y.Yüzyıl). Sol muhalif gazetelerden olan Evrensel'den de tepki aldı. Ama Kaktüs köşesinde AytaçGenel, Göktürk'ün hangi ipliklerini pazara çıkardı, bir bakın:.

“Yeni Yüzyıl gazetesinin sonradan dönme gâvurdan olma yazarlarından (kendisi sık sık beyan ettiği ve bizce de malum olduğu üzere eski solcudur) Gülay Göktürk uzunca bir süredir ‘gençlik’ meselesine takmış durumda. ..böyle bir yazıyı ancak fena halde dönmüş, dönerken o hızla çengeli nereye atacağını kestirememiş, bu arada da yaş elliye gelmiş, hırçın, hırslı bir hatun yazabilir!”

İlginçtir, her işin temeli ekonomik diye kestirip atıp, özgül sorunları görmezden gelmeyi tercih edenlerden olan Genel'in, en az parmağına doladığı, Göktürk'ün sınıfsal konumu.Göktürk'e o satırları yazdıran şey, para mı, yoksa onun “gâvur”luğu mu!

Evrensel'de her pazar “Çengelli iğne” köşesinde Mıgırdiç Margosyan yazıyor, bir “gâvur”... Aytaç hanım ya kendi gazetesini okumuyor ya da feyz alamayacak kadar önyargılı

Kafasında ırk hiyerarşisi olanların, cins ve yaş hiyerarşisi de oluyor:“Öğrencinin derdi sizi niye gerdi?Eylemlerimiz sürecek, sürdükçe sizi gerecek, sizin de gerdirme ya da gerdirmeme probleminiz sona erecek.(4. 3. '96, Evrensel)

Aytaç hanım, Göktürk'ün kafasına değil, yüzündeki çizgilere, cinsiyetine (kadın olunca yaş, sorun!); sınıfsal duruşuna değil, etnik kökenine, dinine (hem de tarihindeki) saldırmış.

Döneklikle Dönmeliği karıştırıp olumsuzlayan Aytaç Genel, ırkçı ve cinsiyetçi duruşundan dönse çok iyi eder.

Kilise soyguncuları ve biz

•İzmir'in Karabağlar semtindeki Protestan Kilisesi'nin 1857 yapımı tarihi çanını çalan iki kişi yakalandı. Akü imalatçısı Ömer Ünlü, çanı eski sarraf Seçim Şahan'a satarken yakalandı. (23.10.'95, Milliyet)

•Hasköy Aya Paraskevi Rum Kilisesi'nden çalınan beş ikonla bir kupa ele geçirildi. Feriköy Fransız Latin Katolik Kilisesi'nden çalınan bir ikonayla iki mermer melek tasviri ele geçirildi. (28 Kasım '95, Milliyet)

• Kayseri'nin Talas ilçesindeki bir kilisede uzun yıllar kullanıldıktan sonra Erciyes Kayak merkezinin bahçesine konulan tarihi çan önceki gece kimliği henüz belirsiz kişilerce çalındı. 120 yıllık çan 1974 yılında da çalınmış, sonra boş bir tarlada bulunmuştu. (10.12.'95, Cumhuriyet)

• Diyarbakır'daki Balıkçılarbaşı Savaş Mahallesi'nde, Ermenilere ait Surp Giragos Kilisesi'ne önceki gün akşam geç saatlerde giren, kimlikleri belirlenemeyen 4 kişi, 800 yıllık İncil'i ve bazı değerli kitapları alarak kaçtı. (12.12.'95, Zaman)

Diyarbakır'da, vakıf yöneticisi bir gayrimüslim, göz kulak olduğu, vakfa ait kilisenin avlusuna çevre binalardaki Müslümanların (Kürt veya Türk) sürekli çöp atmalarından yakınıyordu. Bir süre önce de kilisenin halı ve tabloları çalınmış. Durumu yetkililere bildirdiğinde ne olsa beğenirsiniz: “Sen kendin onları alıp Avrupa'ya gönderdin tabii, şimdi gelmiş hırsızlık diyorsun.” Bu sözler üzerine, vakıf yöneticisi kriz geçirmiş, bayılmış.

Yine Diyarbakır'da, bundan iki yıl önce hırsızlar kilise bekçisini bağlayıp soygun yapmışlar. O bekçi artık Hollanda'da, memleketinden uzakta bir göçmen...

Yukarıdaki haberlerden rahatsızlık duymadıkça, hele ki verdiğim örneklerdeki gibi yazılar ‘bizim gazetelerde’ kendilerine yer bulabildikçe, daha uzun süre“azınlıklar” ve “biz” diye ayrı yerlerde durulacak...

** Cemâl Anadol, Siyonizmin Oyunları/Yahudinin cihan hakimiyeti ülküsü, Sahhaflar kitap sarayı, 1987.*

Kulağı olan işitsin: ‘Agos’ konuşacak

İstanbul'da bir grup Ermeni ilk kez Türkçe haftalık bir gazete çıkarıyor. Nisan'da yayın hayatına girecek olan ‘Agos’, Türkçe ‘çığır’, ‘ark’ anlamında. Her hafta 2 sayfalık Ermenice ek verecek olan ‘Agos, “kapalı bir topluluk halinde yaşayan cemaatimiz, içinde bulunduğu ve yarınını paylaşacağı toplum ile de karşılıklı anlayış, saygı ve hoşgörü temelinde bir iletişim kurmak zorunda” diyor. Künye: Diran Bakar, Hrant Dink, Anna Turay, Sarkis Seropyan, Luiz Bakar, Setrak Davuthan, Harutyun Şeşetyan, Arus Yumul, Sendi Zurikoğlu.

Irkçılıkla Mücadele Haftası

Avrupa'da 100'e yakın gönüllü örgütün katılımıyla oluşturulan, ‘Irkçılığa ve Milliyetçiliğe Karşı Birlik’ (UNITED), ‘Irkçılıkla Mücadele Haftası’ olarak ilan ettikleri 19-27 mart tarihlerinde Avrupa'nın çeşitli kentlerinde etkinlikler düzenliyor. Kürtlerin Newroz bayramına da denk gelen bu tarihlerde bakalım bizim memlekette neler olacak?..

Bosna'lı Sanela savaşı anlattı

'Yaşam dansın, savaş ihanetin temposunu yükseltir'

Atilla TUNA

"Eğer Çetnikler* buraya girerlerse ki, asla giremeyecekler, ama farzedelim ki girdiler ve evimizi ele geçirdiler. . . Lütfen Sanela, kendini ve annemizi öldür, bir saniye bile bekleme! diyen kardeşim Goran yutkundu ve bir el bombasının nasıl çalıştığını anlattı. Sonra elindeki bombayı verdi ve tekrar etti: 'Lütfen dediklerimi yap. Sağ kalır da esir düşersen seni ben öldürürüm".

Bosna ve Hersek Dışişleri Bakanlığı'nda görevli Sanela Poljak böyle anlatıyor savaşı. Sanela ile İstanbul'da Bosna kökenli bir ailenin evinde görüştük.

"Savaş insana neler konuşturtuyor ve neler yaptırtıyor" diyor Sanela. Çok değil, daha bir yıl önce her genç insan gibi yaşamın tadını çıkartan, sinemaya, tiyatroya, konserlere giden iki kardeş; Goran ve Sanela bir süre sonra bu şekilde konuşacaklarını rüyalarında görseler inanmazlardı.

Slovenya'daki savaş on gün sürmüş, Yugoslav ordusunun çekilmesiyle sona ermiş, hemen ertesinde Hırvatistan'a sıçramıştı. Sanela da her Bosnalı gibi savaşın Saraybosna'ya hiç gelmeyeceğine inandığını söylüyor. "Müslümanların hiçbiri neler olacağının farkında değildi. Düşünsene, bir gün İstanbul'da savaşın olabileceği aklına gelir mi hiç. İşte herkes böyle düşünüyordu. Aslında Sırpların savaşa yirmi yıldır hazırlandıklarını herkes gibi ben de savaş başladıktan sonra öğrendim" diye anlatıyor Sanela. "Her şey" diye sürdürüyor konuşmasını, "Her şey seçimlerde kimin kazanacağı tartışmalarıyla başladı. Politik ve milliyetçi kamplar oluşmaya başlamıştı. Sırplar sürekli kışkırtıcı söylemlerde bulunuyorlardı".

Savaş kıvılcımının Sırplar tarafından düzenlenmiş bir komployla ateşlendiğini ise şöyle anlatıyor Sanela: "Şeker Bayramı'ydı. Sırplar Müslümanları kiliseye ateş etmekle suçladılar ve bayramımızın kanlı geçeceği tehditlerini savurdular". Sırpların sokaklarda sık sık intikam yeminini ettiklerini belirtiyor.

Savaş ihanetle başladı

"Önceleri Saraybosna çevresinden duyulan silah sesleri her geçen gün çoğalıyordu. Silahların kimler tarafından kullanıldığı soruları kafamızı kurcalamaya başladı. O silahların çevremizde, yıllarca yanyana birlikte yaşadığımız komşularımızın bizi öldürmek için oluşturdukları Beşinci Birlik tarafından kullanıldığını savaş başladıktan sonra öğrendik" diyen Sanela Poljak komşuları ve arkadaşları tarafından ihanete uğramış yüzbinlerce Boşnak'tan yalnızca biri. Annesi Müslüman, babası ise Sırp. Erkek kardeşi Goran savaş başladığında henüz yirmi yaşında,Boşnaklarla birlikte Çetniklere karşı savaşırken ölüyor. Baba Slobodan Poljak 1989 yılında bir Yugoslav şirketinin Rusya'daki inşaatına görevli olarak gidiyor. Yıl 1991. Savaş Slobodan'ı Rusya'da yakalıyor.

Sanela anlatmayı sürdürüyor: "Savaş bizi hazırlıksız yakaladı. Çetnikler aniden saldırmaya başladı. Müslüman, Sırp ya da Hırvat ayırımı gözetmeksizin bizim tarafta kalan herkesi öldürmek istediler. Onlar için bizlerle kalan herkes aynıydı. Özellikle bizim gibi karışık evliliklerden oluşan aileler Çetnikler için öncelikli hedefti. Karaciç (Bosnalı Çetniklerin 'führer'i) bizim gibi insanlardan 'piçler' diye söz ediyordu."

Savaş başladığında Saraybosna'yı ilk terkedenlerin aşırı milliyetçi Çetnik gruplar olduğunu söylüyor Sanela. "Apartmanımızda yirmidört aileden yedisi Çetniklere sonradan katıldılar. Bu 'sonradan katılanların' SDS'nin (Sırp Demokratik Partisi) ajanlığını yapmak üzere bizimle bir arada kalmayı sürdürdüklerini onlar gittikten sonra öğrendik". Görevleri biten ajanların Beşinci Birlik'e katılmak üzere ayrıldıklarını ve oturdukları yer olan Dobrnja'ya çok yakın bir yer olan Grbavica'ya gittiklerini belirtiyor Sanela. "Komşularımız bize ihanet etmeseydi savaşın seyri çok farklı olurdu ve savaşın başladığına inanmamız daha kolay olurdu. Çocukluğumuzdan beri birlikte oynadığımız, birlikte büyüdüğümüz, dertlerimizi yıllarca paylaştığımız insanlar bizi sırtımızdan vurdular" diye anlatıyor.

'Oğlum ateş etmesini bilmez ki'

Babasının savaşın başladığına bir türlü inanmadığını, daha doğrusu başlangıçta savaşı algılayamadığını bir kara mizah örneği ile şöyle anlatıyor Sanela: "Babama telefonda 'buraya gelme burada bizlere ateş ediyorlar, dışarı çıkamıyoruz' diyordum, babam beni 'kızım dışarı dolaşmaya çıkarsan eve geç kalma, annen sıkılabilir' diye yanıtlıyordu. Zaten uzun bir süre dışarıya hiç çıkamadım ki! Slobodan Poljak oğlu Goran'ın Boşnak ordusuna katıldığını duyunca da 'Nasıl olur, Goran ateş etmesini bilmez ki!' diye şaşkınlığını gizleyememiş.

Baba Poljak'ın evine dönmek amacıyla Rusya'dan bindiği uçakta Ruslar Müslümanları ve Sırpları ayırıyorlar. Müslümanlar'ı Zagreb'te, Sırpları ise Belgrad'da indiriyorlar. Çaresiz baba diğer Sırplarla birlikte zorunlu olarak Belgrad'da iniyor. Oradan, Bosnalı Sırplar'ın başkent olarak ilan ettikleri Pale'ye, oradan da Çetniklerin o zamanlar ellerinde tuttukları Grbavica'ya gidiyor. Oturduğu ev Grbavica'dan sadece birkaç yüz metre uzakta. Çetnikler evini göstererek 'bırakın gideyim' diyor, fakat gözaltına alınıyor. Yıllar sürecek tutsaklık günleri başlıyor Slobodan Poljak'ın. Sonra gözdağı, ölüm tehditleri, küfürler, aşağılamalar, dayak ve işkencenin en ağır biçimleri birbirini izliyor. Oğlunun 'Yeşil Bereliler'e (Bosnalı Müslüman askerlere verilen ad) katılmasının hıncını Çetnikler babasından çıkartıyorlar.

Sanela ve ailesinin evleri Saraybosna'nın bir banliyösü olan Dobrnje'de bulunuyor. Burası Kış Olimpiyatları'nın yapıldığı olimpik köyün bulunduğu yer olarak tanınıyor. Bunun yanı sıra çok sayıda ecza deposunun da bulunması stratejik öneminin bir göstergesi. Çetnikler Dobrnje'nin Saraybosna ile bağlantı yolunu kesmişler, semtte oturanlar elektriksiz ve susuz bırakılmış. Boşnaklar, beş ay süren direnişin sonunda, dört yanı Sırplar tarafından kuşatılan, yeşillikler içerisindeki Dobrnje'nin Saraybosna ile olan bağlantı yolunu açmayı başarmışlar. Sanela o günleri şöyle anlatıyor: "Saraybosna ile tüm bağlantılarımız kesilmişti. Mahsur kaldık. Elimizdeki toplam silah adedimiz sadece yediydi. Askerlerimiz Çetnikleri şaşırtmak ve sayıca fazla olduğumuzu göstermek amacıyla bir yerden ateş ediyor ve oradan süratle başka bir yere koşup tekrar ateş ediyorlardı. Çetniklerin çok fazla silahı vardı, ama bizim askerlerimiz kadar yürekli değillerdi. Çok az bombamız vardı. O nedenle otomobillerdeki benzini şişelere koyar ve bir çeşit patlayıcı imal ederdik. Başlangıçta düzenli bir ordumuz yoktu. Gönüllü siviller saflara katıldılar. "

Kuşatma altındaki Dobrnje'yi, kuşatma altındaki Saraybosna'ya bağlayan beşyüz metrelik yol beşyüz insana mezar olmuş. Adını da bu nedenle "ölüler barikatı" koymuşlar Dobrnjeliler. "Saraybosna'ya tek bağlantı yolumuzu ve yol mayınlarla doluydu" diyor Sanela ve ekliyor: "Bu yoldan geçmenin tek yolu otomobille saatte 140 km hız yapmaktı. Aksi takdirde otomobile birlikte insanlar da parçalanıyordu. Çok sayıda insanımız Saraybosna'daki Koşevo Devlet Hastanesi'ne böbrek hastalarına gerekli olan taş kırma ilaçlarını bu araçlarda taşırlarken mayınlara çarparak yaşamlarını yitirdiler". Sanela Saraybosna'da çoğu insanın böbreklerinden hasta olduğunu, bunun da nedeninin kuyulardan içilen sular olduğunu belirtiyor, savaş sırasındaki su sorununu şöyle dile getiriyor: "Savaştan önce mevcut içme suyu kanalları kullanılmaz duruma geldiğinden, eski su kuyuları kullanılıyordu. Biz de aynı durumdaydık. Her şey bir yana, kuyulardan su almak da zordu. Örneğin Dobrnje'de ben eve su getirmek için gece saat 03.00-04.00 arası gitmek zorundaydım. Çünkü Çetnikler gece 02.00'ye kadar ateş ederler ve silahların soğuması için beklerler, bu arada uyurlardı. Biz de o saatlerde evlere su taşırdık. Fakat bir süre sonra semtte bulunan o tek kuyuyu da bombalayıp yok ettiler".

Hastalıkların yanı sıra en büyük sorunlardan birisinin yiyecek olduğunu anlatıyor. Ekmek ve diğer yiyecek maddelerinin çok kısıtlı miktarlarda bulunduğunu, bu nedenle apartmanlarda ortak mutfak kullanıldığını ve yaşlı kadınların yiyeceklerin tutumlu kullanılmasını sağladığını vurguluyor: "Tüm yaşantımız tek bir odada, yani mutfakta geçiyordu. Diğer odalar emniyetli olmadığı için mutfakta yaşıyorduk. Ben gündüzleri askerlere yardım ederken, annem bütün gününü evde geçiriyordu. Bazen durmaması gereken yerde, yani pencerenin yanında durur, bizim yolumuzu gözlerdi. Annem diğer tüm Boşnak anneleri gibi ev içinde harikalar yaratırdı. Onların sayesinde savaş süresince pek aç kalmadık" sözleriyle tüm Boşnak analarına teşekkür ediyor Sanela.

'Onlar ateş ettikçe biz dansın temposunu yükseltiyorduk'

Ekmek pişirmek için birçok kez evdeki mobilyaları yakmak zorunda kaldıklarını söylüyor; "Evlerimizdeki eşyaları bu kadar farklı amaçlarla kullanabileceğimizi ancak savaşta anlayabildik. Şuraya bak. Bu kanepenin ağacıyla iki ekmek pişirebileceğin aklına gelir mi hiç?" diye soruyor bana.

Dört yıl kuşatma altında kalan Saraybosna'da sosyal yaşantının yok denecek kadar az olması Sanela'yı günlük yaşantısındaki eğlencesinden alıkoymamış: "Sinema yoktu, tiyatro yoktu, ama biz vardık, kendimiz şarkı söyler, dans ederdik. Hiç unutmuyorum kuşatma altındaki ilk Kurban Bayramı'ydı. Kurban edilecek hayvan yoktu. Annem savaştan önce yapmış olduğu pastırmaları çıkarttı ve komşuları çağırdı. Bütün komşularımız geldi ve bayramı birlikte kutladık. Yemekten sonra bir kız arkadaşımla birlikte balkona çıktık ve coşkuyla dans etmeye, şarkı söylemeye başladık. Çetnikler ateş ediyorlardı, biz inadına daha fazla dans ediyor ve şarkı söylüyorduk. Onlar ateşi çoğalttıkça biz tempoyu yükseltiyorduk".

Bosnalı kadınların, savaşın tüm olumsuzluklarına karşın bakımlı olduklarını, makyajlarını eksik etmediklerini gururla vurguluyor Sanela: "Bir litre su ile başımı ve vücudumu yıkamayı başarıyordum. Su soğuktu, ama düş gücümüzle bunu yeniyorduk. Çetniklerin üstünün başının leş gibi olduğunu görüyorduk. O yüzden temiz ve bakımlıydık. Sanki savaşta değil de barışta yaşar gibi davranıyorduk. Kent merkezindeki pazar yeri havanla bombalandığı zaman çok sayıda insan ölmüştü. Yirmi dakika sonra herkes orada inadına dolaşmaya ve yürümeye koyuldu. Herkes yaşamın her şeye karşın sürdüğünü ve Saraybosna'nın yaşayacağını kanıtlama çabasındaydı. Bu bir yaşama inadıydı. Bir gün, havan topunun açmış olduğu bir çukurun yanından geçiyordum. Aradan zaman geçmiş ve çukurun içinden sarı sarı çiçekler fışkırmaya başlamıştı. Bu olay beni çok duygulandırdı ve mutlu etti. Her şeye rağmen Saraybosna'nın yaşadığını gösteriyordu, havan'ın açmış olduğu çukurun içinden açan sarı çiçekler".

Sözlerini bir anısıyla noktalıyor Sanela: "Bir yaşlı adamla karşılaşmıştım. 'Bu olanlara ne diyorsun' diye sordum. Soruma soruyla karşılık verdi 'hiç karınca yuvası gördün mü, karıncalar sürekli çalışır. Yuvalarına hep bir şeyler taşırlar. Bir sopa al ve yuvalarını yık. Ve ne yaptıklarını izle. İşte birileri bize böyle yaptı".

* Çetnik: Sırp faşistlerine verilen ad.

'İsviçre demokrasisi' yabancıları 'yok' sayıyor

Sedat KALIPÇI

Çok dilli, çok kültürlü ve "doğrudan demokrasi"yle yönetilen bir devlete sahip olmakla övünen İsviçre, "Yabancılar sorunu"nda yine çuvalladı. 10 Mart 1996 tarihinde ülke genelinde ve kantonal sorunlara yönelik yapılan referanduma katılım, son yılların en düşük düzeyinde kaldı. Aargau kantonunda yaşayan "C Oturumlu" yabancılara belediye düzeyinde seçme ve seçilme hakkının tanınmasını isteyen öneri ise yüzde 84.6 ile reddedildi.

"Doğrudan demokrasi" İsviçre'nin en sevdiği ünvanlardan birisidir. Karlı dağları, saatleri, sırdaş banka hesapları, peynir ve çikolataları kadar sever bu ünvanını. Ders kitaplarında böyle yazılır. İsviçre doğrudan demokrasi ile yönetilir. Kısaca, hak sahibi bir İsviçreli vatandaşın, istediği herhangi bir konuda yeterince imza toplamak koşuluyla referandum yapılır. Seçmen vatandaşların illa ki sandık başına gitmek zorunluluğu da yoktur. Postayla halledilir her şey. Ne kadar kolay değil mi?

Sistem tıkandı

Uzaktan davulun sesi hoş gelse de vaziyet dışarıdan görüldüğü gibi iç açıcı değil. Sağcısından solcusuna, birçok politikacı ve bilim adamı "sistemin tıkandığı" noktasında hemfikir. Seçimlere katılma oranının her seferinde daha da düşmesi bir gösterge olarak kabul edilince, iki görüş çıkıyor ortaya; bir tanesi, halk sisteme o kadar güveniyor ki, bizzat kendisinin oy vermesinin o kadar önemli olmadığını düşünüyor, sistem nasıl olsa onun oyu olmadan da üzerine düşeni yapacaktır. Diğeriyse; yine sistem öyle bir oturmuştur ki, verdiği oyun hiçbir kıymet–i harbiyesi olmayacaktır. Bazıları böylesi bir demokrasinin artık bol gelmeye başladığı kanısında. Bazılarıysa '68'ler sonrasında yapılanın tekrar yapılmasını öneriyor. "Sol"un yarattığı alternatiflerin devlette içselleştirilmesi", devletin demokratikleştirilmesi. Çevre, kadın kotası, uyuşturucu sorunu, yabancılar sorunu vs. Bunlardan birçoğunu sağcı partiler ve devlet zaten alıp kabul ettiklerinden ya da bu istekleri kabul edilebilir hale getirdiklerinden dolayı solculara kala kala "yabancılar sorunu" kalıyor şimdilik.

Solcularla, kendilerine kalan "yabancılar sorununa" geçmeden "doğrudan demokrasinin" tıkanmasına değinmek gerekiyor. İsviçre'de her yıl yoğunlaşarak artan "politik yabancılaşma", ülkedeki genel olarak yaşama yabancılaşmanın siyaset sahnesinde somutlanmasından başka bir şey değil. Devletle halkın "en barışık" olduğu ülke, belki İsviçre. Aynı şekilde insanların birbirine "en küs" olduğu ülke de burası. Kendisiyle küs, devletiyle "barışık" bir halkın politikaya da yabancılaşmasından daha doğal ne olabilir ki? Halkın devlete "güvenmesi" ülkedeki yaşam standardının görece yüksek olmasından mı kaynaklanıyor dersiniz? Tek neden bu değil. Kişinin otoriteyle barışık olması, ona güvenmesi, kendisine güvenmemesi anlamına gelir.

Oy atma zahmeti!

Tipik İsviçreli "kargadan başka kuş, mesleğinden başka iş tanımaz." İşbölümünün/meslek bölümlerinin ve mesleki rekabetin artık detayın detayına indiği bu rafine kapitalist ülkede sıradan bir İsviçrelinin ilgi alanının ne kadar sınırlı olduğunu bir düşünün ve buna bir de onların ilgi alanını genişletmeye zorlayacak bir maddi motivasyon yokluğunu ekleyin; ortaya "oy atma"/verili seçenekler üzerinde düşünme zahmetine bile katlanamayan/ bunu beceremeyen kişilik tipi çıkar. Bu "apolitik" (aslında en politik) tip, sistemin kendi yarattığı ucubedir. Aile yapısı ve eğitim sisteminin korkak ve bencil kişilik yapısı verdiği birey, doğadakinden çok daha vahşi ölüm kalım savaşının sürdüğü mesleki yaşamında, işinden başkasını düşünemez hale gelir. Bu, zamanla düşünmek istememe halini alır. Her şeyi devlete havale eder. Bu tipik İsviçrelidir. Aile içi cinsel tecavüzün, uyuşturucu kullanımının, kara para aklanmasının, fişlemenin, cinsel sapıklıkların, intihar olaylarının, kısacası yabancılaşmanın en yüksek olduğu Avrupa ülkelerinden biri olan İsviçre, kendi eğitim ve çalışma sisteminin kurbanı olma yolundadır. Onu bu yoldan çok övündüğü "doğrudan demokrasi"si de kurtaramayacaktır. İnsanların kendi kaderleri hakkında karar veremeyecek bir ruhsal uyuşukluğa sokulduğu bir ülkede, değil doğrudan, dosdoğru demokrasi olsa kaç yazar.

İsviçre'de yaşayan Türkiyeliler bir gösteri sırasında...

Yabancılar sorunu

Allahın sevmediğini peygamber değnekle kovalarmış derler, burada da yerel ya da genel hükümetin sevmediğini İsviçreli değnekle kovalar. Sistemin işleyişi gereği, geçen yıl 3 bin 388 imzayla sunduğumuz aynı öneri, kanton parlamentosunda yaklaşık yüzde 60'la reddedilmişken, bir yıl sonra halk oylamasında bu sefer yaklaşık yüzde 85'le reddedildi. İyi mi? Parlamentonun sevmediğini halkın daha az sevmesinin nedeni yalnızca seçim zamanında daha da yoğunlaşmış olan "işsizlik hortluyor", "yabancılarda suç oranı yükseliyor", "yabancılar uyuşturucu satıyor" vs. yollu medya kışkırtması değil, insanlar kışkırtılmaya hazır. Görülmesi gereken yer burası.

Haksızlık etmeyelim, istisnalar da vardır. Bunlar düzendışı/içi solculardır. Kaideyi bozamadıklarından istisnadırlar. Kaideyi bozacakmış gibi de görünmemektedirler. Başlarına kalan "yabancılar sorunu"nda ne yapacaklarını anlamış değillerdir henüz. Bizim kantonal örneğimizde de göründüğü gibi, yabancıları, vergilerini ödedikleri, işsizliğin asıl kaynağı olmadıkları, en ağır/pis işleri kabullendikleri, çekip giderlerse ülke ekonomisinin çökeceği vb. argümanlarla "korumaya" çalışmaktadırlar. Yabancılar onların çoğunun kafasında "müstakbel oy deposudurlar." Yalnızca "kıytırık" belediye düzeyinde seçme seçilme hakkının tanınması için yapılan 5 yıllık çalışmada değil, "yabancılar hayrına" yapılan başka her türlü dernek ve kampanya çalışmasında inisiyatif büyük çoğunlukla İsviçrelilerdedir. Onlar "Avrupalıdır", her şeyi olduğu gibi, sosyalizmi de 3. Dünyalı, azgelişmiş insanlardan daha iyi bilirler. Henüz yabancılar, korunması, yardım edilmesi gereken insanlar olmaktan çıkıp, ortak çalışma arkadaşı haline gelememişlerdir onların gözünde.

Politikayla ilgilenen Türkiyeliler arasında da İsviçreli solcularla ortak bir şeyler yapmaya pek istek yoktur. Zaten onların çoğu, oldukları ülke için (de) değil, geldikleri ülke için (de) mücadele etmektedirler. İkisinin verimli bir sentezini yaratacak yeteneği sergileyememişlerdir henüz.

'Katil bahçıvan!'

Çiçek BACIK

Son günlerde Federal Almanya Meclisi'nde Kurt Tucholsky'nin "Soldaten Sind Mörder" (Askerler katildir) deyimi tartışılıyor. Orduya karşı gerçekleştirilen bir yürüyüşte, Tucholsky'nin bu deyimi slogan olarak kullanıldı.

Federal Almanya hükümeti "Ordunun Onurunu Koruma Kanunu" çıkarıyor. Eğer bu yasa çıkarılabilirse, Tucholsky'nin bu deyimini kullanan her Federal Alman vatandaşı, üç yıl hapsi de hesaba dahil etme durumunda kalacak. Hristiyan Demokrat Parti (CDU) tarafından sunulan bu özel yasa teklifine Alman Sosyal Demokrat Parti (SPD) ve Yeşiller/Birlik '90 (Grünen/Bündnis '90) şiddetle karşı çıkıyorlar. SPD'li Otto Schily bu yasa tasarısını "politik ve hukuki bir pislik" olarak değerlendiriyor. Bu tartışmalar sürüp giderken bahçıvanlardan hiç umulmadık bir çıkış oldu. Alman Bahçıvanlar Birliği de, bir şarkıda geçen, "hep bahçıvanlar katildir" gibi bir yaygın söylem olduğu gerekçesiyle, kendi onurlarını koruyan özel bir yasa tasarısının meclise sunulması için hazırlık yapıyorlar. Önümüzdeki günlerde benzer çıkışların hizmetçilerden, öğretmenlerden, tren makinistlerinden, doktorlar ve itfaiyecilerden de gelmesi bekleniyor.

Bu yasa tasarısına geçen hafta destek veren Almanya Adalet Bakanı "Tabii ki herkes Tucholsky'nin şiirlerini istediği yer ve zamanda kullanabilir, ancak kışla önünde de değil" diyerek, politik dansözlüğün nadide örneklerinden birini sundu. Bu yasa tasarısının en ilginç ve tarihi yanı ise; 1933 yılında Hitler'in sağ kolu ve Alman Propaganda Bakanı Goebbels tarafından buna benzer bir yasanın hazırlanmış olması.

Tabii bunlar bize ilginç geliyor olsa gerek. Çünkü bizde, "birliği ve bütünlüğü her an bölünme tehlikesi çok yüksek olan memleketimizin" huzur ve güvenini sağlayan ordumuzun onuru, böylesi bir tartışmanın konusu bile olamayacağı gibi, olsa bile bunun halli sivil mahkemeler ya da meclis tarafından değil, bizzat konunun muhatabı askeri mahkemelerce sağlanıyor! Bu konuda büyüklerimiz her zamanki gibi bizden önce her şeyi akıl etmiş ve güzide vekillerimize iş teslim etmeyip, "halkı askerlikten soğutma kanunu" gibi birinci sınıf mizah malzemesi olabilecek askeri yasalarla ve uygulamalarla asker toplum yaratma yolunda önemli başarılar elde etmişlerdir.

Bir türlü çözülemeyen bu garip denklem, çavuş rütbeli basın-yayın organlarının, Goebbels'i ve Alman Hristiyan Demokrat Partilileri kırmızı başlıklı kız kişiliğine indirgeyen yaratıcılıklarıyla korunuyor. Bizde değil katil, eskaza yanlışlıkla barış sözcüğünü bile kullanmanın karşılığının üç-beş yıldan başlayıp binlerce yıla uzanan cezalar olduğunu düşünürsek, bu Almanların çok garip bir toplum oluşturdukları önermesini ileri sürebiliriz sanıyorum! Tabii umarım bir daha bakıp bakıp bizi kendilerine örnek almazlar; en son bizi örnek almaları 60 milyon insanın yaşamına ve tarihin en çirkin savaşına mal olmuştu.

Emek Partisi Merkez Girişimi Sözcüsü Nedim KÖROĞLU:

İşçi ve emekçilerin sorunları sofrada garnitür

Soldaki açık parti grişimlerinden birinin de uzun süredir kuruluş hazırlıkları yürütülen Emek Partisi olduğu biliniyor. Emek Partisi Girişimi bu ayın sonunda hazırlıklarını tamamlayarak resmi başvurusunu yapacak. Geçtiğimiz günlerde Ankara ve İstanbul'da toplanan Emek Partililer, program ve tüzüklerini tartıştılar ve kendi deyişleriyle "artık her şeyin son şeklini verdiler." 50 ilde örgütlenme çalışması sürdürdüklerini ve birçok ilde binalarının da tutulduğunu söyleyen Emek Partisi Merkez Girişimi Sözcüsü Nedim KÖROĞLU ile arkadaşımız Vehbi ERSAN, kendi çalışmalarının yanı sıra, ÖDP, HADEP, Emek Barış Özgürlük Bloku ve Kürt sorunu üzerine görüştü.

■ **Emek Partisi Girişimi 1996 yılına partiyi kurmuş olarak girmeyi tasarlamıştı, ama bu olmadı. Neden olmadı?**

1996'ya partiyle girmek istiyorduk, bu doğru. Ne var ki 24 Aralık'taki baskın seçimle ülke bir anda seçim ortamına girdi. Emek Partisi (EP) de doğrudan sınıf mücadelesinin içinde ve günlük politik yaşama müdahale etme imkanlarını geliştirerek çalışmalarını yürütecek bir partiydi. Bu nedenle seçimlere ilgisiz kalması mümkün değildi. Ülke seçim ortamına girmişken EP'nin bunu görmezlikten gelerek, kendi rutin kuruluş çalışmalarını yürütüp illa 96 yılına partiyle girmek gibi bir tavır içinde olması doğru değildi. Bu, EP'nin politik platformuyla çelişen bir tutum olurdu. Asıl geciktirici faktör bu. İkinci olarak, biz her aşamada bütün önemli sorunları illerdeki girişimlerde tartışarak, daha sonra girişimlerin iradesinin ortaya çıktığı bir biçimde gerçekleştirmek istiyorduk. İlk kurulduğumuzdan beri temel prensibimiz bu oldu. Bu konudaki çalışmalarımız önceden planladığımız gibi gelişmedi. Ama bu gecikme bir veya bir buçuk aylık bir gecikmedir, onun ötesinde uzun bir gecikme değildir.

Partimiz, 25-26 Mart tarihinde resmi başvuru yapacak, bunun ardından 31 Mart'ta İstanbul, Ankara, İzmir, Adana ve Malatya'da yapılacak şenliklerle kurulacak.

■ **HADEP'i nasıl değerlediriyorsunuz, Kürtlerin temsilcisi olarak görüyor musunuz?**

HADEP'i Kürtlerin temsilcisi görüyor musunuz biçimindeki bir soruya 'evet' ya da 'hayır' biçiminde bir cevap vermek doğru değil. Soruyu 'HADEP Kürt partisi midir' biçimine tercüme edersek, bunu, 'evet HADEP Kürt partisidir' diye yanıtlayabilirim. Bu görüntüyü vermemek için ortaya koydukları çabalar da bugüne kadar yetersiz kalmıştır. HADEP, Kürt sorunuyla doğrudan ilgilenen bir Kürt partisidir. O her ne kadar değilim dese de, politik faaliyetinin cereyan ettiği alanlar toplamına baktığımızda bunu söylemek mümkün.

Öte yandan HADEP'le neden bir seçim ittifakında değildik? Ya da neden biz Emek Barış Özgürlük Bloku'nda yer almadık? Birincisi şu, EP'nin bütün gelişen olay ve sorunlara, seçimlere olsun, Kürt sorununa olsun, hangi meseleyi alırsak alalım, bir tek bakış ekseni vardır: Emek cephesinden bakmak durumundadır ve toplumsal düzeydeki tüm sorunlara emek-sermaye çelişkisi noktasından yaklaşmak durumundadır. Dolayısıyla bu sorunlara da böyle yaklaştı EP. Ve gördü ki, gerek işçi sınıfının, gerek emekçilerin ve Kürt yoksullarının taleplerinin fazlaca savunulmadığı genel olarak bir Kürt sorunu ortaya atılıyor. Ama burada Kürt işçilerinin, Kürt yoksullarının, Blok açısından bakıldığında da işçi ve emekçilerin çıkarlarının çok açık, net ifadesi yok, doğrudan diğer sınıfların talepleri içinde adeta erimiş bir pozisyon vardı karşımızda.

■ **Örneğin savaş temel bir problem değil mi Kürtler açısından? Blok olsun, HADEP olsun daha çok bunu öne çıkardı, savaş orada her şeyin temelini oluşturuyor. Bu yüzden barış talebi, karşılıklı ateşkes talebi öne sürüldü?**

Akliselim sahibi olan bir insan, hele devrimciler, her türlü savaşa karşı olamazlar. Biz gerici savaşlara karşıyız. İnsanlığı köleleştiren savaşlara karşıyız, insanlığı özgürleştiren, insanlığı kurtuluşa götüren savaşları sonuna kadar desteklemek durumundayız. Bu soruna da böyle yaklaşmak gerekir. Elbette ki kan dökülmesini kimse savunmaz. Ya da kan üzerinden politika yapmak gibi bir basiretsizliği kimse savunamaz. Ancak Kürt savaşına kaynaklık eden talepler nelerdi, hangi taleplerin üzerine gelişti, kendini kurdu ve bugün ateşkes ya da barış platformuyla ilgili ortaya konan talepler ne? İlk çıkılan günden bugüne ne kaldı? Tabii ki ateşkes, tabi ki anlaşma, neticede sonuna kadar savaş olmayacaktır, bir yerde masada bağlanacaktır işler. Ama masaya oturan taraflar kuşkusuz ki belli pozisyonları tutarak masaya oturarlar. Taraflardan hiçbiri kartlarının en güçsüz olduğu pozisyona, mevziye itildiği bir dönemde masaya oturmaz. Bu açıdan da bakıldığında Kürt savaşına kaynaklık eden temel taleplerin ne kadarı elde edilmiş veya ne kadarı halen savunulur bir pozisyonda masaya oturuluyor önce bunun açıklığa kavuşturulması gerekir. Biz bunları yeterince göremiyoruz.

■ **Devlet tarafından ateşkese olumlu yanıt yok. HADEP'le bile tartışmaya yanaşmıyor.**

Devletin geleneksel politikasında değişen bir şey yok. O, hala baskı, imha, yok etme yoluyla, yani şiddetle sorunu çözmeye yöneliyor. Devlet cephesinde sorunun şiddetle çözülemeyeceği artık açığa çıktı, ama onların da yapacağı bir şey yok. Yalnız onun şiddetini aşan bir karşı çözüm de geliştirilemedi bugüne kadar.

Tabii ki sorgulanması gereken bugüne kadar sürdürülen mücadeleye hangi politikaların yön verdiğidir. Bu politikaların içeriğidir. Bunlar açığa çıkmadan, bunlar tartışılmadan kuşkusuz ki bir baskı altına sokarsınız insanları. Biz bunu çok yaşadık, özellikle seçim döneminde. İnsanlar sordu, siz savaş mı istiyorsunuz kardeşim, işte oradaki çığlıkları duymuyor musunuz, oradaki katliamı görmüyor musunuz? Hayır hepsini görüyoruz. Hepsini yüreğimizde duyuyoruz. Bu başka şeydir. Ancak bunun bizi doğruları görmekten, sorgulamaktan ve eleştirmekten geriye itecek manevi bir baskı oluşturmasına da izin vermememiz gerekiyor. Yoksa politikalara tamamen duygular ve duygulardan gelen baskılar yön vermeye başladığında sağlam, sağlıklı bir sonuca ulaşmak mümkün değildir.

■ **Şu anda, şu somut konjonktürde ateşkes istenmesi, barış talebinin yükseltilmesi yanlış mı?**

Daha önce de bu yapıldı. Ama biliyorsunuz çok tartışıldı, dendi ki içten provoke edildik. Ateşkes ilan edildi, 93 yılıydı, Nisan ayında bozuldu bu. Yine geçtiğimiz günlerde, seçimler döneminde ateşkes ilan edildi ve birkaç gün önce Abdullah Öcalan'ın MED TV'de yeni hükümet kurulduktan sonra barış ve Kürt sorununa bakışına ilişkin bir süre daha vereceğiz, ama böyle giderse ateşkesi bozacağız sözlerine yer verildi. Şimdi 93 yılına döndüğümüzde o günkü ateşkes çağrısına devletin cevabı yine şiddet olmuştu, bugün de değişmedi. Bugün ateşkes ve barış diyen cephe karşıdan buna ilgisiz tavır gördüğünde dönüp yine şiddetle sıkıştırma, şiddetle onu barışa razı etme gibi bir pozisyon alıyor. Ama bu noktada ilerde kullanabilecekleri olanakları tüketerek yeniden bir açmaza sürüklüyor sorunu. Yeniden al baştan, karşılıklı şiddetle sıkıştırmaya, tarafların şiddetle birbirine çözüm dayatması çıkıyor karşımıza.

■ **Barışa karşı mısınız?**

Hayır, biz barışa karşı değiliz, ama neyin üzerinde barış? Sorunu Türkiye ve Ortadoğu açısından düşünmek gerekir. Kürt sorunu bir Ortadoğu, bir dünya sorunu halini almıştır, oradan kopartarak ele alamazsanız. Bu barış ne getiriyor? İşçilerin, emekçilerin hangi taleplerine, hangi özlemlerine denk düşüyor? Bu sorulara cevap vermeden barışa karşı mısınız, değil misiniz sorusu çok anlamlı gelmiyor bize. Bu çerçeve ortaya konmadan barışa karşı mısınız sorusu manevi bir baskıdır. Manevi bir baskı altında 'karşıyız' veya 'değiliz' yanıtı vermek doğru değil. Siz şu şu talepleri sağlayan bir barışa karşı mısınız, değil misiniz diye sorulursa cevabımızı veririz.

Barış soyut bir kavram değil. Şu an soyuttur bizim açımızdan, gerek ateşkes, gerek barış talepleri soyuttur. Önce bunun somuta büründürülmesi, içeriğinin doldurulması gerekir. Ondan sonra insanlara dönüp barışa karşı mısınız, değil misiniz; ateşkesten yana mısınız, değil misiniz sorusu sorulabilir ve sağlam cevaplar alınabilir. Bunun dışında tarafları da zora sokarsınız. Seçim döneminde de bu böyle olmuştur. Seçim blokunun oluşturulmasında da bu böyle olmuştur. Katılan taraftar başka türlü değerlendirebilir, düşünebilir, ama biz böyle düşünüyoruz.

■ **Bu kendi başına geniş b[...] tartışma konusu olduğu iç[...] şimdilik geçiyorum. Ancak[...] söylediklerinizden yola çık[...] EP'nin, Emek Barış Özgü[...] Bloku'na sıcak bakmadığı[...] söylemek mümkün herhal[...]**

Evet, ancak biz demokra[...] sorunlarında, özgürlükler sorununda tabii ki Emek Ba[...] Özgürlük Bloku'yla ya da b[...] blokta yer alan veya almaya[...] tek partilerle, örgütlerle, de[...] güçleriyle eylem birlikleri yapacağız. Yanyana geleceğ[...] mücadele edeceğiz, ama böy[...] bir cephe içinde yer almaya[...]

■ **Yani bu cephenin görün[...] reformist mi oluyor size gö[...] veya düzeniçi mi görünüyo[...]**

Tabii... Daha net bir cev[...] olursa, bizce yeni dünya dü[...] barış platformudur Emek Ba[...] Özgürlük Bloku. Biz burda y[...] almayacağız.

■ **Ama bunlar sonuçta itt[...] yapılacak güçler. Oradaki [...] partiler olsun, akımlar ve[...] kişiler olsun, bunlarla her[...] ortak bir proje geliştirme[...] sözkonusu olabilir mi? Bu [...] konuda ne düşünüyor sunu[...]**

Sınıf mücadelesinin şu y[...] alanında, şu ya da bu sorunu üzerinde elbette ki tartışacağ[...] arkadaşlarla, elbette ki güçbirliklerinden yanayız. B[...] ülkenin özgürlük ve demokr[...] taleplerini ilerleten, çok mü[...] de olsa ilerleten her noktada hiçbir kaygıya kapılmadan b[...] hareket edeceğiz, etmeye ha[...]

■ **Peki böyle somut bir te[...] var mı veya gündeme gele[...] mi?**

Şu an ülkenin gündemine bakalım. Sadece Kürt sorunu gündemin meşgul edilmesini bulmuyoruz. Kürt sorunu bu ülkenin çözülmeyen bir yarası kanayan bir yarasıdır. Bunu [...] etmek, atlamamak gerekiyor[...] tüm sorunların çözümünün b[...]

olmamalı

soruna endekslenmesini doğru bulmuyoruz. Örneğin işgal edilen fabrikalar var ve işçiler ellerinde benzin bidonu kendilerini yakacağını dile getiriyorlar. SSK var, IMF'nin, Dünya Bankası'nın verdiği rapor var, emeklilik yaşı var vs. Yani işçilere, emekçilere kapitalizmin o ilk vahşi birikim dönemlerinden daha vahşi bir saldırı sözkonusu.

Öte yandan tamamen toplumun terörize edilmesi sözkonusu. Bugün İstanbul'un bütün emekçi semtleri hassas bölgeler ilan edilmiş, en son Evrensel gazetesi muhabiri Metin Göktepe arkadaşımızın katledilmesi olayı. Böylesine bir terör var, böylesine bir baskı var, terör sadece Kürt illerinde değil.

Emek Barış Özgürlük Bloku'nu oluşturanlar da bu sorunlarda hemfikir, yargısız infazlar, özelleştirme vb. gibi taleplerden onlar da söz ediyorlar, o yüzden 'emek, barış, özgürlük' diyorlar.

Elbette, ama şimdi bir sofrada baş yemek vardır, bir de yanında garnitürler vardır. Garnitür olsun istemiyoruz, biz işçi - emekçi sorunları eşit sorunlar olarak gündeme alınsın istiyoruz. Kürt sorununun da konulduğu biçimde bir platformda tartışılmasını doğru bulmuyoruz. Sorunu emekçiler cephesinden ele almak gerekir. Yoksa bakıyorsunuz, bir yanda Amerikan emperyalizmi, öbür yanda Kürt ağaları üzerine oturtulmuş bir barış çabası da var karşımızda. Yazılan mektuplar var bu konuda. Bugün barışın, özgürlüğün, demokrasinin, kurtuluşun önündeki en büyük engel emperyalizmdir. Bu pozisyondaki bir barış blokunda biz yer alamayız. Ayrıca sorunu burdan da tartışmak istemiyoruz, sorunu daha sağlam bir zeminde tartışmak istiyoruz. Oradan bir yere varılırsa elbette ki biz elimizden geleni yapacağız.

Peki böyle bir öneriniz olacak mı Emek Barış Özgürlük Bloku'na?

Tabii biz bir partiyiz. Bizim Kürt sorununda olduğu gibi, ülkedeki veya dünyadaki tüm sorunlara ilişkin kendi görüşlerimiz, kendi çözüm önerilerimiz var. Bunları ortaya atacağız, bunlar üzerinde tartışacağız, tartışmak isteyen herkesle tartışacağız. Ama biz başkasının ortaya attığı bir şeyi tartışır bir duruma girmeyeceğiz. Bir sorunun ortaya atılış şekli var. Şunu şöyle koyarsanız şurda tartışırsınız. Örneğin, bu bir defter sayfasıdır, bize bu sayfanın üzerinde tartışalım deniyor, hayır gelin biz masada hatta daha genişletelim oda tabanında tartışalım, anlatmak istediğim bu. Yoksa fikirlerinden vazgeçsinler ya da biz vazgeçelim anlamında söylemiyorum. Sorunun ele alınacağı zeminin ortaya çıkması açısından söylüyorum.

'ÖDP, Yeni Dünya Düzeni'nin sol platformudur'

Biliyorsunuz Özgürlük ve Dayanışma Partisi 21 Ocak'ta Ankara'da yapılan büyük bir şenlikle kuruldu. Mevcut sosyalist sol yapılar çoğunlukla ÖDP'yi tasfiyeci, düzeniçi bir yapı olarak değerlendirdi, hatta 'dönekler' bile dendi. ÖDP'yi siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bir olgunun ifade edilmesinde ya da vurgulanmasında birtakım ön ekler kullanılır, dönektir vb. Bu, olgunun niteliğini değiştirmiyor. Solda tasfiyecilik midir, evet tasfiyeciliktir. Bunu böyle koymak gerekiyor. İkincisi, ortaya çıkış itibarıyle bizce ÖDP de geleneksel solun bir versiyonudur. Bugün geleneksel solun kendisi de, niyeti ne olursa olsun, tasfiyeci bir konumdadır. Bu, sağ ya da sol biçimde kendini ortaya koyabilir. Soldan en keskin eleştirileri ÖDP'ye yöneltenlerin bizatihi kendisi, eğer sorunu maddi temelleri üzerinden tartışırsak, tasfiyeci konumdan dışarı çıkabilmiş değil.

Kuşkusuz bir örgüt hadi kuralım demekle kurulmaz, bir ihtiyacın ürünü olarak gündeme gelir. Buradan yaklaştığımızda ÖDP bu ülkede işçilerin, emekçilerin ya da kitlelerin ihtiyacı üzerinden gelmedi. Birilerinin ihtiyacı üzerinden geldi ve o birileri de kendi ihtiyaçlarını gidermek için ÖDP'yi kurdu.

Geleceği Birlikte Kuralım Parti Girişimi'nin bir toplantısı vardı; biz de izleyici olarak katıldık. Orada herkesin kendince bir parti tarifi vardı; kimi kimliğini kaybetmiş kimlik arıyordu; kimi mutlu olmak istiyordu; kimi sohbet edebilmek için bir çatıya ihtiyacı olduğunu söylüyordu vs. vs. Ama işçilerin sorunları yoktu, emekçilerin sorunları yoktu. Bir araya gelebilir miyizi tartıştılar, niye gelmeyelim, dediler. Çünkü sınıf mücadelesi karşısında bir yükün altına, taşın altına elini sokma pozisyonu yoktu. Bunun olmadığı yerde de bir araya gelmek çok zor değil.

Konjonktürel nedenleri de var. Örneğin Kuruçeşme'de gerçekleşmeyen bir şey ne değişti de bugün gerçekleşti? Bunun Türkiye ve dünyadaki gelişmelerle yakın bir ilgisini kurmak gerekiyor. Dünyada son 5 yıldır, özellikle de son 2-3 yıldır, bütün ülkelerde işçi sınıfının ciddi bir mücadelesi var yeni dünya düzenine ya da onun politikalarına karşı. Bir alan açtı işçi sınıfı bugün kendisine. Kuruçeşme'de birbirine saldıranlar bugün bir araya gelerek bir parti çatısı altında birleştilerse daha çok işçi sınıfının, işçi hareketinin uluslararası planda olsun, ülkemiz planında olsun açtığı alana hamle yapıyorlar aslında. İşçi sınıfı yolu düzlüyor, birileri gelip bu yoldan yürüyüp yeni bir şeyler yapacağını zannediyor.

Diğer yandan ne vardır Türkiye'nin işçi hareketi içinde? Sendika bürokrasisi var. Örneğin büyük grevler yaşandı, yer yer sendika bürokrasisi tırnak içine almak gerekirse 'devletle kanlı bıçaklı oldu', nereye yaslanacak? ÖDP'nin besleneceği şeylerden biri de budur. Sınıf içindeki dayanakları sendika bürokrasisine denk düşen şeyleri de var, geçmişten gelen ilişkileri de var. Tüm bu ilişkiler toplamı, tüm bu dünyadaki gelişmeler, değişmeler gözönüne alınmadan sadece basitçe tasfiyeciliktir, şudur budur demek anlamlı değil.

Müttefikler açısından bakıldığında Emek Partisi ÖDP'yi veya ÖDP içinde yer alan grupları beraber iş yapılacak parti veya gruplar olarak görüyor mu?

Buna cevap vermeden önce şunu belirtmek gerekiyor: Emek Partisi neyin üzerinde gelişti ve kendisini kurdu, ÖDP neyin üzerinde? Hangi kaynaktan besleniyorlar ve hangi damarda dolaşıyorlar? Bizce ÖDP sınıf mücadelesinde klasman dışına düşmüştür, her ne kadar programında olsa da. ÖDP iki yıl önce kurulmuş olsaydı, programının başka türlü yazılacağını düşünüyorum. Dünyadaki gelişmeler biraz sola çekti. Örneğin

Emek Partisi Girişimi
Merkez Sözcüsü
Nedim Köroğlu

GBK-PG'nin yayınlanan bültenlerinde, yazılarında daha önce tek bir devrim, sosyalizm sözcüğü yokken burada sıkça atıf yapılmasının nedeni budur. Yoksa ciddi anlamda bir sınıf hareketine yönelme değildir.

Biz ÖDP'den şu grup veya bu grupla ittifak yaparız diye bir düşünceye sahip değiliz. ÖDP bir partidir, parti olarak tavrını ortaya koymak durumundadır. İttifak yapabilir miyiz, yapamaz mıyız? Her iki durumda da bugünden vereceğimiz cevap spekülatif bir nitelik taşıyacaktır. Eğer ÖDP çıkıp demokrasi ve özgürlükler sorununda açık bir tutumun içine girerse ve ciddi bir mücadeleye yönelirse, demokrasi ve özgürlük mücadelesini ilerletecek bir zeminde durursa tabi ki ittifak yaparız, biz önyargılı değiliz. Ama bunların açığa çıkması gerekir. Ha bu tip beklentileriniz var mı diye sorarsasınız, bu tip beklentilerimiz yok. Şu ana kadar ortaya koydukları gerek pratik tavırlarında, gerekse politik çalışmalarında bunu göremiyoruz. Hatta ÖDP'de şöyle şeyler var: Tarafların bir sorun üzerinde söyledikleri birbiriyle çok çelişiyor. Bakıyorsunuz Mustafa Sönmez, Hayri Kozanoğlu, kapitalistlere teşvik vereceklerinden bahsediyorlar. Düzeniçi mi tabi ki düzeniçi. Tasfiyecilik mi elbetteki tasfiyeciliktir. Nedir bu? Yeni dünya düzeninin sol platformudur. Döneklik gibi iri kıyım cümlelerle konuşmak istemiyorum, ama bir şeylerden ricat var. Neyi keşfetmişler? Özyönetimi. Bu özyönetimi Tito 40 yıl önce uyguladı, sonuçları ortada. Ya da bugüne ilişkin özgün düşünceler? Tartışma toplantılarında ilk cümleleri şuydu: Biz iktidardan vazgeçmeye hazır mıyız? Bunun üzerinde kendilerini kurdular. İşçi sınıfı, emekçiler muhalefete değil iktidara mahkum bir sınıftır aslında. İşçi sınıfını muhalefete değil iktidara mahkum hale getirmeye çalışmak gerekir. Devrimcilik budur, sosyalistlik budur. Bütün politikalar, bütün örgütlenmeler, çalışmalar bunun için yapılmalıdır. Bu arkadaşlar bunun tersini yapmaya çalışıyor.

Şu anki siyasi partiler yelpazesnde ÖDP nereye oturuyor?

Tabii ki ÖDP'nin oturduğu yer düzeniçi ve sosyal demokratların boşluğuna oynuyorlar. Kendileri de bunu söylüyor. Sosyal demokratlara kendi arkadaşlarımızı ödünç verdik bunları alacağız diyorlar.

ÖDP bir yanıyla da cephesel bir yapı olarak tanımlanabilir. Çeşitli muhalefet odaklarının eylemini birleştirmeyi hedeflediğini söylüyor. Örneğin bu ay, Mart'ta bir kampanya başlatıyor. ÖDP'nin muhalif güçleri bir araya getirerek onları eyleme sürükleme yeteneği var mı sizce?

Bir beylik cümle de biz kullanalım, eski hastalıkların depreşmesi deyin, ne derseniz deyin, bir iddiaları var, sokak partisiyiz, sokak hareketiyiz diyorlar. Ama henüz Mis sokağın dışına çıkmadılar ve şu ana kadarki görüntüleri Mis sokak partisidir. Sokak, alan başka yerlerdir.

Genel başkanlarının, Ufuk Uras'ın söyledikleri var; "Sol fethullahçı olacağız, bizim de vakıflarımız olacak" diyor. Dönelim 15-20 yıl önceki birtakım kaynaklara, birtakım politik örgütlerin o günkü toplumsal projelerine... Neredeyse aslına rücu etmiş bir pozisyon var ortada. Gelenekselden kopmamış, geleneksel in ta kendisi. Ne demek 'sol fethullahçı olacağız', onlar Kuran kursu kuruyor, siz başka şey mi kuracaksınız, buradan mı sisteme karşı insanları örgütleyeceksiniz? Bunların her birinin kendisi düzeniçi önerilerdir. Düzeniçi kalmaları için burjuvazinin solcuları, demokratları ittiği bir platform vardır, minderin dışı.. Oradan bir şeylere seslenmek cılızca. Bunun ötesinde henüz bir şey yok iddia edildiği gibi. Biz ciddi bir kitle muhalefeti örgütleyeceğiz, biz sokak partisi olacağız, bu henüz yok. Pratiği yok, pratiğe ilişkin ileri sürülen argümanlar da yine bu söyledikleriyle çelişen argümanlar.

Yani bu varoşlarda solun, sosyalistlerin kendilerine ait yaşam alanları yaratma çabalarını, düşüncelerini düzeniçi olarak nitelendiriyorsunuz ...

Kuşkusuz düzeniçi. Bunun düzendışılıkla ben bir bağlantısını kuramıyorum, kuran varsa koysun, biz de bir eksik yanımızı gidermiş oluruz. Diğer yandan deniyor ki, bizi çarpıtıyor medya. Medya çarpıtmıyor, medya destekliyor. Aslında olan şu; eğer solcu olacaksanız, eğer sözümona sosyalistlik yapacaksanız, eğer işçi ve emekçilerin kurtuluşlarına yardımcı olmak gibi bir iddianız varsa, işte ÖDP gibi olun, ÖDP bir örnektir. Günümüzün devrimcilerine, yeni yetişmekte olan gençliğe bir örnektir. Ama kötü bir örnektir. Burjuvazi boşuna destek olmaz. Kimsenin kara kaşına kara gözüne aşık değil. Niye çarpıtsınlar? Sistemle hangi noktada çatışıyorsunuz ciddi anlamda. Aksine sizi biraz daha köşelendirip, daha cazip halde sunma gibi bir derdi var burjuva medyanın.

ÖDP'nin geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Sınıf mücadelesinde şu haliyle olumlu bir rol oynayacaklarını sanmıyorum. Bir rol oynarlarsa da olumsuz bir rol oynayacaklardır. Daha önce söylediğimiz gibi, somut bir iş çıksın ortaya, bir görelim, işçiler, emekçiler görsün, neyi savunuyorlar ya da ÖDP içinde kim neyi savunuyor, kim neye oynuyor.

Bir iddiaları daha var. Biz geleneksel soldan koptuk, sosyalizmin ve bugüne kadarki pratiğinin eleştirisi üzerinden geldik. Hiç ilgisi yok.. Bunlar daha sonra açığa çıkacaktır. Şimdiden kokusu çıkmaya başladı. Parti meclisinin oluşumundan bilmem neyine kadar ayakoyunların başladığı şimdiden görüldü. Hala o kısır, malı götürme gibi anlayışlar, iktidar mücadeleleri sürüyor. İşçilere, emekçilere iktidardan vazgeçmelerini salık veriyorlar ama kendi içlerinde iktidar kavgalarını yaşıyorlar. *Demek ki iktidarsız olmuyor.* İktidar diye bir sorun, bir olgu var.

Öğrencilerin har(a)çlara karşı eylemleri yeni bir aşamada

23 ve 27 Mart'ta Ankara'dayız! Bekleriz...

Setenay DOĞAY

Öğrenciler son bir aydır eylemlerini, okul işgallerinden Meclis'i basmaya kadar her yere taşıdılar. Ama ne yazık ki son işgal eyleminden sonra kamuoyunda ve öğrencilerin içerisinde birçok tartışma ve karalamalar da yaşandı. İstanbul Üniversitesi işgal eylemine imzasını atan Üniversiteli Öğrenciler Platfomu ve daha öncesinde yine birçok öğrenci eylemleriyle adını duyuran İstanbul Üniversitesi Öğrenci Koordinasyonu arasında bir dizi "yer altından" atışmalar yaşandı ve yaşanmakta.

Her iki grup da eylem ve örgütlenme açısından birbirinden oldukça farklı. Bu nedenle olsa gerek, her iki taraf da diğer tarafın yaptığı eylemleri beğenmiyor ve sert bir şekilde eleştiriyor. Bunun altında hangi nedenlerin olduğunu, son eylemleri iki grubun da nasıl değerlendirdiğini, bundan sonra yapılacak eylemlerle ilgili olarak Koordinasyon'un ve Platform'un içinde yer alan öğrencilerle görüştük.

İki farklı görüş

İstanbul Üniversitesi Öğrenci Koordinasyonu işgali tarz ve örgütlenme bakımından baştan beri benimsemediklerini belirterek, "Ama talepler noktasında Platform'la birleşiyoruz. Bundan dolayı da işgaldeki arkadaşlarımıza destek vermek için Platform'un yaptığı basın açıklamasına katıldık. Buna rağmen hala Platform tarafından her yönden karalanmaya devam ediyoruz." Son öğrenci eylemlerini "genel olarak olumlu" bulan Koordinasyon, "Çünkü bir yükseliş içerisinde. En azından yapılan tüm eylemlerde 2 bin kişi Beyazıt Meydanı'nı dolduruyor. Yapılan bunca eylemden sonra insanlar bir şeyler söylemeye başladılar. Ama örgütlenme tarzımız çok farklı olduğu için Platform'un kendisini çok da olumlu bulmuyoruz. Olumlu olsaydı zaten birlikte hareket ederdik" diye görüş belirtiyor.

Üniversiteli Öğrenciler Platformu'ndan konuştuğumuz bir öğrenci ise, son olayları şöyle değerlendiriyor; "29 Şubat'ta yapılan eylemlerde taşınan parkartlarla ilgili olarak Platform'un kimseye bir baskısı olmadı. Oraya gelen her grup kendini rahatça ifade etme özgürlüğüne sahipti. Ama Platform'un belirlediği sloganlar dışında slogan atılmasına izin verilmedi. Ptatformun düzenlediği eylemlere sadece grup içinde bulunan insanlar katılmadı, bunun yanında öğrenci sorunlarına duyarlı olan sıradan öğrenciler de vardı. 29 Şubat günü o kadar insanın gelmesi de bunu gösteriyor. Platformun yaptığı eylemler daha radikal ve hak alıcı bir tarzda olduğunda kitlelere inememek gibi bir sorunu da olmuyor. Çünkü kitleler haklarını almak istiyorlar. Bu yüzden de Platform'un eylemlerine daha sıcak bakıyorlar bence. Yaptığımız son eylemleri çok iyi buluyoruz. Öğrencilerin başka seçeneği kalmamıştı. Tüm yollar denenmişti ve bunlarla yeterli bir kamuoyu oluşturulamamıştı. Ama işgalle bu eylemler ve talepler sadece Türkiye'de değil, dünyada da yankısını bulmuştur. Bundan sonra da daha kitlesel eylemler yapılmalıdır. Ama olumsuz olan tek şey işgali bırakırken etrafa daha az zarar vermek olabilirdi. Koordinasyon'un bugüne kadarki eylemlerine baktığımızda kesinlikle kendi dışlarında ne slogan attırıyorlar, ne de pankart açtırıyorlar. Biz sürekli onlara eylemleri birlikte organize etmek için teklifler götürüyoruz. Örneğin Koordinasyon'un Taşkışla'daki, üç günlük okulu terketmeme eylemine gittik ve bir gece kalmak istediğimizi söyledik, ama buna izin vermediler. Biz bunu sekter bir tutum olarak değerlendiriyoruz."

Birleşme söz konusu olamaz mı?

Her iki grubun yaptığı eylemlerde talepler aynı. Peki bu kadar birbirinden ayrık yürütülen bu eylemler genel anlamıyla öğrenci hareketinin gerilemesine ve bölünmesine neden olmayacak mı? Birleşme söz konusu olamaz mı? Bununla ilgili olarak yine Platform ve Koordinasyon'dan öğrencilerle görüştük. Platform adına konuştuğumuz bir öğrenci, "Öğrenci sorunları aynıysa yürütülen mücadelenin de birlikte olması gerekiyor" diyerek şöyle devam ediyor: "İki başlı bir mücadele yürütüldüğünde bir şey kazanılmaz. Bizden istenilen de iki-üç başlı mücadale yapılması. Şu anda da öyle bir tarzda gidiyor olay. Sadece Sultanahmet Adliyesi'ne yürüyüşte Koordinasyon ve Platform birlikte hareket etti. Koordinasyon daha geniş bir kitleye sesleniyor olabilir, ama bu kitleyi hiçbir yere götüremeyecektir. Son eylemde de Koordinasyon'a kapımız açıktı, ama onlar katılmadılar."

Koordinasyon'dan bir öğrencinin görüşleri ise şöyle; "Eylemlerde muhakkak ki birleşilecektir. Çünkü burada hepimiz faşizme karşı mücadele veriyoruz. Ama Platform'la sadece taleplerde birleşebiliriz. Gönüllü olarak beraber hareket etme gibi bir durum olamaz. Çünkü biz dar grupçuluğu benimsemiyoruz."

Görünen o ki, ne kadar istenmese de, bu iki başlılık devam edeceğe benzer. Bunun olumlu ve olumsuz yanları ise öğrenci hareketi içerisinde ortaya çıkacaktır.

Şimdi sıra Ankara'da

Bu günlerde Koordinasyon da, Platform da ayrı ayrı düzenleyecekleri eylemlerin hazırlıklarını yapıyorlar. Başta İstanbul ve Ankara olmak üzere, tüm üniversiteleri hareketli günler bekliyor bu ay. Koordinasyon'un yapacağı ilk eylem 22 Mart cuma günü genel öğrenci sorunları ve talepler üzerine Öğrenci Kongresi. Şu anda yeri belirlenmeyen bu kongreye tüm üniversitelerden öğrencilerin gelmesi bekleniyor. 26 Mart Salı günü ise Kadıköy'de bir şenlik yapılacak. Aynı günün akşamı da Ankara'ya hareket edilecek ve Ankara'da harçlarla ilgili olarak Danıştay'a dava açılacak.

Platform ise eylemlerini doğrudan Ankara'da gerçekleştirmeyi planlıyor. Cumhurbaşkanı'nın üniversite rektörleriyle yapacağı, üniversitelerdeki yeni planlamaları içeren toplantıyı protesto etmeye hazırlanıyor Platform. 22 Mart Cuma günü akşamı Ankara'ya hareket edilecek. Henüz yer açısından tam netleşmemiş olmakla birlikte, Çankaya'da yapılması düşünülen eylem 23 Mart cumartesi günü gerçekleşecek.

Ankara'da yapılacak bu eylemlerde de yan yana olmayı düşünmeyen bu iki örgütlenme şimdilik "belki başka bir zaman" diyor.

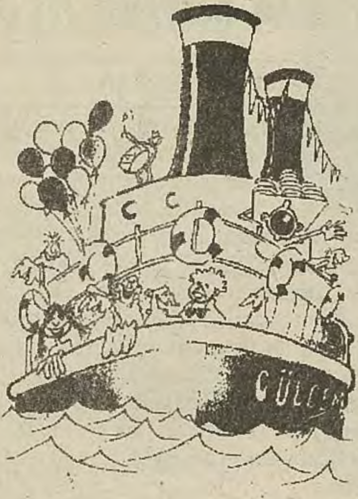
SON DAKİKA

İ.Ü'de faşist saldırı!

Geçtiğimiz perşembe günü İstanbul Üniversitesi Merkez Kampüsü öğrencileri elleri satırlı faşistlerin saldırısına uğradı. Olayı yaşayan öğrenciler Söz'e anlattılar:

"Perşembe günü saat 13.30'da faşistler İ.Ü. Siyasal'dan çıkarak Hukuk ve Siyasal'ın önünde toplandılar. Türk bayrağı açıp bozkurt işareti yaparak, 'bayrağa ve polise uzanan eller kırılsın' gibi sloganlar atmaya başladılar. Bu arada silah sesleri duyuluyordu. Daha sonra Siyasal'daki arkadaşlara taş ve sopalarla saldırdılar. Diğer arkadaşlar da Hukuk ve İktisat'ın içine birikti ve polisler faşistlere müdahale olmaması için dışarı bırakmadılar. Siyasal'dakiler kapıya barikat kurdular. Faşistler ise taşlarla camları kırdılar. Olaylar başladıktan sonra Rektör'e ve Hukuk Fakültesi Dekanı'na ulaşmak istedik, ancak polis barikatını aşamadık. Siyasal'dakiler 'faşizme karşı omuz omuza' sloganıyla bir araya geldiler. Hukuk'un önündekilerle birlikte onlara alkışlarla eşlik ettik. Polis tekrar bizi içeriye soktu. Dekan Yardımcısı Belgin Erdoğmuş'la konuşuldu. Arka kapının kapatılmasını istedik. O da; 'bu bir işgal olur, benim de canım tehlikede' diye kapattırmadı. Sonra faşistler içeri girdiler ve kaçışma oldu. Satırlarla, taşlarla, sopalarla saldırdılar. 'Komünistler dışarı çıksın, benzin getirin, onları yakacağız' diye bağırıyorlar, slogan atıyorlardı. Siyasal'dakilerle birlikte çıkmak için toplandık. Siyasal'dakiler olayın soruşturulması için bir avukat istiyorlardı. Bir saat kadar sonra SBF Dekanı Ülkü Azrak ile birlikte dışarı çıktılar. Dekan basın açıklaması yaptı. 250 kişi yan kapıdan çıktık. Vezneciler'den Unkapanı'na kadar yürüdük ve dağıldık. O sırada da polisler duraktan on beş kişiyi gözaltına almış. Sonra öğrendik ki faşistler Edebiyat Fakültesi'ne de saldırmış. Üniversite gençliğinin gündemi olan harç sorunundan öğrencileri uzaklaştırıp üniversitede polisi meşrulaştırmak için yapılan provokatif bir eylem. Biz okula rahat giremezken onların içeriye nasıl satır ve silah soktukları aslında birçok şeyi de açıklıyor..."

Fevkalade musıkişinas balıklar!

Gülcemal'in ta Baltık Denizi'ne yolunun düşeceği kimin aklına gelirdi. Rostock Limanı'nda Baltalıva gemisinin yamacına demirlemek, nota bilen "musıkişinas balıklarla" tanışmak ve Warren kentinde buz tutmuş göllerin üzerinde kah "Söz korosu"ndan şarkılar meşk etmek, dahası "Şarkılar seni söyler, dillerde nağme adın/Aşk gibi, sevda gibi huysuz ve tatlı kadın" ile başlayıp "Her mevsim içimden gelir geçersin/sen vefasız yolcu kalbim viran edersin/Merhaba demeden elveda dersin/Sen vefasız yolcu kalbim viran edersin" ile donmuş bir gölü bir uçtan bir uca geçmek kimin aklına gelirdi...

Üstelik de, Berlin'den sevgili İlknur'un deyimiyle, "Bay Konsensüs" sevgili Seyfi'ye rağmen oralarda izinsiz dolaşmak kimin aklına gelirdi..

Belki de bu nedenle Gülcemal Rostock Limanı'na rampa ettiğinde aklıma o sırada SÖZ'de cansiperane çalışan arkadaşlar geliyor, bir yandan utanıyor, ama bir yandan da, "seyyah olmanın, keşifler yapmanın SÖZ'e ve ihtilale hiçbir zararı yok" diyerek kendimi ikna ediyordum.

Cebimde "Eskimoca" bir ifadeyi hazır tutarak elbette.

Rostock bir liman kenti. Üşümüş bir kent. Hala "Rosa Luxemburg Strase" diye cadde adları bile var. Gülcemal'e rehberlik yapan enternasyonal dünyalı, eliyle birkaç yüz metre ötedeki evleri göstererek anlatmaya başlıyor:

"Birkaç yıl önce burada da sizin Sivas'a benzer olaylar oldu. Bir farkla tabii, yakanlar içinde İslamcılar yoktu. Ama bilcümle Alman ırkçıları vardı. Her gün sayıları artan kalabalık 'göçmenlerin' kaldığı bir binayı ateşe vererek, günlerce slogan atarak bekledi. Kentte tek tek Almanyalı muhalifler ve başka kentlerden gelenler dışında dayanışma gösteren olmadı. Alman ırkçılarının bu eylemini günlerce televizyon naklen verdi. Tesadüfen kimse ölmedi..."

Mihmandarımız Almanya'da yaygın olan ırkçılıktan örnekler verirken biz olay yerine varıyoruz. İçimiz burkuluyor; giderek sağa savrulan ve ırkçılaşan bir dünyada muhaliflerin işinin zor olduğunu söylemeye ne gerek...

Aynı yörelerde ve Almanya'nın başka yerlerinde yıllar önce kurulan/oluşan mülteci kamplarına, yöre "halkının" parayla "faşist kiralayıp" saldırttıklarını ve tıpkı bizdeki gibi "devletin copunu sallaya sallaya olanları seyrettiğini" öğrenince tüylerimiz diken diken oluyor.

Duvarlara özene bezene yazılmış sloganlara rastlıyoruz. Merakımıza mucip oluyor ve Türkçe mealini soruyoruz. Mihmandarımız çeviriyor:

"Hayvanlar için her gün Auschwitz."

Nazi toplama kampları, insanlar... Ve radikal vejeteryanların duvarlardaki sloganları...

Ve musıkişinas balıklar

Kuzey'de ve özellikle de Baltık denizi kenarında buz tutan göllerde yeni bir icatla balık tutuluyor. Hiç düşünemeyeceğiniz bir yöntemle elbette. Önce bir metre çapında buz kırılarak bir delik açılıyor. Sonra bu delikten bir tahta sarkıtılarak suya değdiriliyor. Ve balıkçı başlıyor tahta üzerinde "darbuka" çalmaya... Ben bu manzarayı görünce, hemen oracıkta "balık tamtamları" deyimini icat ettim. Bir yandan tahta üzerinde tempo tutmak, diğer yandan oltayı sarkıtarak balık tutmak.

Dönüşümde bu ilginç durumu Karadenizli balıkçılara nasıl anlatacağımı düşünüyorum. Sanırım hikayeyi dinledikten sonra bana şöyle diyecekler:

"Haçan ki bu uşakların balıkları da tuhaftır da."

Gerçi hiç balık tutana rastlayamadım ama usul böyle.

Seyrederken merak ediyorum. Acaba balıklar hangi tür müziği seviyor; klasik, rock, blues, rebetico, country, kemençe havaları, klazmer...

Elleriyle "balık tamtamları" icra eden Kuzeyli'ye bakıyorum. Çaldığı müziğin markasını merak ediyorum. "Doğaçlama" diye cevap alıyoruz. Bembeyaz bir ortamda, o denli hüzünlü çalıyor ki...

Belki de bu nedenle ben, "gölün dibindeki tekmil balıklar uyumuş olmalı" diye espri yapıyorum..."

Balıkçının yanından ayrılırken, memleketimdeki balıkçıların, balık sezonunun başında kurdukları çilingir sofrası geliyor aklıma... Açık denizde başlarına kaza bela gelmesin diye, "oh olsun fenalıklara" diye tokuşturdukları kadeh kaldırmaları anımsıyorum..

Warren'de donmuş göller... Musıkişinas balıklar... Balık tamtamları ve kulağını çınlatan kadehler...

"Aşk gibi, makamında içilen içkinin de ihtilale zararı yok" diye düşünüp gölün üzerinde geriye yürüyorum.

Günlerden 7 Mart Mart... Bir gece önce yağan birkaç parmak karın üzerine birkaç metre boyunda "Yarın 8 Mart. Kadınlara yeni yaşları da yakışacak" diye yazıyor Gülcemal'in kadın sakinleri...

Ben de bir kağıda, "Sevgili Ayla, Sevgili Cemile, Sevgili Setenay. 8 Mart kutlu olsun" yazıyor, bir şişeye koyarak, hala balık tamtamları çalan Kuzeyli'nin yanıbaşından denize bırakıyorum. Adam sinirleniyor, "Balıklarımızı kaçıracaksın" der gibi sitem ediyor. Ben de "daha iyi ya uyuyan balıklar belki uyanır" diye takılıyorum.

Ve o an, beyaz bir dünyada, her şeyin bembeyaz olduğu buz tutmuş bir gölün üzerinde SÖZ'de çalışan arkadaşlarımı çok özlediğimi hissediyorum ve buzların üzerine, "sizi seviyorum" yazıyorum. Ve göle attığım mesajın ellerine varıp varmadığını merak ediyorum.

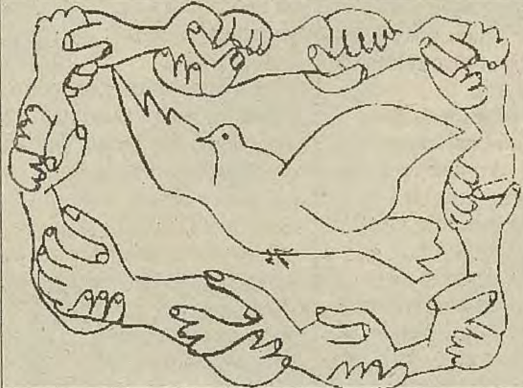
Üşümüş bir kent... Üşümüş deniz, göl.. Musıkişinas balık... Balık tamtamları... Göle yazılan sloganlar ve düşlerim...

Yolculuğa, aşka ve devrime devam...

Söz... Başka ne diyebilirim ki...

BARIŞ AÇISI

Neşe YAŞIN

Ben bana karşı

Kudüs'te dolaşırken rehberimiz, "İki Yahudi'nin üç değişik fikri vardır" demişti. Bölünmüş, çatışmalı toplumlar, onların histerileri ve paranoyaları üzerine düşündüğüm zaman Kudüs'ten bir sokak manzarası gelir aklıma... Her biri çok farklı giyinmiş ve simgelerle donanmış insanlar aynı sokakta yürümekte; aynı şehri paylaşmaktadırlar. Kutsallıklar, inançlar, tabular, yaşama alışkanlıkları hep "öteki"nin farklılığını vurgular.

Düşman kavramı gündelik hayatın içine öylesine sinmiştir ki, yalnızca farklı kimlik gruplarına karşı değil, kendi içimizde de düşmanlıklar oluştururuz. Dostluklar bile ortak bir düşmandan ötürü güçlenir. Kendi toplumsal kimliğimiz, tarih kitaplarında bir düşmanla mücadele, ona karşı direnmeyle vücud bulur. Hayatımız düşmanla mücadelenin simgeleri; işittiğimiz dil, düşmanı aşağılayan kavramlarla doludur.

Düşman kimdir? Öncelikle düşman, korktuğumuz, bizi tehdit eden, belki de bizi yok etmek isteyen biridir. Düşman kötüdür; değersiz ve yanlıştır.. Aslında her birimiz "düşman"ız, yani "düşman biziz", çünkü "düşmanlarımız" bize aynen bizim onlara baktığımız gibi bakmaktadırlar. Onlar bizim için olduğu gibi, biz de onlar için korku ve hissettikleri tehdidiz.

Çatışmalı ve bölünmüş ülkelerde yaşayan etnik gruplar çoğu zaman düşmanın bir yüzü olduğunun bile farkında değildirler... Çocuklar, gençler, yüzünü bile görmedikleri bu düşmanın imgesiyle büyürler.

Hayatı düşmana göre örgütleme, kendi kimliğini düşmandan farklılığa göre tanımlama öylesi bir yaşama biçimi halini alır ki, gündelik hayat ve aynı etnik grup içindeki yakın çevre ilişkileri bile kendine düşmanlar yaratarak gelişir. Çatışmalı toplumlar yalnızca ulusal düşmandan değil, kendi içlerindeki düşmanlıklardan da muzdariptirler. Düşmanla didişmek bir kültür haline gelmiştir.

Her yanı şiddetle kuşatılmış, yarışmacı, hiyerarşik, acıtan bir hayattır bu... Kapı komşusu da tıpkı sınır komşusu gibi bir düşmandır... Düşmanlarımızın tarihi gibi kötü bir tarihe sahiptir. Geçmişi onursuzluklarla doludur. Çevremizdeki insanlarla ilgili olarak yaptığımız kurgular, yarım yamalak bilgilerle boşlukları dolduracak, uydurduğumuz hikayeler tıpkı ulusal düşmanlarımız için yarattığımız mitlere benzer. Çoğunlukla yalan yanlış, eksik bilgiler ve önyargılarla oluşturduğumuz "öteki"ne ilişkin imajlar bir düşmanlık kültürünün ürünleridir. Bu kültürde dayanışma ve dostluk bile "ortak düşmana" karşı bir cephe olarak anlaşılır. En sıcak yakınlaşmalar ortak düşman çekiştirilirken ve onun yaptıkları anlatılırken gerçekleşir.

Kıbrıslı Türklerde düşmanla olan ilişki 1974'e kadar bir mazlumiyet ilişkisi olarak algılanmıştır. Bütün dünyaya mazlum olduğumuzu göstermek ve uluslararası kamuoyunda haklılığımızı duyurmak resmi propagandanın genel eğilimi olmuştur. Tıpkı masallardaki acı çeken, iyi kalpli, güzel, mazlum kızlar gibi toplum toplum kötü ve güçlü düşmanın elinde acı çekmiştir... 1974 sonrasındaki propaganda ise kötülerin cezalarını bulması ve masalın mutlu son'la (Mutlu Barış Harekatı) nihayet bulması söylemini geliştirmiştir. "Çok acılar çektik, ama beyaz atlı prensimiz Türkiye sonunda gelip bizi kurtardı."

Çocukluk yıllarında mazlumiyetten gizli bir keyif duyduğumu; evde bana yapılan haksızlıkları düşünüp, içlenirken kendimi Külkedisi Sinderella gibi hissettiğimi anımsarım. Belki onlarca kez işittiğim "Mutlu Barış Harekatı" tanımı açgözlü bir zafer sarhoşluğunun haksızlıklarla dolu çağrışımlarını çoğaltmıştır.

Kötüler ve iyilerin, düşmanlar ve biz'in var olduğu düalistik düşünme yöntemini aştığımda, düşmanın aslında biz olduğumuzu anladım ve bu iki kategorinin dışında bir yer aradım.. Ve iyi kalpli kız [illegible]

Ayazın sözcükleri

Siyah Leke

Filiz ÖZDEM

"Kim ki güneşe sürekli
bakıp durur
Mor bir lekenin
uçuştuğunu görür
Gözlerinde, çevresinde ve
havada.

Bir zamanlar çok genç ve
çok gözüpektim,
Utkuya bir an sabit gözlerle
baktım;
Aç bakışımdan kara bir
nokta kaldı.

O gün bugün, bir yas işareti
gibi
Görürüm her yerde o siyah
lekeyi
Karışır her şeye gözümün
daldığı!–

Nedir bu? Mutlulukla
arama giren!
–Yazık bize! yalnız kartal
bakabilen
Kazasız belasız Utkuya ve
Güneşe." (Gerard de
Nerval)

I

Uzaktaki kum ocaklarının sararttığı nehrin üstünde eski bir sal durur. Salın üstündeki, sarı nehre örtüsünü düşüren düşsel kadın, kılık değiştirmiş kol gezen acıdan başka nedir ki? Sarı nehir, çakıl taşlarını sesinde öğüterek akar uzak ve unuttuğumuz kıyılardan dostlarımızı getiren yelkenli gemilerin salındığı denize. Sarı nehre bakan kadın atar kendini suyun içine. O, su tarihinin en eski bilgisine sahiptir:

Islanmadan yüzme öğrenilmez...

II

"anlam parçalandığında yaşam tehlikededir"
(Julia Kristeva)

Haz ilkesi, tüketim ideolojisinin bize sunduğu en emici ilkedir. Haz anlamı parçalar. Anlamın siyahla beyazı, hazla acıyı, güzelle çirkini, iyiyle kötüyü, doğruyla yanlışı, bencillikle özveriyi, vurdumduymazlıkla duyarlığı diyalektik bütünlüğünde bir araya getirip derinleştirdiği oluşu, duruşu, tavrı, tutumu özünden zedeler haz. Haz, hep ben ve hep bana demeyi birey olmak sanan vurdumduymazlar sürüsüyle beslenir. Haz; mutsuzluktan, acıdan kaçan ve bundan kaçtıkça yaşamı da elinden kaçıran: vefayı, "empati"yi, anıları, güveni, paylaşımı, gölgeyi, ölümü, alçakgönüllülüğü, alacakaranlığı, çoraklığı, yoksunluğu, karşı durmayı sözlüğünden çıkartmış olan belleksizlerin zindanıdır.

Bizi kutsayan siyah lekelerdir.

Bu ne çileci bir çığlık, ne bir acı fetişizmi, ne de marazi bir hüzün tutkunluğudur. Bu yalnızca anlamı ve yaşamın tümünü isteyen insanın çırpınışıdır.

Maskenizi yırtıp atmayın, bir kenara koyun

Vehbi ERSAN

Maskesiz'leri okurken, aklıma sevgili Ayla'nın, eroin içen bir gençle yaptığı söyleşisi geldi. Eroin içicisi genç gerçek insanı ve gerçek toplumu aradığını, ancak bulamadığını belirtiyor ve bunun onu eroin kullanmaya ittiğini söylüyordu. Ona göre "insanlar yüzlerinde maskeyle dolaşıyor ve hep yalan söylüyorlardı; bıkmıştı onların iki yüzlülüklerinden; "Yalnız kalmak, bir gezegende tek başına yaşamak" istiyordu. İstiklal Caddesi'nde bir akşam yürürken, ağzı burnu kan içindeki bir adamın, "gelin hepiniz gelin, vurun" diye avazı çıktığı kadar, cadde boyunca yürüyen insanlara nefretle bağırdığını gördüm. Bağıra bağıra koşaradım yürüyor, sesi yer yer ağlamaklı oluyordu. İnsanlardan çok çekmişti ve onlardan nefret ediyordu.

Yalnızca o eroinman genç ile İstiklal Caddesi'nde insanlara nefretle bağıran adam değildi, insanlardan umudunu kesen. "İnsanlar yüzlerinde hep bir maskeyle dolaşıyor, yalan söylüyor"lardı. Her gün, her saat biz de, yüzlerine maske takmış insanların davranışlarıyla karşılaşıyor isyan ediyorduk aslında. O eroinman genç ile bağırıp çağıran adam, artık bu maskeli yaşama dayanamaz hale gelmişlerdi o kadar.

İnsanı kendi özüne yabancılaştıran neydi ve insan nasıl kendisi olacaktı? Tarih boyunca filozoflar hep bu soruya yanıt aradılar. Hegel, dünyayı, toplumsal yaşamı tanrının yabancılaşması olarak gördü ve yaşamın amacının tanrının kendisine ulaşmak olduğunu söyledi. Marx, insanlığın ancak emeğini özgürce ve kendisi için kullanmayı başardığında kurtulabileceğini yazdı. Son yüz elli yılın sosyal mücadeleleri ve iç savaşlar bu uğurda yaşandı; yeni toplumsal düzenler kuruldu. Ne var ki bu yeni toplumsal düzenler yabancılaşmayı ortadan kaldırmadı; o uğurda savaşanları dehşete düşürecek ölçüde yeniden üretti. Bir anlamda iki yüzlü, maskeli bir sosyalizm kuruldu; teoride öngördüğüyle pratiği, söylediği ile

yaptığı birbirini tutmadı.

Ne olacaktı şimdi? İnsanın kendisine yabancılaşması, yaşamın bir maskeli balo olması kader miydi? İnsanlar kendilerine verilen toplumsal işlevlerle yüklü olarak mı yaşayacaktı hep? Herkes bu soruya kendince yanıt ararken, Maskesiz'ler, "İçi dışı bir olanların korosu"nu oluşturmaya karar vermişler; ve karşımıza bir kitapçık serisiyle çıkmışlar. Onlar, çeşitli mekanlarda yaptıkları tartışmaların, ayaküstü sohbetlerinin yetmediğini görmüşler, kişisel olanaklarını seferber ederek 32 sayfalık bir yayını belli periyodlarda çıkarmaya başlamışlar. Maskesiz'ler, kendilerini tanımlamıyorlar, Maskesiz de bir politik, felsefi veya kültürel yayın değil, bunların tümü belki de. İçinde felsefi, politik denemelerden, şiire, senaryo denemelerine kadar birçok şeye yer veriyorlar. Hiçbir ticari amacı yok; konulan 20 bin liralık fiyat tümüyle bazı harcamaları karşılamak için. O alışageldiğimiz, abone peşinde koşan veya bir bayi dağıtımı için çabalayan yayınlardan değil. Onu okumak için Maskesiz'lerle tanışmanız gerekir; tanıştığınızda da hem okuru hem yazarı, hem de maskesizler korosunun bir solisti olabilirsiz. Maskesiz'ler ve Maskesiz kitapçık serisi belki sizi hiç ilgilendirmeyebilir, ama onların şu dertlerinin hiç kimseyi ilgilendirmediğini söylemek zor olsa gerek:

"İçin, adına ve rağmen örgütlenen bütün o türlü 'yarma harekatları', sonuçta karşı çıktıkları her şeyle bütünleşiyor, yıkmaya çalıştıkları her şeyi başka biçimler altında yeniden inşa ediyorlar. Bulunduğu her yer ve duruma uygun davranmaya, her yer ve durumda o yer ve durumun suretine göre haktan görünmeye alışkın olarak yetiştirilmiş birey de, ne toplumda, ne kendi içinde bir türlü neyse o, nasılsa öyle olamıyor."

Ayrıca telaşlanmayın; Maskesiz, sizlerden maskenizi yırtıp atmanızı da istemiyor; onu "uygun bir biçimde toplayıp" imha etmeniz için bir kenara koymanızı öneriyor.

Merhaba sevgili Ayşe,

Ufuk DANIŞMAN

Meğer ne zormuş, zamana rağmen yaşadığımız bir dosta yeniden ve eskiden "merhaba" diyebilmek. Ne zormuş anlatmak bir tarih öğretmenine, onsuz geçen takvimsiz bir kısa tarihi. Anlatsam sana ne düşünürsün? Hatta müfredat ne düşünür? Sayfalar; tozlu, karanlık dosyalar; 657'lik etek boyuyla çayını yudumlayan "öğretmen odası" ne der? Dokunsam Ayşe; dokunsam aydınlığa, dokunsam yalanlara. Bilenlere ve sosyalistlere sorsam, gelsem ardından yorulmadan. Bir bahara yaklaşmanın sevinci gibi olsa bu yazdıklarım. Sen koklasan bu baharı, sevinsen bir an, bir şiir okusan örneğin bugün öğrencilere*, anımsasan kelebeklerin ne kadar yaşadıklarını...

Diyelim ki soğuk suları değiştirmenin, öfkenin bildirisini unutacağım bu akşam. Her şeyi onsuz yazmaya çalışacağım. Bir sonraki trene kaçak binip, kontrol memuruna sorularımı göstermeyeceğim. Her şeyi ve geleceği bilerek ve inadına hatırlayacağım. Domuzuna olacak bütün şaşkınlıklarım. Kıskanacağım şaşıranları, "şaşırın" diye yazanları.

Diyelim bir "hayır" kaybetmişim dün yeraltı treninde. Oysa yüreğimin tembel ve sıcak bir yerinde taşımışım bunca zaman. Acelem varmış, devlete ve hayata dil çıkarmaya gidiyormuşum, çoğalarak gidiyormuşum. "Aşk" varmış yanımdaki koltukta, "heyecanla" konuşuyormuş. Bana dokunuyormuş yalnız arada bir. Sanki bir şeyler, varla-yok arasındaymış. Bir durumun, bir oluşun fiil olmadan önceki çakırkeyif haliymiş. Tren hiç durmuyormuş iki suyun arasından geçerken; bakıyormuşum ben, bakıyormuş aşk, batıyormuş güneş. Kıyısız, istasyonsuz iki ırmağın sabırlı, kaygılı dargınlığı okunmuyor; dokunuyormuş usulca. Dillerini bilmediğimiz, renklerini hayal ettiğimiz türküler olmasa, karanlıklar basacakmış. Şiirden, vefadan duvarlar örülüymüş "kayıp" vadilerin sırtında. Vadiler çoğaldıkça artıyormuş kaçaklığımız, artıyormuş aykırılığımız.

Varsayalım mağrur bir masal bu Ayşe, bir inadın tarihi gibisinden. Varsayalım kuşlarla, sosyalistlere emanet olsun düşler! Yüzümüzü aynı anda bilerek yıkamış, deryayı da bildiğimiz yerlerde tanımış olalım; hatta diyelim ki: Henüz unutmamışız geceleri, unutmamışız toprağı ve ateşi.

Varsayalım bakırcılardan ve gemicilerden, topukları kirli çocuklardan, kayboluşun omuzbaşında oturanlardan öğrenmiş olalım boğazın ve umudun rengini. Elleri hamurlu bir hademenin ördükleriyle süsleyelim kendimizi. Anı diye bildiğimiz şeyler yuvarlak bir buz olsun, "kimseler" bilsin 5. dereceden perilerin her gün daha fazla eskidiğini, yenildiğini ve ikinci bir emre kadar izinsiz sevindiklerini. Varsayalım hiç durmadan anlatmışsın tarih derslerini, yakmadan önce dürüst ve onurlu eskilerimizi. Varsayalım çözmüşüz, nasıl bu kadar gençken yaşlanabildiğimizi. Nasıl bu kadar yaşlanabildiğimizi?

...

Ne kadar birikti soruların Ayşe? Uzaklara ve yolculara kasıt yazar mısın sorunlarını bana? Anlatır mısın bana sorularınla durduğun yerleri? Bu sorular duvarlardan atlar mı, topaç çevirir, portakalı bilir mi? Tanık olarak yazar mısın beni, eflatun asfaltın üzerine? "O da biliyor, her şeyi okudu, hepsinin tanığıdır" der misin? İşaret parmağının büyük kenarıyla beni gösterip, ağır ağır çoğaltır mısın?

Ben ilk kez tanıklığın yükünü böyle severek, böyle koşarak taşırım. Takvimler dağılır, andaçlar karalanır böylesi bir tanıklığa.

Ufuk DANIŞMAN
7/Mart 1996/Berlin

* Umuş
Bütün iyi kitapların sonunda
Bütün gündüzlerin, bütün gecelerin sonunda
Meltemi senden esen
Soluğu sende olan
Yeni bir başlangıç vardır.

Parmağını sürsen elmaya, rengini anlarsın
Gözünle görsen elmayı, sesini duyarsın
Onu işitsen, yuvarlağı sende kalır
Her başlangıçta yeni bir anlam vardır.

Nedensiz bir çocuk ağlaması bile
Çok sonraki bir gülüşün başlangıcıdır.
Edip CANSEVER

SAHAF GÜNCESİ — Oğuz ÖZDEM

Nasıl tanımlasak yalnızlığı?

"Yolculuklar şimdi de eskiden olduğu gibi güzel
Ve bir gemi sırf gemi olduğu için her zaman güzel olacak
Yolculuklar hala yolculuk ve uzaklar hala oldukları yerde"
Farnando Pessoa

Nedenli nedensiz güzeldir vapur yolculukları. Belki İstanbul'a olduğu için güzeldir, belki de insanlar yalnızlıklarının tadına vardıkları için. Yalnızlığın tadına varmak, denizin boğma gücünü yenmektir aynı zamanda; aklın yalnızlığıdır suyun üzerinde yüzen.

Hiçbir alıntı yapmadan nasıl tanımlasam yalnızlığı, her sözcük eziyor bir başka sözcüğü. İçine girilemeyecek bir şeydir yalnızlık; park yapılmaz orada; çınar olunur, belki de sarmaşık. Belki de "halk yalnızlığı"dır denizdeki yalnızlığın adı.

Rodin'i düşledim güvertede...

Taşların içinde miydi yalnızlık, yoksa insanın içinde mi? Tek bir yalnız mı çıkacaktı bunca insandan, yüz kimin yüzü olacaktı.

Belki Gorki'nin mektubunu okuyacaktı önce: "Yani bir kelimeyle, halk şimdikinden çok daha canlı, çok daha hızlı yaşayacak. Ama bugün yüzlerine bir bakıver. Perişan olmuş gözleri, donuk, anlamsız, ağır ve buz soğukluğunda."

Sonuç ne olursa olsun mutlaka sevgiyle yüzerdi ellerimiz halk heykelinin pürüssüz teninde. Çok şey paylaşmıştık onlarla: umudu-umutsuzluğu, sevgiyi-sevgisizliği, geleceği-geçmişi, gücü-güçsüzlüğü, direnmeyi-boyun eğmeyi... Yoksa öyle bir yanılsama mı denizde yüzen. "Dikkat! arama var, herkes boşaltsın beynindekileri" diye alışık olduğumuz bir ses duyulsa... Yaz gecelerinin temmuz böceği gibi ortada mı kalır yalnızlığım?...

Oysa ben bir işçi yaratmıştım onlardan; elinde Zomp'u (çevik), demiri ezen, sevgiye şekil veren, ekmeği ortadan ikiye bölen...

O, şimdi Tophane Parkında bir yalnız... Bir işçi yalnızı, bütün işçilerin yalnızı...

Gövdesi meydan okuyor(du) gökyüzüne

Zomp'u meydan okuyor(du) demire

Tarihi anlatıyor(du) yüzündeki çizgiler

Önce zomp tutan elini kırdılar; sonra kafasını...

O, şimdi başsız ve elsiz bir gövde halkım (!)...

"Yedi yalnızlıkla edinilmiş bir deneyim. Yeni bir müzik için yeni kulaklar. En uzaklar için yeni gözler. Şimdiye dek sağır kalınmış doğrular için yeni bir vicdan. Ve yüce üslubun iktisat istemi; gücünü heyecanlanmasını derli-toplu tutmak... Kendi kendine saygı; kendi kendine sevgi; kendi kendine karşı koşulsuz bir özgürlük..." (NIETZSCHE)

Önce göz vardı; gözle-sözü uyak yapıp denize attık. Gelecek zaman kipini de attık. -Miş/li oturuyoruz şimdi güvertede...

-II-

"ben ne arıyorum ne arıyorum
belki kırık bir kemençe"
belki...
Aşkın getirdiği çok yalnızlık
korkunun içindeki korkak yalnızlık
yalnızlığı tanımanın getirdiği yalnızlık
"hani bir zamanlar"la başlayan yalnızlık
kaybedilen yalnızlık
yolculuğa çıkışlardaki yalnızlık
geri dönüşlerdeki yalnızlık...

Sokrates, Menon'a erdemi sorar. Aldığı cevap çok çeşitlidir. "Ben senden hepsini kapsamı içine alacak bir tek erdem tanımı istedim, sen birçok erdem tanımı yaptın" der. Yalnızlık gemisiyle çıktık yola. Varabileceğimiz bir uzak yoktu. Yalnızlık limanıydı bütün limanlar, bütün sorular...

Hiçbir kurşunun çarpmayacağını bilsem Che olurdum. Spartaküs olurdum çarmıha gerilmeyeceğimi bilsem. Mecnun olurdum çölleri tanısam.

Evet hiçbir eşkiyam inmedi dağlardan aşağı. Onlar çapraz kayışlı tüfekleriyle öldürerek yaşıyorlar içimin domuzlarını. Artık bir gölge oyunu(dur) yalnızlık, silahların çıkardığı sesle başlayan.

MARKSİZM ve GELECEK
KIŞ 1996
YENİ
Eski sayılar Doruk Yayımevi adresinden elde edilebilir.
DORUK
Sakarya Caddesi No:36/11
Yenişehir 06420 Ankara
Tel-Faks: (0-312) 435 24 97

§ **Sadun Aren**, "Emperyalizmle Mücadele Sorunu" § **Kenan Somer**, "Devlet ve Diktatora" § **Taner Timur**, "İktisadi Kalkınma, Siyasal Rejimler ve Demokrasi Krizi" § **E.Cem Çobanoğlu / Korkut Boratav / Ercan Uygur / Nazım Ekinci**, Tartışma: Sermayenin Liberalizasyonu, § **Ülkü Orbay**, Bir Kitap: "Boşuna mı Çiğnedik" § **Vedat Türkali**, "Sevim Belli'nin Önemli Sorusu" § **Mehmet Kök Özaltınlı**, Bir Kitap: "Değişim, Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi" § **Veli Devecioğlu**, "Aziz Nesin'in Davalarından Biri" § **Ünal Doğan**, Çeviri: "Fransız Komünist Partisi Manifestosu".

Zengin kitap çeşitleriyle faaliyette bulunan KİTABEVİMİZ iş değişikliği nedeniyle **DEVREN SATILIKTIR** 337 72 75
Not: Sadece kitapların satışı için de görüşebiliriz

MARKSİST ELEŞTİRİ 1 KIŞ'96
DÜNYA KAPİTALİST SİSTEMİ, KÜRESELLEŞME VE ENTERNASYONALİZM
Kapitalist Küreselleşme İdeolojisi — Haluk Yurtsever
Reel Kapitalizm — Dr. Coşkun Adalı
Kapitalist Gelişmenin Bir Alt-Evresi — Fikret Başkaya
«Globalizm» ve Enternasyonalizm — Orhan Dilber
Yeni Dönem, Eski Sorunlar — İlker Aktükün
Marksizm ve Eleştiri — Yavuz G. Yıldız

MARKSİST ELEŞTİRİ
Teori Araştırma ve İnceleme Kitap Dizisi
ÇIKTI!... KİTAPÇILARDA
İsteme ve Yazışma Adresi: Galip Dede cad. Şahkulu Sk. Nakkaş Çıkmazı No:10/15 Tünel/İstanbul

ÇATLAYAN ŞAFAK
ZEYNEP KINA

CAFERAĞA MAHALLESİ MUVAKKİTHANE CAD. NO: 15 KADIKÖY-İSTANBUL TEL: (0216) 414 35 19 - 41

HÜSEYİN KORKUT

Ellerinde ellerimin
gölgesini tutuyordu
Geceye güç kattı;
Ölmüşler gününün
camında çırpınan kelebeği
Deniz hala onun
gözlerini arıyordu
O uzaktaydı...

Şenol Morgül

Tarihsel toplumsal olgular ve ÖDP

Teslim TÖRE

21 Ocak 1996'da görkemli bir açık kuruluş şöleniyle Türkiye'nin siyasal gündemine adım atan Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP), hiç kuşkusuz, '96'ya girişin en önemli siyasi olaylarından biridir. Onu bu denli önemli kılan şey, ne medyanın alışılmadık ilgisi, ne de ÖDP'yi oluşturan siyasal yapıların verili güçleridir. Tarihsel, toplumsal ve siyasal olarak oturduğu zeminler onu diğerlerinden farklılaştırmakta, öneminin altını çizmektedir.

Bilindiği gibi, onlarca yıldır devrimci mücadelenin önemli gereksinimlerinden biri sosyalist hareketin birliği, diğeri Kürt ve Türk halkının mücadele birliğinin oluşturulması idi. Bu gereksinmelere yanıt bulunması doğrultusunda defalarca çeşitli birlikler kuruldu, birlik girişimlerinde bulunuldu, bir dizi deneyler yaşandı. Her birinin farklı boyutlardaki kısıtlılıkları yaşayarak görüldü. Bu bakımdan, varılmış olan bu nokta; bir dizi deneylerin birikimi ve kısıtlılıkları açıkça görülmüş farklı süreçlerin sonu olması itibarıyla oldukça anlamlıdır. Bu yoldan, ikinci önemli gereksinmenin, yani Kürt halkıyla Türk halkının mücadele birliğinin sağlanmasının olanakları da artmıştır.

Atılmış olan bu birinci adım, kendi yakın hedeflerine ulaşıp pekiştirilir, ikinci önemi adım, halkların kardeşliği ve mücadele birliğini temin edecek bir platform veya cephe düzleminde örülebilirse, hem ulusal ve toplumsal kurtuluşun yolu açılmış, hem de halkların hak eşitliği temelinde oluşacak geleceğin sosyalist Türkiyesi'nin siyasal yapılanmasının prototipine kavuşulmuş olur. Gidişatın nesnel olarak bu doğrultuda geliştiğine şüphem yok. O nedenle de doğrusunu söylemek gerekirse, çeşitli olumsuz koşullarda geçen onlarca yıllık mücadeleden sonra, bu hayati önem taşıyan hedeflere ulaşmak, bana heyecan veriyor, coşkulandırıyor.

Daha kısa bir süre öncesinde birçok insan, özellikle de sosyalist, ÖDP gibi bir yapılanmanın oluşturulamayacağını, oluşturulsa bile uzun süre yaşatılamayacağını söylemiş, yazmıştı. Halen de, ÖDP'nin ne zaman dağılıp, biteceğini hesaplayanlar yok değil. Ancak, bütün bu iddialar ya da varsayımlar, ÖDP'ye nesnel zemin oluşturan olgulardan hareket etmediği için sübjektivizmle sakatlanıyor.

Marksistler bilirler ki, toplumda derin bir ilgi uyandıran ciddi siyasal yapılanmalar, tarihsel ve toplumsal gereksinmelerden bağımsız bir şekilde salt iradi zorlamalarla oluşamaz. Robinson'un "buluşların anası gereksinmedir" deyişinde olduğu gibi, ciddi siyasal yapılar da toplumun gereksinmelerinin bir ürünü olarak oluşurlar. Bu anlamda söz konusu subje, kendi nesnelliğini içinde taşıyarak gelişip dal budak salar.

ÖDP hangi ihtiyacın ürünüdür?

ÖDP oluşumuna bu bakış açısıyla baktığımız zaman;

1- Toplumsal olarak ÖDP; emek-sermaye çelişkisinden kaynaklanan sınıfsal zeminle, bir bütün olarak mevcut sistemle insanlık arasında doğmuş olan çelişkinin ürettiği insani zemin üzerine oturmaktadır.

2- Tarihsel olarak ÖDP; Türkiye sosyalist hareketinin çocukluk ve gençlik evrelerini aşıp olgunluk evresine geçtiği, sosyalist hareketin '70'li yılların sonuna doğru içine düştüğü iç bunalımını aşma sürecine girdiği;

Kürt halkının mücadelesinin kendine muhatap yaratacak bir boyuta yükselerek Türkiye sosyalist hareketindeki devrimci dinamikleri ivmelendirdiği ve dünya konjonktüründeki sağ dalgayı kırmaya yönelen yeni sınıf dinamiklerinin sesini yükseltmeye başladığı bir tarihsel kesite denk düşmektedir.

Bütün bu nedenlerin bir momentte kesişmesi, genel emek gücüne dönüşmekte olan işçi sınıfının ve salt insani taleplerle mücadeleye katılan güçlerin kavgalarının ortaklaşmasını sağlayacak bir siyasal yapılanmayı zorunlu ihtiyaç haline getirmiş, bu ihtiyaç ÖDP'nin doğmasına analık etmiştir.

Bu nedenleri tek tek kısaca açacak olursak;

• Teknolojinin sanayiye yoğun bir şekilde sokulması, üretim sürecinde doğrudan emeğin (canlı emeğin) etkinlik yerini nesnelleşmiş emeğin almasına yol açmakta, bu durum üretim aracı ile üretim gücü arasındaki ilişkiyi ve üretim sürecinin oluşum tarzını değişime uğratmaktadır. Aynı zamanda sanayi toplumunun tıkanması süreciyle el ele yürüyen bu değişim, bilimsel emeğin etkinlik alanlarını genişletmekte, üretim sürecinde kolektif emekle eklemlenmesini sağlamaktadır. Yani, 20. yüzyılın başlarında daha çok kol emeğini ifade eden işçi sınıfının günümüzdeki bileşimi, bilimsel emeği de içeren genel emek sınıfı düzleminde kendisini ifade etmektedir.

Toplumsal olarak ÖDP; emek-sermaye çelişkisinden kaynaklanan sınıfsal zeminle, bir bütün olarak mevcut sistemle insanlık arasında doğmuş olan çelişkinin ürettiği insani zemin üzerine oturmaktadır.

Sınıfın bileşimindeki bu genleşme, hem sınıfa bilinç götürme yönteminde, hem de örgütlenme biçimlerinde kimi değişiklikleri ve yenilikleri gerekli kılmaktadır. Örneğin, sınıfa bilincin dışarıdan götürülmesi tarzının yerini, üretim sürecinde birbiriyle eklemlenen genel emek sınıfının içinden yükseltilmesi, kol emeğinin geleneksel organize olma biçiminin yerini yeni tarz örgütlenme ve politikanın üretiliş tarzını değiştirme almaktadır.

Üretim sürecindeki bu değişiklikler; emek-sermaye çelişkisi eksenindeki toplumsal mücadele güçleri ve zeminini genişletiyor, sınıf mücadelesinin daha bilinçli ve daha gelişkin bir emek sınıfı önderliğinde yürütülmesine nesnel olanaklar sunuyor.

• Borsa ve rantiyecilik sistemin ana sektörlerinden biri haline gelip kapitalizmi nominal spekülatörler sistemine dönüştürdükçe, sistemin sınıf düşmanı özelliğini genelleştirerek, insanlık düşmanı düzeyine ulaştırıyor. Bu, doğa ve insanlık düşmanlığını globalizmle dünyanın en ücra köşelerine kadar iletiyor.

Savaşın yol açtığı insan kıyımı, savaş göçü ve yıkımın yaşamı dayanılmaz kılması, çevre kirliliği ve yeşilin yok edilmesi, doğal kaynakların talanı ve tahribatı, hak ihlalleri, kadın haklarının gaspı, işkence, gözaltında kayıplar ve faili meçhuller, sokak infazları ve cezaevi katliamları; geniş bir insani boyutlu mücadelenin oluşmasını sağladı.

Türkiye'deki gerici baskı düzeni, insani boyutlu mücadelelerin kendi alanında gelişmesine olanak tanımadı. Ayrıca, emek eksenli toplumsal mücadelenin bütün bu alanlardaki sorunları da içeren bir yelpazeye oturması, çevreciler, feminist gruplar, insan hakları mücadelecileri gibi yeni sosyal hareketleri de genel emek gücünün mücadele ve örgütlenme alanına çekti.

Sosyalist hareket olgunlaşırken

Türkiye sosyalist hareketinin çocukluk ve gençlik evrelerini aşarak olgunluk aşamasına geçmiş olan kesimleri; yaşanmış olan sürecin kısıtlılıklarını geleceğe aynen taşımanın yararının olmayacağını gören bir yerden, geçmişin olumlu birikimleri ve değerlerini yeni bir tarzı örgütlenmenin kaldıracı olarak kullanma perspektifine ulaşmıştır. Bu perspektif, sınıf bileşimindeki genleşmeyi, insani boyutlu muhalefet hareketinin sınıf hareketiyle girmiş olduğu yakın mesafeyi doğru bir şekilde görüp değerlendirmesini sağlamıştır.

Kürt halkının ulusal demokratik hakları uğruna mücadelesi önemli boyutlara ulaştı. Dost ve düşman saflarını netleştirdiği gibi, sorunun çözüm yollarını da yeniden aydınlattı. Kürt halkının düşmanları kendi saflarını militarizmin şiddet ve kıyım cephesi olarak sıklaştırırken, dostlarının da kendi saflarını yaşam ve zulme karşı dövüşenlerin cephesi olarak sıklaştırmasını zorunlu kıldı. Bu anlamda, ÖDP'nin oluşumuna, Kürt halkının mücadelesinin de önemli bir ivme kattığı açık bir gerçekliktir.

Emperyalizmin "Yeni Dünya Düzeni" dediği, global sömürü ve talan düzeninin dünya halklarının gözünde birkaç yıl içinde netleşmesi, dünya konjonktüründeki sağ dalganın, yıkılan sosyalist ülkelerdeki halkların yükselen itirazları başta olmak üzere, Avrupa ve üçüncü dünya ülkelerindeki sınıf ve toplumsal muhalefet hareketlerinin çeşitli mücadeleleriyle yer yer gerilemeye başlaması, insanlığın yeni bir dünya özlemini yeniden kışkırtmaktadır.

Bütün bu tarihsel, toplumsal, siyasal ve konjonktürel olgular; ÖDP'nin oluşumuna nesnel zemin teşkil etmişlerdir. Diğer bir deyişle, ÖDP, içinde bulunduğumuz tarihsel kesitin zorunlu toplumsal gereksinmelerinin bir ürünü olarak doğmuştur. Dolayısıyla, geçmişte birçok örneği yaşanan, bazen salt teorik tartışmaların ya da bazen salt pratik zorunlulukların bir araya getirdiği birliklerden farklı bir nitelik taşımaktadır.

Kuşkusuz, onun oluşmasına analık eden nesnel faktörlerin bunca güçlülüğüne rağmen, ÖDP'nin hiçbir yol ayrımıyla yüz yüze gelmeyeceğini kimse garanti edemez. Sınıf mücadelesinin farklı kesitlerinin çeşitli dalgaları, ÖDP'yi de kimi yol kavşaklarıyla yüz yüze getirebilir. Ancak, aslolan, ÖDP'nin ÖDP olarak sürgit var olup olmayacağı değil, onu yaratan tarihsel, toplumsal, siyasal olguların, kendine siyasal tercüman üretme düzeyine ulaşmış olmasıdır. Onun için, ÖDP, onu oluşturan siyasi güçlerin ya da şahsiyetlerin sınırlarını aşan bir etkiye ve ilgiye sahiptir. Elbetteki, bu etki ve ilgi, ancak doğru ve kitleleri her adımda politik etkinliğe çeken bir siyasal önderlikle gerçek bir kitlesel güce dönüşebilir. ÖDP'nin tarihsel sorumluluğunun püf noktası budur.

Sovyetler Birliği'nin çözülmeye başladığında Ruscada iç partiye "nomenclatura" dediklerini öğrendik. Şimdilerde bu yönetici sınıfın artıkları yaz aylarında Türkiye'nin kıyı bölgelerine akın ediyorlar...

ÖDP'de nomenclatura'nın oluşumu geciktirilebilir mi?

Mahmut EŞİTMEZ

Genel seçimlerin sabahı erken saatlerde bir televizyon muhabiri Necmettin Erbakan'a seçimlerden birinci çıktıklarını, ama tek başlarına hükümet kuracak milletvekili çıkaramadıklarını ve tüm partilerin de kendileri ile koalisyon yapmayacaklarını açıkladıklarını söyledi; "Ne yapacaksınız?" diye sordu. Soru Hoca'nın moralini bozmuş olacak ki, meşhur fırıldayan gözlerle şöyle bir baktı ve "Bu güzel bayram sabahında bana bu suali niye soruyorsun?" dedi. Belli ki seçimin getirdiği cansıkıcı durumun o da farkındaydı, ama bayram sabahını biraz uzatıp sefasını sürmeye çalışıyordu.

Ben de çok düşündüm şimdi tam da bir coşku ve şenlik havası yaşanırken, cansıkıcı anımsatmaların sırası mı diye sordum? Ama şenlik nasıl olsa bitecek ve madem ki "vaha mı, serap mı olduğumuz bizim performansımızla ortaya çıkacak" ben de kafama takılan birkaç noktayı tartışmaya açmak istiyorum...

Nomenclatura nedir?

Nomenclatura kavramı birkaç yıl önce neredeyse "pop" bir kavram haline gelmişti. Ama yavaş yavaş unutulmaya yüz tutuyor. Zamyatin'in "Biz"i de ya da Orwell'in 1984'ü önce topluma sonra da kendine yabancılaşmış bir parti ve bu partinin içinde aslında her şeye yön veren bir "iç parti"den söz ediyordu. Sovyetler Birliği'nin çözülmeye başladığında Rusçada iç partiye "nomenclatura" dediklerini öğrendik. Şimdilerde bu yönetici sınıfın artıkları yaz aylarında Türkiye'nin kıyı bölgelerine akın ediyorlar...

Siyasal partilerde yönetim mekanizmaları başlangıçtaki naifliklerini yitiriyor, günlük hayat içerisinde bir dizi pratik sorun ile karşı karşıya kaldıklarında partinin kendisi ile yabancılaşıyor ve giderek yönetici elit ve bir de parti tabanı olarak konumlanmış iki organizma ortaya çıkıyor. Ne yazık ki, ÖDP de bu gidişattan bağışık değil ve daha da önemlisi böyle bir durum ÖDP için, örneğin DYP, CHP ya da kendisini oluşturan herhangi bir bileşenden daha büyük varoluşsal bir tehdit içeriyor. Çünkü ÖDP herkesin kabul ettiği gibi bir koalisyon ve koalisyonun birçok bileşeni kendi içinde bir taban-tavan ilişkisine sahip. Yeni bir harmanlama yaratarak bir araya gelemezlerse, ÖDP yeni olmanın başlangıçta getireceği görece zenginliği bile yaşayamadan bir parti tabanına ve bir de parti yönetimine sahip olacak. Geçerken tabandan tavana kurulan bir parti iddiasının bizatihi "tavan" ve "taban" kavramlarını kabul ettiği, hatta yeniden ürettiği için ciddi sorunlar taşıdığına işaret etmek isterim.

Bu tehlikelere karşı iki umut verici nokta var ki, bu yazıyı kaleme almanın arkasındaki itici güçtür. Öncelikle ÖDP'nin kendisini oluşturan bileşenlerin aritmetik, asimetrik ya da metrik toplamından öte bir şey olduğu yönündeki iddia. İkincisi de "Bizim partimizde bilenle bilmeyen birdir" yönündeki söyleme ya da "ÖDP... yöneticisi" diye anons edildiğinde "Bu tür hitaplara alışık değiliz ve alışmaya da niyetimiz yok" yönündeki itiraza

kaynaklık olan naif iyi niyettir.

Dış etken olarak basitleştirme ve indirgeme

Endüstriyel kapitalist kurumların tümü de sağlam bir hiyerarşi üzerine oturmuştur. Aile, şirket, dini cemaat, siyasal parti ve benzeri kurumlar siyasal ve ekonomik iktidardan daha fazla pay alma isteğinde olan kurumlardır. Siyasal ve ekonomik iktidar ise baştan aşağı hiyerarşidir. Öte yanda endüstri ilişkileri insan emeğini parçalamış, zihinsel faaliyetlerle uğraşan insanlar ile fiziki emeğe dayalı alanlarda çalışanlar arasında, yazanla okuyan, söyleyenle dinleyen arasında aşılması gittikçe imkansızlaşan setler inşa etmiştir.

Bu bizim için verili bir durumdur. Aldığımız eğitimle, iş ve aile yaşamının gereklilikleri ile içkinleşmiştir, ama kurmaya talip olduğumuz yeni dünya ile uzaktan yakından alakası yoktur. Kuşkusuz sosyalizm yanlısı siyasal edimciler olarak bizler bu gerçeğin yarattığı gerilimin farkındaydık. Ancak özgür sosyalist bir toplum gerçekleşmeden, zorunluluklar dünyasından kurtulup, özgürlükler dünyasına geçemeyeceğimiz yönlü kadim inanış sayesinde gerilimi yumuşattık ve ne yapalım devrime kadar idare edeceğiz dedik...

Dışımızdaki önemli bir etki de medyanın hedeflediği kitle toplumunda sözü kolay anlaşılabilir ve akılda kalır tekerlemelere, şahsiyetleri de köşeleri yontulmuş medya figürlerine indirgeme eğilimidir.

Müşterilerine hediye olarak dağıttığı "arkorop"un prospektüsü gibi kalan yazılı haberciliğin ve lafı biraz uzattığında seyircinin kumandaya hamle yapacağının basıncı altındaki "araştırmacı televizyon gazeteciliği"nin hakikati olduğuna yakın bir şekilde tarif etmeye vakti ve takati yoktur. ÖDP ya da herhangi bir organizasyon onun için belirli sloganlar ve figürlerdir. Partinin tüm niteliklerini üzerinde toplamış bir ya da birkaç yönetici bulmak ve "yüce kamuoyuna" bunları sunmak, onların mesleki reflekslerdir. '68'de öğrenci "lider"lerinin polisten ve medyadan fellik fellik kaçtıkları ve polise yakalanmayıp ama medyadan kurtulamadıkları ve öğrenci "lider"i haline getirildikleri hala akıllardadır.

ÖDP süreci Ahmet İnsel'in de işaret ettiği gibi böyle bir basitleştirmeye ve indirgemeye olanak verecek nitelikler taşımaktadır. Parti yöneticilerinin medyada özellikle olumlu figürler olarak öne çıkması önemli bir moral kaynağı olmakla birlikte, kısa bir sürede medyadaki tüm süreçler gibi partinin kendisini seyirlik, uzak bir olaya dönüştürür ve parti yönetiminin çevresinde bir ulaşılmazlık halesi örer. İnsanları doğrudan siyasal edimde bulunmaktan alıkoyan ve sadece seçmen konumuna indirgeyen bir durumdur bu.

Siyasetin tarifi

Siyasetin tezahür sahasını "sınıf için iktidarı ele geçirmek" çabasına indirgediğimizde iktidar düşüncesini hem kamusal alanda, hem de kendi içimizde yeniden üretiyoruz. İktidarı ele geçirmeye kilitlenmiş bir organizasyonun iktidar gibi biçimlenmesi kaçınılmazdır. ÖDP içinde güçlü bir iktidar öncelikli eğilim yer almakla beraber, örneğin eşcinsellerin, sık sık gönderme yapılan ve nerede ise onlara da bir grup gibi davranılan "bağımsızların" ya da parti metinlerinde yer almış tembellik hakkı savunucularının (gerçekten böyle bir eğilim var mı, yoksa edebi metafor mu, çok belli değil) partinin iktidara gelerek çözeceği belirlenmiş sorunlardan öte kamusal alana dahil olma gibi eğilimleri vardır. Yıllardır arabalar, televizyon, kedi... gibi şahsi aksesuarlar arasına sıkıştırılmış bir özel hayat dışına çıkmak ve yeniden bir kamusal var oluş şeklini yakalamak bu kesimler için önemli bir ihtiyaçtır. Esasen bu kamusal var oluş şeklinin ve ihtiyacının iktidar merkezli bir siyaset anlayışı karşısında alternatifler üretebileceğine inanmaktayım. Bu sebeple partide farklı olanların uzak kendilikler olarak değil, bir 'birarada olma biçimi' yaratmasını sadece toplumsal muhalefeti toparlamak açısından değil, ama kendi var oluş sebepleri açısından da önemli görüyorum.

Temsil mekanizmaları ya da içiçe geçmiş silindirler

Temsil mekanizmaları her seferinde doğrudan katılımın fiziki ve mekansal imkansızlıklarından ortaya çıkar. Farklı kentlerde oturan binlerce kişiyi her defasında bir araya toplayıp karar almak mümkün değildir, gündelik kararların hızla alınıp uygulanması gereklidir gibi. Ama mekanizma kısa zamanda bu konumundan kurtulup kendi başına bir amaç olmaya başlar. Temsiliyet, aslında iktidar elitinin diğerlerine onaylatılmasıdır.

ÖDP içinde bu konuda iki eğilim öne çıkmış gibi görünüyor. Birincisi, ÖDP'nin gruplardan müteşekkil bir parti olduğunu iddia edip temsil mekanizmalarının bu oluşumu göz önünde tutmasını istiyor. Oysa ÖDP'nin gruplar kadar grupsuzların da partisi olduğunu, gruplara temsili bir imtiyaz sağlamanın demokratik olmadığını iddia eden ikinci bir yaklaşım var. Herkesin bireysel olarak adaylığını koyacağı, hatta seçim kampanyası düzenleyeceği bir model öneriyor.

Birinci yaklaşımın ÖDP'nin şimdiki terkibinin pek farkında olmadığını ve uzun süre hakim görüş olarak kalırsa ÖDP'yi birkaç siyasal yapının ittifakına indirgeyeceğine inanıyorum. Dolayısıyla ikinci yaklaşımın hakim olması varoluşsal bir zaruret olarak öne çıkıyor. Ama bu, partiyi yukarıda işaret etmeye çalıştığımız sorunlardan azade duruma getirmeye yetmiyor. Bir-iki aydır yapılan toplantıların tek değişmez konusu temsil mekanizmalarının nasıl oluşturulacağı... Kim ne derse desin temsil teknik bir ayrıntı olmaktan çıkıp parti var oluşunun kendi olmaya başlıyor. Genel izlenimimiz, temsil mekanizmalarının gerekliliği konusunda bir konsensüsün olduğu. Doğrudan katılımın yolları üzerine zihinsel bir tembellik hakim. Bu yöndeki çabalar da acil görevler listesi öne sürülerek ertelenme eğiliminde.

Sonuç yerine

ÖDP, "keşke"lerin partisi olarak tanımlandı bir iki kez. Aynı şekilde devam edersek partiyi bir "acaba"lar partisine çevirmek için elimizden geleni yapmanın gerektiğine inanıyorum. Bizim gibi birçok ÖDP'linin de "ya tutarsa" yaklaşımında olduğunu. Tutmazsa?.. Kaybedeceğimiz pek fazla bir şey yok ama, "kazanacağımız koskoca bir dünya var."

Bir ÖDP değerlendirmesi

Bindik bir alamete...

Ali Önder ÖNDEŞ

▼ ÖDP'ye geçmişteki klasik partilerin formunun giydirilmesini kastettiğim anlaşılmamalı. Bunun, bu aşamada doğru olmadığı gibi, mümkün de olmadığını biliyorum. Ancak yeni imaj yaratmak adına, işi geçmişten gelen birikimin mutlak reddine vardırmak, örgüt olmanın, olmazsa olmazlarını yok saymak, partinin daha başlangıçta şekilsiz bir sosyal çevreye dönüşmesine neden olur. Kaçınılması gereken budur.

ÖDP'nin oluşum sürecinde, ÖDP oluşumcularınca iki talep ya da önerme sıkça telaffuz edildi.

Birinci önerme: "Haydi, bir parti kuralım, ama içinde çok şey (hatta bazılarına göre her şey) olsun."

İkinci önerme (ya da birinci önermenin uç sonucu):

"Biraz (hatta bazıları için epeyce) partisi az olan bir parti olsun."

Yukarıdaki birinci önerme, farklılıklara rağmen, ÖDP oluşumunda belirleyici olan çoğunluğun dayandığı ana çizgiyi ifade ediyor.

İkinci önermenin (ya da sonucun) ise, içtenlikle "parti olmayan parti" tezini savunan çok az bir kesimin dışında, görünen, belirgin sahibi yok. Ama birinci önermenin ucunun ikinci önermeye temas ettiği ve olası sonuç olarak ikinci önermenin gerçekleşmesine güç verdiği de bir gerçek. O nedenle, birinci önermenin ucunda duranlar, ne derlerse desinler, ikinci önermenin ya da sonucun da sahibi olma sorumluluğunu taşımaktadırlar.

Yukarıdaki önermeler bu haliyle bırakılıp geçildiğinde keskin ve anlaşılmaz bulunup olumsuz bir değerlendirmeye tabi tutulabilir. Bu tür bir yargılamanın önünü kesmek için neyin amaçlandığını biraz açmak gerekiyor.

Gökkuşağının ortasındaki renk ne olacak?

Öncelikle bir önkabulü belirtmekte yarar var: "Öyle bir parti kuralım ki, alaimisema (gökkuşağı) gibi olsun", deniliyorsa, ÖDP'nin doğası gereği buna pek fazla itiraz edilemez. Zaten bu partiyle kendisini ilişkilendiren her yapı ya da birey bu çok renkliliği önsel olarak kabullenmiştir. Ancak fen bilimleri gökkuşağı oluşumunda renklerin dağılımıyla ilgili iki farklılıktan söz eder. İç gökkuşağında mor ortada, kırmızı en uçtadır. Dış gökkuşağında ise, kırmızı ortada, mor en uçtadır, diğer renkler araya dizilmiştir. Bu, güneş ışınlarının su damlacıklarında kırılması ile oluşan bir doğallıktır. Burada, kimsenin gökkuşağının renklerinin dağılımına ilişkin tercihi söz konusu olamaz.

Ancak, politika, parti ve partili mücadele alaimisema gibi doğal ve müdahalesiz bir nesnelliğin sonucuna tabi olamaz, olmamalıdır. Partili mücadele, her şeyden önce, nesnelliğin esas alındığı bir sürecin ürünüdür. Ama özellikle toplumsal ve siyasal mücadelede, öznel ya da iradi olandan bütünüyle yalıtık bir nesnellikten söz etmek mümkün değildir. Bu anlamda parti, nesnellikçe belirlenen ihtiyaçların ürünü olduğu kadar, verili nesnelliği dönüştürmeyi hedef alan bir perspektifin ürünüdür. Kısacası, parti, nesnel belirlenimci olmasına rağmen, bir o kadar da öznel müdahaleler sonucu dönüştürülen, biçimlenen bir yapıdır. Dolayısıyla gökkuşağının renk dağılımındaki kayıtsızlığı, partinin renk çeşitliliğine taşımak mümkün değildir. Eğer bu kayıtsız eğilim partiyi belirlerse, parti, parti olmaktan çıkar, kitleselleşme perspektifi, kitlesiz kuyrukçuluk komedisine dönüşür.

Peki, ÖDP'yi var eden nesnelliği ve bu nesnelliği dönüştürme iradesini ölçü alırsak, partiyi nasıl bir programatik ve siyasal eksene oturtmak gerekir?

Birincisi, ÖDP kızıl rengin merkeze alındığı bir gökkuşağı olarak kurgulanmalıdır. Bu, bütünüyle bir niyet ya da öznel bir tercih değildir. Hatta tam tersine, marksizmin en temel tezinin doğal ve genel sonucudur. Eğer toplumda temel çelişkinin emek–sermaye çelişkisi olduğu ve siyasal mücadelenin bu temel çelişkinin üzerine kurgulanabileceği ön kabulünü yadsıyan bütünlüklü yeni bir sistem yoksa (ki bana göre yoktur), partinin sınıf mücadelesini ana eksen alan bir çeşitlilik temelinde gelişebileceğinin de kabulü kaçınılmazdır. Zaten bunun dışında bir parti kurgusu, partinin marksizmle ilişkisinin kurulamaması anlamına gelir ki, bu durum, pasif "anarşizan" ya da pasif sol "muhalif" bir yapının oluşması sonucunu doğurur. O nedenle, ÖDP'nin sıklıkla söylenen çok renkliliğini önsel olarak kabul etmekle, renklilik içinde ana eksen saptaması arasında ilişkinin doğru kurulması ÖDP'nin geleceğini belirleyecek önemli gerilim hatlarından biridir. Bu belirlemenin, ÖDP'yi bugünden yarına işçi sınıfının nihai partisine dönüştürmeyi hedefleyen ham bir hayalle ilgisi yoktur. Murat edilen, sosyalizm mücadelesinin silkiniş fırsatının büyük ölçüde oluştuğu koşullarda marksist zeminin yitirilmemesi için bir atmosfer yaratılması ve korunmasıdır. Bugün, ÖDP içinde bu kaygıyı taşıyanların marksizmin temel ilkelerini esas alan bir platform ya da blok oluşturmaları için, konjonktüre dayalı da olsa, uygun bir zemin vardır. Yapılması gereken, marksizmin ana ilkeleri (emek–sermaye çelişkisi, sınıf mücadelesi, işçi sınıfını eksen alma...) üzerinde ortaklaşıp kalıcı bir platform oluşturmak ve bunu ikircıksiz deklare etmektir.

Örgütsel hiyerarşinin reddi parti içi demokrasinin reddidir

İkincisi, belirleyici bir eksenin yokluğunda, belirsiz bir çok renkliliğe yapılacak aşırı vurgunun parti içinde yaratacağı kaos riskiyle ilişkili bir olgudur. Parti iç işleyişinde, şirin görünmek ve yeni bir parti imajı yaratmak uğruna, kuralları esas alan bir örgütsel hiyerarşinin reddi, parti içi demokrasinin, katılımcılığın, kısacası partinin reddidir. Bu işleyişin, parti bürokrasisi oluşur saikiyle reddedilmesi daha da vahimdir. Çünkü, her türden örgütlenmede bürokrasinin varlığı kaçınılmazdır. Bürokrasinin olmadığı bir örgüt ya da parti düşünülemez. Partide asıl önlem alınması gereken tehlike bürokratizmdir, şefler hiyerarşisidir. Partide bürokrasi olmazsa, kurullar hiyerarşisi olmazsa demokrasi daha mı etkin olur? Katılımcılığın ya da taban inisiyatifinin zemini daha mı iyi oluşturulur? Bence, tam tersi, kurulların işlemediği, kurullar hiyerarşisinin olmadığı bir yapıda şefler hiyerarşisinin önü açılmış olur. Demokrasi ve katılımcılık şeflikler müessesesinin aksesuarı haline dönüşür.

Ayrıca parti işleyişinde kurulların ve kurullar arasındaki hiyerarşinin yadsınmasının yaratacağı diğer bir tehlike de meşru ve formel iletişim kanallarının tıkanmasıdır.

Bu tıkanmanın doğal sonucu, parti içinde ilişki ve iletişimin bütünüyle rastlantıya ya da özel ilişkilere dayalı kanallar üzerinden yürütülmesidir. Kurumsallaşamamış, meşru kurulları işlevli ve üretken hale dönüştürülememiş bir yapıda boşluğu kaçınılmaz olarak "şeflik ve ağabeylik" müessesesi doldurur. Bu durum, parti yaşamının dondurulmasına, dinamizmin yok edilmesine ve kaotik bir ortamın oluşmasına neden olur. Partide, "şeflik ve ağabeylik" kurumlaşmasının bir tek panzehiri vardır, o da meşru kurulların işletilmesi ve politika üretmede işlevli kılınmasıdır. Meşru kurullar ve bunların işleyiş normları oturtulamazsa, üyeler arası eşitlik, eşitler ilişkisi, katılımcılık, taban inisiyatifi... gibi kulağa hoş gelen kavramlar söylemden ve aldatmacadan öteye geçemez.

Yukarıdaki saptamalardan ÖDP'ye geçmişteki klasik partilerin formunun giydirilmesini kastettiğim anlaşılmamalı. Bunun, bu aşamada doğru olmadığı gibi, mümkün de olmadığını biliyorum. Ancak yeni imaj yaratmak adına, işi geçmişten gelen birikimin mutlak reddine vardırmak, örgüt olmanın, olmazsa olmazlarını yok saymak, partinin daha başlangıçta şekilsiz bir sosyal çevreye dönüşmesine neden olur. Kaçınılması gereken budur.

Gerilimlerin üzerine kırıp dökmeden gitmek...

Üçüncüsü, partiyi oluşturan yapıların, kendi içlerine dönük imaj yaratmak uğruna, parti olmamayı amaçlayan bir model yönelimine hoşgörü ile bakmamalarıdır. Biz kırk kişiyiz, kırkımız da birbirimizi biliriz. O nedenle kimse, "asıl program bizim cebimizde" anlayışıyla bu tür bir hoşgörüye kılıf bulamaz. Türkiye sosyalist hareketinde bugün hiç kimsenin cebindekiyle, elindeki avucundakiyle farklılaşarak öne geçme şansı yoktur. O yüzden, Türkiye solundaki harmanlanma süreci kolektifleşmeyi, o da yeniden bir harmanlanmayı getirecektir. Solun harmanlanma süreci gerekse parti içi, gerekse parti dışı ilişkilerde gerilimlerle ve salınımlarla sürecektir. Önemli olan, bu süreçte gerilimlerin üzerine kırmadan, dökmeden, ama korkusuzca gidip, salınımları ileriye taşıyıcı sıçramalara dönüştürmektir.

Siyaset yapma tarzı

Dördüncü saptama, partinin siyaset yapma tarzıyla ilişkili. En özlü tanımıyla siyaset, yoğunlaşma sanatıdır. Bugün Türkiye'de siyasallaşmanın önündeki en büyük kısıt siyasal yoğunlaşmanın önündeki engellerdir. Türkiye burjuvazisi, hiçbir zenginlik içermeyen yapay gündem çeşitliliği ile kitlelerin siyaseten yoğunlaşmasının önünü kesmektedir. Üst üste sunulan gündem ve bilgi bombardımanı siyasal olarak daldan dala atlayan sarsak bir kitle yaratmaktadır. Parti, politikalarıyla, oluşturduğu gündemlerle ve siyaset yapma tarzıyla bu engellerin üzerine gitmeli, kitlenin gerçek anlamda siyasallaşmasının önünü açmalıdır. Partili mücadelede siyasal

bağımsız bir şekilde salt iradi

yoğunlaşmanın en önemli araçlarından biri kampanyalardır. Güncelliği boğar ve partiyi kilitler korkusuyla siyasal kampanya örgütlenmesine karşı çıkmak, güncelliğin ve sunulan yapay gündemlerin kuyruğuna takılmak olacaktır. Bundan kaçınılmalıdır. Ancak bu, güncel politikadan bütünüyle kopup kampanyacı parti konumuna düşmeden yapılmalıdır. Sosyalist siyasal mücadelede öyle alanlar vardır ki, uzun erimli bir perspektifle üzerine gidildiğinde hem siyasal yoğunlaşmanın önü açılır, hem de siyasal ve örgütsel getirisi oldukça fazla olur. Örneğin, bugün işçi hareketinin ve sendikal yapıların durumu, sendikasızlaştırma–taşeronlaştırma, Kürt sorunu, öğrenci gençliğin sorunları... hepsi birer kampanya alanıdır. Bu tür sorunların üzerine yalnızca güncelliğe hapsolmuş müdahalelerle gitmenin hiçbir getirisi olamaz. Yapılması gereken, tanımı net yapılmış politik perspektifle, partinin, parti kitlesinin ve muhataplarının siyaseten yoğunlaşmasını sağlayacak kampanyalar örgütlemektir. Üye kazanma kampanyası da ancak böyle bir politik atılımla birlikte gerçekten anlamlı ve getirisi olan bir kampanyaya dönüşebilir.

Emek Barış Özgürlük Bloku sürmeli

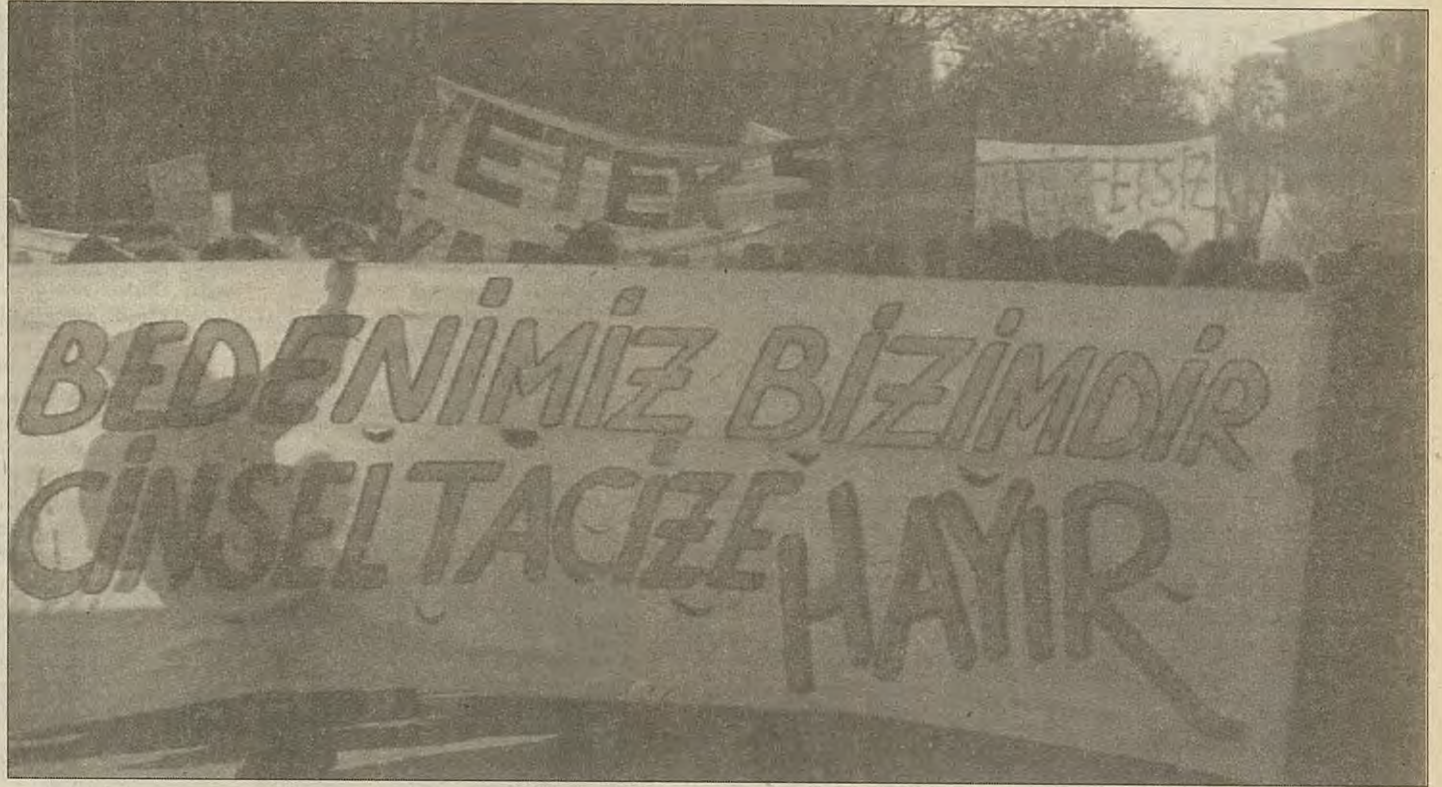
Beşincisi, Türkiye siyasetinin süreklileşen gündemi olan Kürt sorununa yaklaşımla ilgili. BSP'nin seçim öncesinde, bütün eksikliklerine rağmen Emek Barış Özgürlük Bloku'na katılması önemli bir adım olarak değerlendirmek gerekiyor. Bugün Türkiye sosyalist hareketinin, işçi sınıfı ile sosyalistler arasında açılan mesafeyi kapatmak sorununun yanı sıra, kent ve kır yoksullarının muhalif dinamizmine ulaşmak ve bu potansiyeli açığa çıkarmak gibi bir sorunu da vardır. Kent ve kır yoksullarının potansiyel dinamizmiyle işçi sınıfı mücadelesini ilişkilendirmenin bugün büyük ölçüde Kürt dinamizmiyle doğrudan ilişki kurmaktan başka yolu görünmemektedir. O nedenle parti, Kürt marksistleri, Kürt emekçileri ile buluşma ve ortak mücadele etme zemini olan Emek Barış Özgürlük Bloku'nda, bloku sınıf mücadelesi eksenine daha çok çekerek ısrarlı olmalıdır.

Sonuç olarak, kabaca bir ayrıştırma yapılırsa, yukarıdaki değerlendirmelerin ışığında ÖDP'ye ilişkin iki farklı kurgunun varlığından söz etmek mümkün. Birincisi, sınıf dışı dinamikleri eksensel olarak işçi sınıfı ile eşitleyen, hatta çoğu zaman sınıf dışı dinamikleri sınıfın önüne çıkaran ve şu anki ÖDP programında ve siyaset tarzında ifadesini bulan kurgudur. Ki bu kurgu partinin geleceğini belirlerse süreç içerisinde siyasal perspektifsizliği, donmuş bir yapıyı ve bütünüyle düzen içine çekilmeyi de getirecektir. İkincisi ise, işçi sınıfını eksen alan, toplumsal dinamikleri bu ana eksenle ilişkilendiren kurgudur. Partide marksist zeminin yitirilmesine karşı çıkan ikinci kurgunun doğal olarak ÖDP'nin şu anki programı ve siyaset tarzıyla barışık olması mümkün değildir. Önümüzdeki dönemde partiyi esas olarak bu iki farklı kurgunun yaratacağı gerilim belirleyecektir. Kısacası, ya ÖDP programını gözümüzün içine sokarak, "farklılığınız ne" diye soran "sosyal demokrat" saldırganlığı içimize sindireceğiz, ya da parti içinde marksist eksende ortaklaşarak örgütleneceğiz.

Bu anlamda, bugün parti içinde ne yaptığını ve ne yapacağını bilenlerin sırtında yumurta küfesi vardır. Ama bununla birlikte yumurtaların kırılıp dökülmeden taşınabileceği bir zemin de vardır.

Tarih, sırtında korkusuzca yumurta küfesi taşıyabilen ÖDP içindeki ve dışındaki marksistlere yeni bir sorumluluk yüklüyor: Sorumluluktan kaçmadan, ama yumurtaları da kırmadan yürüme sorumluluğu.

Bu, tercih değil, zorunluluktur, sorumluluktur.

ÖDP, kadın kotası ve cinsel ayırımcılık

Kemal İNAL

Feminist hareketin çeşitli alanlarda (siyasal, eğitsel, işgücü, vd.) cinsel ayrımcı görüş, politika ve uygulamaları ortadan kaldırmak gibi bir hedefinin olduğu herkesin malumu. Cinsel ayrımcı (sexist) bakış açısının çeşitli nedenlerle erkek egemen bir kültürün sonucu olduğu vurgulanmaktadır. Bu açıdan doğal olan ve kabul edilen biyolojik/fizyolojik açıdan cinsellik (sex) ile benimsenmeyen ve cinsel ayrımcılığın bir boyutu ve sonucu olarak görülen (ve tarihsel–toplumsal ve kültürel süreçler içinde kurulduğu ileri sürülen) toplumsal cinsellik (gender) arasında doğru bir ayrım yapılmaktadır. Feministlerin bu iki boyutun birbirinden farklı olduğu (ve onlara göre doğal olarak ayrı olmalı) ve bu nedenle birinci alandaki kimliğin (sex'in) ikinci alan üzerinden ve ikinci alan (gender) kullanılarak sömürüldüğü şeklindeki saptaması, bazı ilginç ve aynı zamanda ÖDP'li feministler açısından tutarsız sonuçlara yol açmaktadır. Bu tutarsızlığın ve çelişkili durumun kökeninde ise feminist teorinin politik ve ideolojik mücadele tarzının yanlışlıkları yatmaktadır. Ortaya çıkan yanlışlıkların düzeltilmesi sadece ÖDP'li feministlerin sorunu değil, tüm ÖDP'lilerin bir açmazı ve eksikliğidir. Bunları tek tek incelemek gerekli.

Sex/gender ve kota

ÖDP'nin parti tüzüğünde kadınların yönetim organlarında (erkeklere göre dengeyi sağlayıcı bir anlayış açısından) temsili için bir lehte ayrımcılığın ifadesi olarak yüzde 30'luk kota uygulaması söz konusu. Partinin programında ise "hukukun erkek egemenliğini esas alan yapısında köklü bir değişime gidilmeli ve kadınlara karşı cinsiyetçi hükümler yasalardan ayıklanmalı" ve bunun için olmak üzere de "lehte ayrımcılık ilkesi yasayla desteklenmeli"dir, denilmektedir. Biri programda, öteki de tüzükte yer alan bu iki madde ya da bakış açısı,

birbirine aykırı ve birbirleriyle tutarsızdır. ÖDP içinde kadınların lehine olmak üzere kota uygulaması, hem sex, hem de gender açısından cinsel ayrımcılığın doğrudan bir ifadesi olarak ortaya çıkmaktadır. Kota uygulaması ve tercihi, eşitlik adına yaratılan bir tür eşitsizliktir. Kota, her türlü ayrımcılığa karşı çıkanların ısrarla istedikleri yeni bir ayrımcılık politikasıdır. Bir insanı sadece cinsel kimliğinden dolayı belli bir bağlam ve düşünce içine yerleştirmenin adı cinsel ayrımcılık (sexizm) ise kadın kotası da bu cinsel ayrımcılığın bir başka biçimidir. Kadınlara kota uygulaması benzer başka tür sorunlara yol açabilir. Kaldı ki ÖDP içinde bulundukları konum gereği, kadınlara istinaden kendileri için de kota uygulaması isteyecek bileşenler çıkabilir. Her türlü ayrımcılığın öncelikle ve daha titiz biçimde kaldırılması gereken yerler (ÖDP gibi) demokratik eğilimli oluşumlar ise, buralarda "eşit", eşitliğe dayalı eşitlik yapay araçlarla kurulamaz. Her türlü (sınıfsal, ulusal, etnik, cinsel vb.) mücadelenin en doğal seyri, seyirci konumuna ulaşmadan çabayla ulaşılan ve verilen mücadeledir. Elbette kadınlar evde, işyerinde ve diğer alanlarda erkeklere göre daha çok ezilmekte ve sömürülmektedir. Kadınların cinsel açıdan sömürülmesi ve emeklerinin erkeklere göre daha düşük ücretlerle değerlendirilmesinde, özel alan olarak görülen, gerçekte son derece genel ve politik olan evdeki baskıya dayalı yaşam tarzının nedenleri sadece cinsel alanda aranmamalıdır. Bunda, yani bir cinsiyetin diğerinin üzerinde tahakküm kurmasının kökeninde egemen sosyo–ekonomik sistemlerin bir belirlemesi vardır. Bu rol birincil bir önem arzetmektedir. Gerek sex, gerek gender alanındaki ayrımcılıklara karşı yapılacak bir mücadelenin politik alandaki demokratik/sınıfsal mücadeleyle ilişkili olması gereklidir. İki mücadele boyutunun (cinsel ve sınıfsal) birbiriyle içiçe geçirilmesi, kayıtsız/koşulsuz bir ittifakı gerektirir. ÖDP içinde bazı bileşenlere en küçük bir ayrımcılık sağlanması durumunda, kota gibi uygulamalar içinden çıkılamaz yeni sorunlar doğurabilir. Biri kalkıp, "madem kadın kotası var, ben de yönetime işçi kadınların girmesini istiyorum; yani kadın kotasının işçi kadınlara uygulanmasını talep ediyorum" derse, ardından da parti içindeki yeşillerin, anarşistlerin, savaş karşıtlarının da "bizler de azız, parti içinde fikirlerimizi yönetimler aracılığıyla uygulamaya koyamıyoruz; bu yüzden biz de kota istiyoruz" diyebilir ve deme hakkına da sahiptirler.

Aidiyetlerin ittifakı

ÖDP içinde orta yerde çözülmeden duran ve üzerinde geniş boyutlu tartışılması gereken birçok konu vardır. Basit, sıradan ve uygulamaya ilişkin görünen birçok sorunun aslında teorik, politik ve ideolojik alanlara ilişkin olduğu kabul edilmelidir. En sıradan biçimde görünen (örneğin örgütlenme modeline ilişkin) bazı ilk deneyimlerin, ideolojik ve teorik boyutta çözümlenmesi gereken özellikleri olduğu görülmektedir. Kota, basit bir temsil sorunu değildir. Bir anlayışın bakış açısıdır. Bu anlayışın savunucularının, uzun soluklu mücadelelerin deneyimleriyle dolu olan tarihte, hakların verilmediği ama söke söke alındığını içeren örneklerin neyi ifade ettiğini bilmemeleri mümkün mü? Hayır, ezilen sınıfsal, etnik, ulusal ve cinsel kimliklerin temsil hakkını hak ederek aldıkları ve ancak bu biçimde kalıcılığın sağlandığı bilinmelidir. Her türlü hakkın (parlamentoda siyasal temsil, bürokraside yöneticilik, hukuksal alanda eşitlik, eşit işe erkeklerle aynı ücret, vb.) elde edilmesinde tek bir kimliğin etkili olduğu söylenemez. Kapitalist sistemde her türlü ayrımcılığa, sömürüye ve eşitsizliğe karşı kazanılan haklarda bir değil, birden fazla aidiyete eklemlenmenin belirleyici rolü vardır. Tek bir aidiyete bağlı kalma, o alanda kurtuluşu sağlayamaz. Hayat bir bütündür. Özgürlük, ancak tüm aidiyetleri kullanabildiğimizde gerçekleşebilir. Ama, sınıfsal aidiyetimiz hala öteki aidiyetler açısından anahtar aidiyet olma konumunu sürdürmektedir. Çünkü her türlü (cinsel, etnik, dinsel, dilsel, ulusal, bölgesel, vb.) sömürü ve eşitsizliğin sınıfsal bir temeli vardır. Sınıfsal açıdan da üretilemeyen hiçbir ilişki yeniden üretilemez. Bu toplumda Manukyanlar'ın, Leyla Alatonlar'ın, Tansu Çillerler'in, Lale Aytamanlar'ın cinsiyet değil, zihniyet temelinde birtakım yeniden üretim ilişkilerine katıldıkları açıktır.

Sahici mücadeleyle sahici kazanım

ÖDP içinde kendi ilçemden (Çankaya) gördüğüm ve partiye ilişkin ne kadar haber/makale varsa bunları okumalarıma dayanarak söyleyebilirim ki, bir "eşitlikçi söylem kadınların uysallığı ve suskunluğu üzerinden" sürdürülmektedir. ÖDP Ankara örgütlenmesi içindeki gerek feminist, gerek feminist olmayan partili kadınlar, uysal ve suskun bir konumda değillerdir. Söz alma, yönetime girme, tartışmalara katılma, yanlışları eleştirme, öneriler getirip bunları uygulama, vb. birçok etkinlik içinde olan ÖDP'li kadınlar, en azından Ankara özelinde girişken, çalışkan ve sıradışı bir tablo çizmektedirler. Kendilerini kanıtlama gibi gereksiz bir görüntü içine de girmeden doğal bir parti–içi mücadele seyrini etkiliyorlar, belirliyorlar. Böyle yaparlarken de erkekler tarafından hiçbir cinsel değerlendirmeye maruz kalmıyorlar. Çankaya ilçe yönetimi ve İl'le ilgili seçimlerde aday olan (ve seçilen) hiçbir kadın ehliyet, beceri, yetenek ve vb. açısından sınanmaya/deneme tabi tutulmadı. Böyle bir şey kimsenin aklından bile geçmedi. Bu konuda biz ÖDP'lilere başta ÖDP'li feminist arkadaşların inanması, bir gerçeklik zorunluluğudur. Örtük ya da açık bir cinsiyetçi tutum söz konusu değildir. Erkeklerin toplumsal yaşamda kadınlara göre daha etkin konum, rol ve statülere gelmesi (ÖDP buna da karşıdır), kuşkusuz onlara ÖDP içinde ayrıcalık sağlamaz, sağlamamalıdır da. Parti içinde hiçbir cinsiyete, mesleki gruba, siyasal harekete, bölgesel özelliğe, konuşma biçimine prim verilemez. Bu, her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını talep eden bir partinin "içi şeni yakar, dışı da beni" sonucuna doğru yuvarlanmamasından başka hiçbir şeye yol açmaz. Aslolan fırsat vermek değil, çalışarak o fırsatları (aslında olanakları) yaratmaktır. Sahici kazanımlar sahici mücadeleleri gerektirir. Kadınların özgül konumları, toplumda erkeklere göre dezavantajlı olduklarını gösterir. Doğru. Fakat dezavantajı avantaja çevirmek ya da kota vb. araçlarla avantajları eşitlemek değil, parti içinde ve giderek tüm toplumda avantajları ortadan kaldırmak, asıl mücadele hedefi olmalıdır. Konum, olanak ve performansların eşitlenmesi, her türlü avantaja karşı olmayı gerektirir. ÖDP'li (sosyalist) feministlerin kota sorunuyla böyle erken bir dönemde muhalifliğe yönelmeleri, daha henüz üye kaydına bile başlamamış partide içinden çıkılamaz sorunlar yaratabilir.

Elbette parti içinde her renk bir bileşen, her bileşen de ortak geleceğin eşit ortaklarıdır.

AĞIR AKSAK ÖYKÜLER

Hazım RUHİ

Hiiii! Oh My God

"Aziz misafir gelmiş, şeker şerbet ez hanım"
Arnold Schwarzeneger

12 Mart çok önemli bi tarih oldu artık. Eskiden sadece Demirel'in "şapkayı alıp gittiği" tarih olarak anılırken, buna bir de Gazi Mahallesi olayları eklendi. Kahraman polisimiz ölü sayısını yirmiye çıkararak orada yaşayan halkın güvenliğini sağlamış oldular. Olayları hep birinci ağızdan dinlemeyi sevdiğimden pat diye bi telefon patlattım Orman Şaşanlar Bey'e:

– Alo! Bir, iki, üç! Alo! Bir, iki, üç! Ses kontrol!

– Bu manyaklığı senden başkası yapmaz Hazım. Söyle bakayım ne istiyorsun?

– Sayın Orman Bey. Değerli büyüğüm. Bu saatte rahatsız ettiğim için çok özür dilerim. Gazi olaylarını soracaktım da...

– Ulan her önüne gelen de bunu soruyo be! N'olmuş yahu! Bu işlerin bizimle ne alakası var, anlamıyorum.

– Abi, dalga mı geçiyorsun? Televizyon kaç kez gösterdi. İki polis ölü olduğunu sandıkları kızı bacağından sürükleyerek çöpün yanına getirip copluyorlardı, tekmeliyorlardı.

– Ne copu, ne tekmesi! O bir çeşit dans evladım. Dans insanın ruhunu inceltir. Polis akademilerinde eğitimin bir parçası bu! Brezilya'da samba olur ya! Ya da rep dansı filan! Hani Cartel grubu yapıyordu ya! Hip–hop dansı!

– Peki bu dansın adı ne?

- Copcop!

- Ha, anladım. Ne güzel! Peki takır takır kurşun sıkan polis?

- Montaj o Hazımcığım. Rezervuar Köpekleri diye şiddet dolu bir film var. Oradan alıp monte etmiş televizyoncular.

- Vay alçaklar! Bu televizyoncular da kudurdu vallahi! Peki yirmi kişiyi kim öldürdü orada saygıdeğer büyüğüm.

- Gaziosmanpaşa canavarı!

- Anlamadım.

– Şimdi bizde canavar bol mu değil mi! Trafik canavarı, Van Gölü canavarı, Kasımpaşa canavarı. İşte burada da mutlaka bi canavar parmağı var. Şerlok Holmes gibi adamım. Bu kesin canavarın işi ve komşu ülkelerden birinden gelmiş. Orada eğitim görmüş herhalde. İz üstündeyiz. Polise çamur atmayın. Polis de bu halkın çocuğu. Polis Libya Sosyalist Halk Cemahiriyesi çocuğu değil ki! Yapmayın arkadaşlar. Bunların hepsi kuzu, kuzu! Hepsi çok şeker şeyler!

- Abi, biraz sallıyormuşsun gibime geliyor. Halk çok şikayetçi ama..

- Ne! Nasıl olur! İftira! Biz Gazi halkıyla iç içeyiz. Onların dertlerini dinliyoruz. Çeşmelerden evlere su taşıyoruz. Onlara lolipop dağıtıyoruz. Her şeyi tatlılıkla halletmeye çalışıyoruz. Yaşlıları karşıdan karşıya geçiriyoruz. Fakat ne hikmetse kendilerini gelen arabaların altına atıyorlar. Bir de gençler çok çelimsiz. Hepsi çok cılız. Beslenme yetersizliğinden olsa gerek. Polislerimiz artık onlarla içli dışlı oldukları için şakacıktan bir-iki cop vuruyorlar, ama nedense bu gençlerin kolları bacakları çıt diye kırılıyor. Kalsiyum eksikliği herhalde.

- Ama abi, yine de polis...

- Kes lan! Adamı sinirlendirme şimdi. Sen polisin neler çektiğini biliyor musun? Loş odalarda, mahzen gibi yerlerde, bodrumlarda ilkel koşullarda sorgu yapıyorlar. Çoğu romatizmalı. Haftada üç gün soğuk aldıklarından yorgan döşek yatıyorlar. Sonra alet edevat eksikliğimiz var. Dört koli filistin askısı ısmarladık, hala gelmedi. Para yok. Karakola gelen elektrik ve tazyikli suyun, pardon normal su işte, parasını ödeyemediğimiz anlar oluyor. Bu yüzden sorgularda daha az elektrik, su harcıyoruz. Hangi Latin Amerika ülkesinde pet şiye suyuyla işkence yapıldığını gördün sen. Ama bizde oluyor işte! Parasızlığın gözü çıksın.

- Yani sizin hiç mi hatanız yok.

- Olmaz olur mu! Hatasız kul olmaz. Hatamla sev beni. Dermansız dert olmaz. Nanananinom...

- Bravo Orman Abi! Bi de Ferdi'den patlatsana canım abim benim.

- Ay, iyice sinirlerim gevşemiş Hazım. Neyse ne diyordum. Şehit Mahallesi, pardon Gazi Mahallesi halkına sesleniyorum. Delikanlılarsa makamıma gelsinler. Söz, cop yok! Şalteri indiricez. Elektrik de olmayacak. Mum ışığında bana sorunlarını anlatsınlar. Romantik bir şekilde oturup dertleşelim. Sonra da kapı yerine sekizinci katın penceresini kullanıp mutlu bir şekilde evlerine gitsinler.

- Çok sinirli konuşuyosun be Orman Abi!

- Asabiyim ben, mazeretim var.

- Ne mazretin var abi!

- Polise yüklenmeyelim. Memleketin bölünmez bütünlüğü önemli. Yoksa kelle koparırım. Yemeklerden kelle paçayı severim. Bizim gençliğimizde pantolonlarda bi İspanyol paça modası vardı. Modacı Rıfat Özbek kreasyonu... Ayy, sonunda sapıttım işte. Kapatıyorum Hazım. Daha fazla dayanamayacağım.

Çat diye kapadı telefonu Orman Bey. Durumuna çok üzüldüm. Beyni ve vücuduna faşizm ve sadizm virüsü girmiş. Bu hastalığa antibiotik işlemez. Aşısı da yok. Vah, vah, vah! Canım sıkıldı işte! Bu durumlarda hemen tekaüt amcam Nusret Cimcimdal'ı ararım. Hemen telefonu çevirdim. Kadife sesli tekaüt savcı karşımdaydı işte!

- Aloo! Kimsin! Titre ve kendine dön! Yaşasın Türk-İslam sentezi ve Çırpınırdı Karadeniz bakıp Türk'ün bayrağına, ah ölmeden...

- Bi dakka amca. Benim. Hazım.

- Hay Allah! Bugünlerde kendi kendimi gaza getiriyom hep yahu! Hep bu Orhan Kemal'in yüzünden.

- Yaşar Kemal diyecektin herhalde.

- Haa, tamam o işte! Bölücü herif! Kaka adam! Nasıl da kafa tuttu mahkemeye. O ne tehditkar tutum öyle! Hakimin dudağı uçukladı. Mübaşir altına kaçırdı. Yapılır mı öyle şey! Koskoca bir şaire yakışır mı!

- Amca, şair değil. Yazar, yazar!

- Yazar olsun, kaç yazar! Bu ülkenin bölünmez bütünlüğüne kimse dil uzatamaz. Bu memlekette kanun var, ney var, cümbüş var...

- Nusret Amca, ne oldu sana!

- Bi şey olduğu yok. O Kemal Tahir'se ben de anlı şanlı Nusret Cimcimdal'ım. Kanun kısa boylulara ayrı uzun boylulara ayrı uygulanmaz. Ayrıca yaşasın Başbuğ Türkeş.

- Ama Nusret Amca, bu ülkenin en ünlü en duyarlı yazarlarından biri Yaşar Kemal. Hem üstelik barış yanlısı. Düşüncelerini açıkladı diye hapse atmanın ne anlamı var?

- Bizde böyle. Tak tutacaksın, tak atacaksın. Düşünce özgürlüğüne gelince. Her canlı mahluk düşünür. Bak bir örnek vereyim. Benim rahmetli köpeğimi hatırlıyorsun değil mi? Hani bir de şiir yazmıştım ona. Ay içim sızladı. Dur şu şiiri okuyayım önce. Ruhunu şadetmiş olurum. Dinliyor musun, okuyorum. Benim cici köpeğim/Sana kol gibi kemik vereyim/gel biraz da seveyim/evimi bekle. Nasıl?

- Mükemmel! Gözlerim doldu. Köpek olasım geldi. Bu ne sevgi ah, bu ne ızdırap!

- Neyse devam edeyim. Şimdi bu benim Goldie ben eve geldiğimde nemli gözlerle bana bakar, hemen gidip terliklerimi getirirdi, sonra mutfağa geçip bana sahanda yumurta yapardı, gece olunca da kucağına alır yatağıma götürürdü. Sabahları da benden önce uyanır, kahvaltımı hazırlardı. Kızarmış ekmek bile koyardı önüme. Şimdi söyle bakayım bana. Herhangi bir canlı bunları düşünmeden yapabilir mi? Yapamaz. Peki benim sevgili köpeğim bunları hiç açıkladı mı? Beni köpekler gibi sever, hastadır bana. Siz hiç kalkıp onun "Nusret seni çok seviyom valla billa" diye düşüncesini söylediğini gördünüz mü?

- Ama Nusret Amca, o bir hayvan.

- İyi ya ben de onu söylüyorum. İnsan da düşünen bir hayvandır. Memleketin selameti için kanunlar vardır. Türk Ceza Kanunu'nun 8. maddesi 12. fıkrasına göre...

- Hah, ne güzel. Hadi bi fıkra anlat da neşemizi bulalım amcacığım.

- Höst! Kendine gel Hazım. Devlet işi ciddiyet ister. Şakacı olmak, hokkabazlık yapmak sekiz aydan başlar. Kaşınıyosun herhalde. Leyla Zana, Hatip Dicle ve Orhan Doğan'ın yanı boş, hatırlatırım.

- Yapma amca. Sadece küçücük bir şakaydı. Sen ne dersen haklısın. Zaten Yaşar Kemal'in müebbete mahkum olması gerekiyor bence.

- Hah, işte şöylee! Yola gel biraz: Sana mı kalmış Namık Kemal'i savunmak. Hadi uyu bakıyim. Memleket bizden sorulur. Bin atlı o gün akınlarda çocuklar gibi şendik. Başbuğ Türkeş, Başbuğ Türkeş.

Usulca kapattım telefonu. Her tarafımı ter basmıştı. Bir günde iki değerli ve ürkütücü şahsiyetle konuşmak yormuştu beni. Hemen yatağa uzandım. Bir süre sonra da kalkıp kitaplığıma yöneldim. Ve nedense Y. Kemal'in "Akçasazın Ağaları" adlı kitabını çekip aldım raftan. Tekrar uzandım yatağa. Usul usul okumaya başladım. Birazdan uyumuşum. Rüyamda bir sürü insan gördüm. Bakışlarından belli, bunlar iyi insanlardı ve güzel atlara binmiş gidiyorlardı.

BİR GÖRÜŞ

Sayın Atilla İlhan, fena halde yanılıyorsunuz

Timur DANIŞ (*)

Atilla İlhan 3 Mart 1996 tarihli Milliyet'te Nilgün Cerrahoğlu ile yaptığı "Pazar Sohbeti"nde Özgürlük ve Dayanışma Partisi'ni kastederek şöyle diyor: "... Yani kumsalda pet toplayan çocukları alacaksın ve bununla sosyalizm yapacaksın. Bu soytarılıktır", "Türkiye'de bunlar çok küçük ve kendini Batılı sanan zavallı bir azınlıktır. Sol parti işçi sınıfından destek alan partidir. İşçi sınıfından destek bulamayınca toplum içinde başka takım destekler arıyorlar. Bula bula eşcinselleri, feministleri ve pet toplayan çocukları buluyorlar."

Söyleşi şöyle devam ediyor:

Nilgün Cerrahoğlu: *"Pet toplayan çocuklar" çevreciler mi oluyor?*

Atilla İlhan: *Bodrum'da gidip pet şişe topluyorlar. Bunlar sululuk.*

Nilgün Cerrahoğlu: *"Sulu" olmayan sol nasıl olmalı?*

Birinci sözüm, Özgürlük ve Dayanışma Partisi içinde, programının çevre bölümünde yapılan yanlışlıkları değiştirmek için yer aldıklarını söyleyen arkadaşlarla, Bilge Contepe, İsmail Duygulu ve Sosyalist-Yeşiller'e. Lütfen ilk fırsatta Atilla İlhan tarafından çevrecilere bulaştırılan "zavallı azınlıklar", "bunlar sululuk" gibi hakaretlere yanıt veriniz ve Atilla İlhan tarafından ÖDP üzerinden çevrecilere, aslında "yeşillere" yapılan saldırıyı önleyecek ted-birler alınız. ÖDP içinde çalışıp, yeşilleri sosyalist harekete eklemlemeye çalışan "Sosyalist Yeşiller"in söylediklerinin altını doldurup doldurmayacaklarını anlayabilmemiz için bu iyi bir fırsattır.

İkinci sözüm Nilgün Cerrahoğlu'na.

Sayın Cerrahoğlu. Röportajınızda "Sulu" olmayan sol nasıl olmalı, diye soruyorsunuz. Yani siz röportajın heyecanına kapılıp, solu sulandıranların çevreciler olduğunu söylüyorsunuz. Konuştuğunuz kişinin etkisi altına girip, bağımsızlığınızı kaybetmeniz gazeteciliğinize gölge düşürüyor. Türkiye'de ve dünyada çevreci ve yeşil hareket hakkında soracağınız ciddi sorularınız varsa size birçok isim vereceğimi not etmenizi rica ederim.

Üçüncü sözüm ise Atilla İlhan'a. Atilla bey sık sık çevre konularında konuşuyor. Bir keresinde Aktüel dergisinde "Türkiye'de kimin başına asit yağmış" demişti. Bu sorusunun yanıtı çeşitli yazılarla ona verildi. Cevap adresine ulaşmış ki, şimdi de, "Türkiye'de olan (benim notum: Çevre sorunları anlamında) iki-üç belediye civarındaki pislenmedir" diyor. Atilla beyin küçüğü olarak ben davetimi yapıyor ve bekliyorum. Kendileri sulu olmayan, ciddi yeşil konularda konuşmaya tenezzül ederlerse sevineceğim.

Gelelim Atilla beyin "Pet toplayan çocukları"na. İşte bu nokta Atilla beyin yanıldığı noktadır. Onun pet toplayan çocuklar dediği Çevre Koruma Vakfı-ÇEVKO'nun yaz tatillerinde, biraz harçlık, biraz tatil vaadi ile kandırdığı gençler, çocuklarla kaşarlanmış çevre tüccarı belediye başkanlarıdır. Pet toplayan çocukların, uzaktan ve yakından Türkiye'deki yeşil hareket ve çevreci hareketle ilişkisi yoktur. Atilla bey bu gençlerle ilgili daha detaylı bilgi almak istiyorsa, Türkiye'de çevre hareketi üzerine çalışan Arnd Michael Nohl'un araştırmalarına göz atabilir. Arnd'ı bulmakta zorluk çekiyorsanız, Hürriyet gazetesinden Hürriyet Yılmaz'a Çekül'ün içyüzünü sorabilirsiniz.

Bu arada benim bu pet işine nasıl baktığımı, petlerle ilgili olarak "kumda pet toplamak"tan öte, "katı atıklar" konusunda neler yaptığımı anlayabilmeniz için, Ekonomi Politika dergisinin ikinci sayısına bir göz atmanızı tavsiye ederim. Gazetecilik yaşamımda benim için en büyük onur, "Ekonomi Politika dergisinde "SASA'nın Pet Hilesi: Yeşil Yalan" başlığı ile yayınlanan haberi hazırlayan grup içinde olmaktır.

EP dergisi birçok baskıyı göze alarak birçok dev kuruluşu karşısına alma pahasına bu haberi yapabilmişti. Katı atıklar, plastikler, petler, PVC'ler, yeşili, politikasını, siyasetini anlamaya hevesliler için en iyi okuldur. Samimi ya da art niyetle bu okula ilgi duyanlara, anlaşılır, basit ve ciddi olması bakımından EP'nin ikinci sayısının kapağını öğütlüyorum. Atilla bey katı atıklar konusuna iyi çalışır, ödevlerini düzgün yaparsa, ona, yeşil hareketin diğer konularının neler olduğunu, hatta petlerden nükleer santrallere giden yolu söylemeyi, kuzeyli ülkelerin teknoloji transferi ile nasıl emperyalistlik yaptıklarını fısıldamayı vaadediyorum.

EP'de yayınlanan "Yeşil yalan" haberine emek veren birçok kişi şu anda ÖDP hareketi içindeler ya da ilgi duyuyorlar ya da ilişkililer. "Yeşil Politika" sayfaları yeşillerle ittifak arayanlara, bu işin nasıl olabileceğini göstermesi bakımından iyi bir örnektir. Yeşillere, çevrecilere, sosyalistlere, özgürlük ve demokrasiden yana olanlarla, sosyalist-yeşillere, Atilla İlhan'a duyurulur...

(*) Nükleersiz ve barışçı bir dünya için yürüyüşçü-yazar

Komedya

medya KIRPINTILARI

● Özelleştirme manyağı Ufuk Güldemir, Show Haber'deki yorumlarıyla saç baş yolduruyor... Muhterimin belediye çukuruna arabalarıyla düşerek ölen beş kişi için yaptığı yoruma bakın hele, (ölenlerin içinde bir doktor olmasının altını çizerek) "Türkiye'de insan kolay mı yetişiyor.. Hesapladım bir doktor devlete 350 milyona mal oluyormuş... Bu insanlara yazık değil mi?
Vahşi kapitalizm böyle buyuruyor insan yaşamını parayla ölçüp ona göre daha az yada daha çok üzüleceğiz bundan böyle

● Bir grup aydının Ankara'da yaptığı "Barış Çağrısı" gazete ve televizyonlarda yer bulamadı

Şok rapor

PKK destekçisi Rum ve Ermeni lobilere yaranmak amacıyla hazırlanan CIA raporunda "Türk ekonomisi çöküyor" dendi.

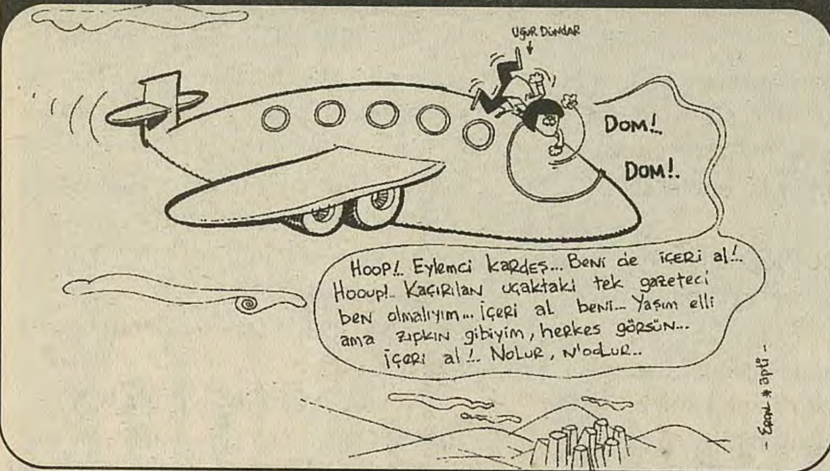
▶ Amerikan Haber Alma Örgütü "CIA", Başkanlık seçimleri öncesi kongreye sunulmak üzere "Müttefik ülkelere silah satışları"yla ilgili gizli bir rapor hazırladı. Ekonomi yönden ...

...dığı rapor Türk Dışişleri'ni hayretlere düşürdü ve alarma geçirdi.

▶ Türk ekonomisinin çökme noktasında olduğu iddia edilen CIA raporunun ... Dışişleri'miz tara...

CIA, Ermeni ve Rum lobilerine yaranmak için "Türk ekonomisi çöküyor" demiş.. Bu durumda, Türkiye'de birçok kişi ve kurumun yıllardır aynı şeyleri söylerek Ermeni ve Rum lobileri için çalıştığı ortaya çıkmış oldu...
İşte Ermeni ve Rum destekçileri:
• Hakkari'de çöpten ekmek toplayan çocuklar • İşçi ve memur sendikaları• Milyonlarca işşiz • Harçlarını yatırıramadıkları için kaydı silinen üniversiteliler

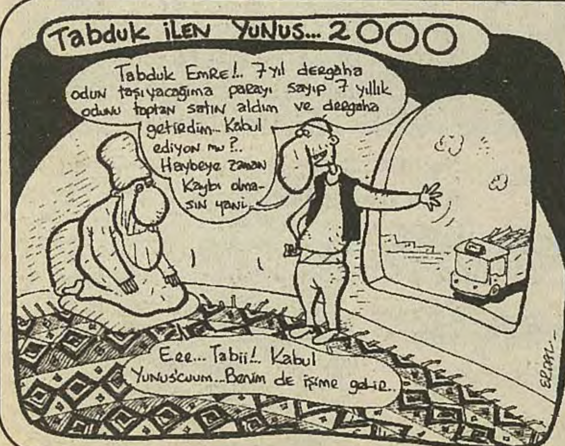
● Ah Uğur Dündar ah!.. Kaçırılan uçakta seni aradı gözlerimiz... Avrasya Feribotu'na atladığın gibi o uçağa da atlayabilseydin keşke... Ah ah!.. Gitti güzelim raiting!...

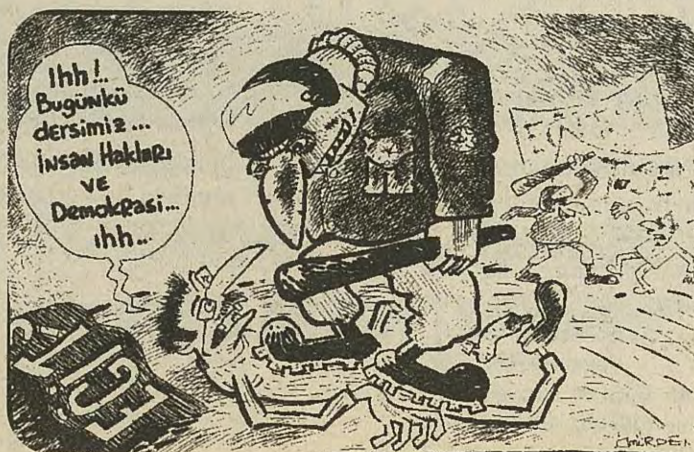
● Gazetelerimizde toplam 565 köşe yazarı var.

● Eğitim-Sen Sendikası'nın kapatılmak istenmesini protesto eden öğretmenler Ankara'da polis tarafından dövüldü.

Tarihin tozlu yaprakların da kalan büyük kişilikler günümüzde yaşasalardı. Nasıl olurdu acaba?.. İşte ilk örnek; Tabduk ile Yunus

"Naylon medya kahramanı"

Fatih Altaylı
Hürriyet

"İşte Leyla Zana.
Tam bir naylon kahraman.
Yurtdışında ödül üstüne ödül alıyor. Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterilebiliyor... Niye?
Çünkü dokunulmazlığını kaldırdık, çünkü DGM'de yargılayıp mahkum ettik.
Leyla Zana gibi, Kürt olmak dışında hiçbir özelliği olmayan birini kahraman yaptık."

"Yağcıların yağcısı..."

Ertuğrul Özkök
Hürriyet

"Kırlangıç zeytinyağının yeni şişesini gördünüz mü?
Görmediyseniz görün.
Çünkü Türkiye, Zeytinyağı şişesinde estetik devrimini yapıyor. Zeytinyağı şişesinin en az şarap şişesi kadar önemli olduğunu ilk defa pazarlama düzeyinde tescil ediyor.
Görmeyenlere tarif edeyim. Klasik şişelere göre daha küçük. Belki büyükleri de vardır. Yuvarlak şişe anlayışından köşeli şişeye geçilmiş.
Renkler gelişmiş ülkelerin zeytinyağı anlayışını yansıtıyor.
Şişe ağzı ve kapağı mükemmel."

"S'e kimler gidiyor, seni kimler okuyor"

Murat Birsel
Yeni Yüzyıl

"Şu yemekleri duyunca neler hissediyorsunuz:
-Ballı hardal soslu somon tempura salatası
-Izgara süt kuzusu pirzolası parçalı ve arpacık soğan halkalı soğan çorbası
-Gevrek çin makarnası üzerinde siyah barbunya soslu sote jumbon karides...
•••
Bütün bu yemekler S Restaurant'ta yenebilecek.
•••
-S'e kimler gidiyor?
Üniversite birincileri veya çok iyi üniversitelerden mezun olanlar. Bu yemekleri yemek için parayı gözden çıkarabilenler. "Restaurant"lara "Restorant" demeyenler. "Kravat Ceket"siz dolaşmayanlar"

● Kanal 7'de Ufo Röportajı

Bozcaada yakınlarında görüldüğü iddia edilen UFO'larla ilgili, Kanal 7 muhabiri adalılarla röportaj yapıyor... Muhabir ile bir vatandaş arasında aynen şöyle bir diyalog gerçekleşti.
Spiker- "Uzaylılar gelirse n'apacaksınız?"
Adalı - "Vatan için savaşacağız n'apalım!"

● Emekli baş sağcı Nusret Demiral

"Devlet teröristlerin listesini yayınlayarak teslim olmalarını istemeli, olmayanları ise görüldükleri yerde öldürmelidir."

● Gavur yazarı değil..

"İcraatını göreyim...
Ama görmeden niçin vurayım? Gavur hükümeti değil ki, benim hükümetim. Cumhuriyet hükümeti..."

Bu sayfa Emekcan Tülüş, Ömürden Bakaçhan ve Erdal Belenlioğlu tarafından hazırlanmıştır.

'Nevruz'unuz kutlu olsun!

Duyduğumuza göre, Başbakanlık Nevruz projesi gereği Kürt milleti (ahalisi anlamında) büyük bir seferberliğe girişmiş. Diyarbakır, Şırnak, Siirt, Van, Ağrı yörelerinde yediden yetmişe göçertilemeyen nice Kürt insanı varsa hep birlikte Nevruz'u kutlamak için hummalı bir faaliyet içindeymişler.

Ne yapıyorlarmış?

Dağ, kır, şehir gerillası talimi yapacak değiller ya...

Çoluk çocuk bale provaları yapıyorlarmış...

Hem de 'Kuğu Kuşu' balesinden ilk perdeyi cümlealem eksiksiz oynama iddiasındaymışlar.

Diyorlar ki, şimdiye kadar TC hükümetlerinin hiçbir procesi bu son Nevruz procesi kadar coşku yaratmamış bu bölgelerde. Hevallerin neşesi hayli yerindeymiş. Hele korucuları tek ayak üstünde zıplattıkça ve bir de kendi etraflarında fır döndürdükçe yörenin bütün kız ve oğlan çocukları gülmekten altlarına kaçırıyorlarmış...

Güvenilir kaynaklara bakılırsa, askeri birliklerde küçük de bir tereddüt belirmiş. Genelkurmay Başkanlığı'nın 17 emri arasında "cenazeye katılma", "namaz kılma", "çocuklara hediye verme" ve "düğünlere katılıp, yörenin folklor oyunlarını oynama" gibi pek mühim emirler varmış, ama maalesef "bale yapma" emri kusur kalmış. Bu çıkmaz durumdan çıkabilmek için akla gelen önlemlerden birisi erata bale donu ve patiği giydirip Kürt halayı çektirmek olacakmış.

Özel tim birliklerindeki tartışma ise, "Estergon Kalesi bre dilber aman" şarkısını Klasik Batı Müziği türünde nasıl söyleyecekleri üstüneymiş. Tim şeflerine bakılırsa, bu serhat türküsünü en uygun bir şekilde Mozart'ın mı Schubert'in mi, her kiminse cenaze marşına adapte etmek mümkünmüş... Onlar da öyle yapacaklarmış.

Tüm Kürt nüfusunun mukim olduğu illerde valilikler, başta Olağanüstü Hal Bölge Valiliği olmak üzere, kentler, ilçeleri, köyleri ve mezraları sarı-kırmızı-yeşil renklerle donatma kararları almışlar. Özellikle kent merkezlerinde yine aynı renklerden havai fişekler de atılacakmış...

Bu arada PKK'nin bütün bu olan bitenleri ve özellikle havai fişek infilaklarını yanlış anlayıp, alınmasına ve "destur" diyerek ateşkesi bozmasına karşı bir tedbir olarak, mevcut bütün askeri birliklerin sınır içi ve sınır ötesi harekata yöneltileceği de dört bir yana duyurulmuş.

Kaynağını açıklamayı uygun bulmadığımız bir habere göre, bu bölgedeki görülmemiş ihtişam içindeki bu kutlamaları bazı safdillerin "Kürdistan özgürlüğe mi kavuştu" gibi bozguncu bir yoruma tabi tutmasını önlemek için de bölgede geniş gözaltıların gerçekleştiği yoğun bir arama tarama operasyonu başlamış.

Bütün bunlar söylenti. Ama bir de basına yansıyan bir haber var: Valilik Siirt'te oto lastiklerinin sayımını emretmiş. Bu emrin amacı Kürtlerin yollarda oto lastiği yakarak Nevruz bayramının mana ve ehemmiyetine gölge düşürmelerini önlemekmiş. Valilik Nevruz'dan sonra memleketteki bütün oto lastiklerini yeniden saydıracak ve kimin otosunun lastiği eksikse onun icabına bakacakmış...

Nevruz öncesi hallerimiz bundan ibarettir.

Devleti yönetenlerin aklı karışmıştır. Kürdü Türk yapamayınca Kürdün rengini de Newroz'unu da kendilerine benzetmeye kalkıştılar.

Bizim başımız sağolsun...

Sizin de Nevruz'unuz kutlu olsun Kürt kardeşler...

SÖZ
HAFTALIK HABER YORUM DERGİSİ

● Sahibi: Olgu Ltd. Şti. adına Ali KÜÇÜK ● Koordinatör: Seyfi ÖNGİDER
● Yazı İşleri: Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Vehbi ERSAN, Veysi SARISÖZEN,
● İdare: Ali KÜÇÜK, Muzaffer TUTKAN
● Sorumlu Müdür: Hüseyin AYIK
● Ankara Temsilcisi: Mustafa ERDOĞAN

Avrupa Temsilcilikleri
● Almanya Temsilciliği — Tel : 0049.69.7075714 Fax: 0049.69.625645
● Fransa: Y. Mustafa ÖZKAN — Tel : 0033148572114 Fax: 0033148571691
● İsviçre: Süleyman ÖZGÜR — Tel : 004113415213
● İngiltere: Ahmet SAYER — Tel : 00441814826280

Adres: Sıraselviler Cad. Billurcu Sk. No: 3/8 Taksim / İstanbul Tel: (0212) 249 99 29 Fax: (0212) 249 99 29 Basıldığı Yer: Serler Matbaacılık Dağıtım: BBD